

การบอกรับการทูลเกล้าฯ ถวาย: ศึกษาการฝึกการคำนวณเพื่อคนรักโลก

โดย

นางสาวพนัสนิธิ เตะกะกิจเจริญกิจ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

การป้องกันการทารุณสัตว์: ศึกษากรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

**PREVENTION OF TORTUROUS ANIMAL FOR TRADE: A CASE STUDY OF DOGS FOR
CONSUMPTION**

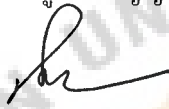

**AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
GRADUATE SCHOOL OF LAW
ASSUMPTION UNIVERSITY**

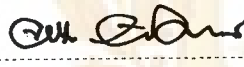
NOVEMBER 2012

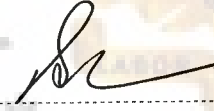
ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ : การป้องกันการทารุณสัตว์: ศึกษากรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค
(PREVENTION OF TORTUROUS ANIMAL FOR TRADE: A CASE
STUDY OF DOGS FOR CONSUMPTION)
ชื่อผู้เขียน : นางสาวพัชรพลย์ เตชะกิจเกรียงไกร
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์ ดร.พูนศักดิ์ ไวสำรวจ

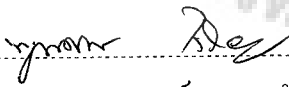
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ญัฐพงศ์ โปษะบุตร)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ จรัญ ภักดีธนากุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ญัฐพงศ์ โปษะบุตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พูนศักดิ์ ไวสำรวจ)

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ : การป้องกันการทารุณสัตว์: ศึกษากรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค
 ผู้เขียน : นางสาวพัชรพลย์ เตชะกิจเกรียงไกร
 ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)
 ปีการศึกษา : 2555
 ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์ ดร. พูนศักดิ์ ไวสำรวจ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกทารุณกรรมและกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทย โดยเฉพาะกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค และศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเกาหลี ประเทศเยอรมัน และประเทศอังกฤษ ทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆและแนวทางการแก้ไขในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข โดยเฉพาะการค้าสุนัขเพื่อบริโภค ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย โดยจะไม่ศึกษาเรื่องสิทธิสัตว์ แม้จะมีแนวคิดนี้อย่างแพร่หลายก็ตาม ผู้เขียนได้ศึกษาวิจัยโดยการวิจัยทางเอกสาร ทั้งข้อมูลจากเอกสาร อิเลคทรอนิกส์ หนังสือ บทความ วารสาร เอกสารทางกฎหมาย โดยการรวบรวมข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย มีการกระทำทารุณสัตว์เป็นอย่างมากและการบริโภคสุนัขยังถือว่าเป็นการทารุณสัตว์ในตัวเองอีกด้วย ส่วนมาตรการทางกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้นมีไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์ และป้องกันการทารุณสัตว์โดยตรง จึงต้องนำกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรคระบาดมาใช้บังคับกับผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภค อีกทั้งกฎหมายอาญามาตรา 381 ที่บัญญัติมิให้มีการทารุณสัตว์นั้นมีโทษเบาเพียงลหุโทษ ไม่เหมาะสมต่อการกระทำทารุณสัตว์ของผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภค ส่วนมาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นไม่พบในประเทศไทย หากแต่มีกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ใช้บังคับกันอย่างกว้างขวางในต่างประเทศ และเป็นแนวคิดที่ยอมรับกันแล้วในระดับสากลว่าสัตว์นั้นควรได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอให้เพิ่มเติมกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์จากการถูกระทำทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทย เพื่อให้มีการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณจากการค้าสุนัขเพื่อบริโภค

Independent study title : Prevention of Torturous Animal for Trade: A Case Study of Dogs for Consumption

Author Name : Miss Patcharawalai Techakitkriangkrai

Degree : Master of Laws (Public Law)

Academic Year : 2012

Advisory : Assoc.Prof.Dr. Phoonsakdi Vaisamruat

ABSTRACT

The purpose of this research was to study dog protection from brutality laws and animal welfare laws in Thailand, particularly in the case of illegal trading and slaughtering. These will be studied and compared with international laws covering Japan, France, Korea, German and England. The problems and obstacles will also be studied along with their solution guidelines to help protect dogs from brutality and to manage dog welfare, especially in the case of illegal trading and slaughtering. This research only focused on studying some legal messages in protecting dogs from brutality and managing dog welfare in terms of trading and slaughtering dogs in Thailand. Animal rights were not investigated in this study even though this idea was broadly discussed. A documentary study was employed from various sources covering electronic articles, books, journals, and legal papers. Facts and masters of law concerning the measures of protecting dogs from brutality and managing animal welfare, especially in the case of illegal trading and slaughtering in Thailand, were gathered.

The study found that trading dogs as food in Thailand was a brutality manner. Similarly eating dogs was also regarded as a brutal action. The legal measures concerning trading dogs as food in Thailand was insufficient and lacked effectiveness. There were no laws directing aimed at protecting animals or protecting animal brutality. The only law that has been presently enforced with animal traders for eating the law on disease control. Moreover, the criminal law section 381 regulated only the light punishments which were unsuitable for the brutality of the dog traders for eating. Besides, there were no legal measures about animal welfare management in Thailand. The law on animal welfare management overseas was in stark contrast. It was internationally accepted that animal welfare should be managed. Therefore, the researcher suggested regulating additional laws to protect animals from brutality and provide animal welfare management in Thailand to protect dogs from being traded as food.

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์พิเศษ จรัญ ภักดีธนากุล ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. พูนศักดิ์ ไวสำรวจ รองศาสตราจารย์ณัฐพงศ์ โปษะบุตร กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ข้อคิดเห็นและชี้แนะประเด็นปัญหาอันเป็นประโยชน์แก่การทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ท่านอาจารย์ทั้งหลายได้มอบให้ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับรองศาสตราจารย์ ดร. พูนศักดิ์ ไวสำรวจ นับว่าเป็นผู้ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้เขียนอย่างหาที่สุดมิได้ โดยที่ท่านทั้งสองกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำ รวมถึงข้อคิดเห็นต่างๆ แก่ผู้เขียน อีกทั้งท่านได้สละเวลาอันมีค่าช่วยตรวจสอบการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้เขียน ทำให้เกิดปัญญาและมีแรงใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้จนกระทั่งประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ณัฐพงศ์ โปษะบุตร ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ให้คำแนะนำในเรื่องการศึกษาในระดับชั้นปริญญาโทมาโดยตลอด นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เขียนด้วยสุดทายเป็นผู้เขียนขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้อำลังใจเสมอมา

พัชรพลย์ เตชะกิจเกรียงไกร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 สมมติฐานการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วิวัฒนาการ ทฤษฎีแนวคิด หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์.....	7
2.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์.....	7
2.1.1 ยุคโบราณ.....	9
2.1.2 ยุคศตวรรษที่ 17.....	9
2.1.3 ยุคศตวรรษที่ 18.....	11
2.1.4 ยุคศตวรรษที่ 19.....	12
2.1.5 ยุคศตวรรษที่ 20.....	17
2.1.6 ยุคศตวรรษที่ 21.....	23
2.2 ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิสัตว์ (Animal Rights) และสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare).....	24
2.3 ความหมายของสัตว์.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.1 ความหมายของสัตว์ตามหลักสัตววิทยา.....	26
2.3.2 ความหมายของสัตว์ตามมาตรการทางกฎหมาย.....	27
2.3.3 ความหมายของสัตว์ตามองค์กรเอกชน.....	32
2.4 ประเภทของสัตว์.....	33
2.4.1 สัตว์เลี้ยง.....	33
2.4.2 สัตว์ป่า.....	33
2.4.3 สัตว์เศรษฐกิจ.....	34
2.4.4 สัตว์ทดลอง.....	34
2.5 ความเป็นมาของสุนัข.....	34
2.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสุนัข.....	34
2.5.2 การจัดกลุ่มสุนัข.....	35
2.5.3 การจำแนกสายพันธุ์สุนัข.....	37
2.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทารุณสัตว์.....	38
2.6.1 ความหมายของการทารุณสัตว์.....	38
2.6.2 รูปแบบของการทารุณสัตว์.....	41
2.6.3 ลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์.....	44
2.7 สภาพการทารุณกรรมสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย.....	47
2.8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์และ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีค้าสุนัขเพื่อบริโภค.....	52
2.8.1 พัฒนาการของกฎหมายการป้องกันการทารุณสัตว์.....	52
2.8.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพสัตว์.....	56
2.8.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์.....	58
2.8.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535.....	66
2.8.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งสุนัขออกนอกราชอาณาจักร.....	67
2.8.6 บทสรุป.....	68

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	กฎหมายการป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในต่างประเทศ.....	69
3.1	ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare).....	69
3.2	รัฐธรรมนูญที่ให้มีหน้าที่ต้องคุ้มครองสัตว์ในต่างประเทศ.....	71
3.2.1	รัฐธรรมนูญประเทศเยอรมัน.....	71
3.2.2	รัฐธรรมนูญประเทศบราซิล.....	71
3.3	กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและประมวลกฎหมายของต่างประเทศ ที่ป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์.....	72
3.3.1	กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของ ประเทศญี่ปุ่น (LAW FOR THE HUMANE TREATMENT AND MANAGEMENT OF ANIMALS).....	72
3.3.2	กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ของประเทศฝรั่งเศส (PENAL CODE Article 521-1).....	74
3.3.3	กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของ ประเทศเยอรมัน (ANIMAL WELFARE ACT 25 May 1998).....	75
3.3.4	กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของ ประเทศเกาหลี (ANIMAL PROTECTION ACT).....	78
3.3.5	กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของ ประเทศอังกฤษ (ANIMAL WELFARE ACT 2006 CHAPTER 45).....	80
บทที่ 4	วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและ การจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย.....	85
4.1	ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการป้องกันการทารุณสัตว์.....	87
4.1.1	ปัญหาการบริโภคสัตว์ โดยเฉพาะสุนัข เป็นการกระทำทารุณสัตว์ หรือไม่.....	87

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.2 ปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน การทารุณสัตว์.....	89
4.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์.....	90
4.2.1 ปัญหาแนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์.....	91
4.2.2 ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภค และการไม่มีกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทย.....	92
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	94
5.1 บทสรุป.....	94
5.1.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการป้องกันการทารุณสัตว์.....	94
5.1.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์.....	95
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมนุษย์ย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งในอุดมคติมนุษย์ต้องต่อสู้เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งการรับรองสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ส่วนสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นั้น ไม่อาจจะรวมกลุ่ม สื่อสาร ใช้อำนาจได้อย่างมนุษย์ จึงไม่อาจอ้างสิทธิใดๆ เพื่อปกป้องตนเองได้ เราจึงไม่อาจเห็นสิ่งมีชีวิตอื่นรวมตัวกันเพื่อแสดงความต้องการสิทธิหรืออิสรภาพของพวกตน แนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์ จึงเริ่มก่อตัวขึ้นและหลายๆ ประเทศก็ให้การคุ้มครองสัตว์มากขึ้น เช่น ประเทศเยอรมันมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้รัฐต้องปกป้องคุ้มครองพื้นฐานตามธรรมชาติของสัตว์และสิ่งมีชีวิตด้วย¹

สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุดและเป็นเพื่อนที่ดีของมนุษย์ หรืออาจเรียกได้ว่าสุนัขเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวเลยทีเดียว การเลี้ยงสุนัขได้รับความนิยมนแพร่หลายไปทั่วโลกเพราะไม่ว่าสถานที่แห่งนั้นจะมีบริเวณไม่มากนัก หรือเป็นสถานที่ที่มีบริเวณกว้างขวาง ก็สามารถจะนำสุนัขมาเลี้ยงได้ ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสุนัขได้มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในระยะแรกมนุษย์ได้นำสุนัขป่ามาเลี้ยง ใช้ประโยชน์ ทั้งในด้านการล่าสัตว์ และช่วยในการปกป้องมนุษย์ เช่น เฝ้าทรัพย์สินสมบัติบางอย่าง หรือ เฝ้าฝูงสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร โดยมนุษย์ให้อาหารกับสุนัขเป็นสิ่งตอบแทน ต่อมามนุษย์ได้นำสัตว์ต่างๆ มาเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันเนื่องจากสภาพสังคมและวิถีชีวิตมีการแข่งขันกันมากขึ้น วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขจึงเปลี่ยนไปกลายมาเป็นเลี้ยงสุนัขเพื่อประโยชน์อื่นๆ เช่น เลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงา²

วัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัขของคนไทยเคยถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงมีการกล่าวถึง “ย่าเหล” สุนัขแสนรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 และในประวัติศาสตร์ไทยก็ไม่เคยมีบันทึกว่าคนไทยบริโภคนเนื้อสุนัขแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามปัจจุบันวิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป การแข่งขันในสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความยากจน ทำให้จิตสำนึกต่อเพื่อนมนุษย์ที่เป็นสุนัขนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ไม่อาจแยกแยะได้ว่าสุนัขนั้นเป็นสัตว์เลี้ยงและเป็นเพื่อนของมนุษย์ที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมมาช้านาน จึงมีการฆ่าและชำแหละเนื้อสุนัขของชาวบ้าน

¹ Basic Law for the Federal Public of Germany 1949, Article 20a.

² Joe, ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสุนัข, ใน <http://knowledge-sharing.thaiportal.net/tabid/93/articleType/ArticleView/articleId/41/-.aspx>, (last visited 16 October 2012).

³ คลังปัญญาไทย, ประวัติของย่าเหล, ใน <http://royalmusic.panyathai.or.th/wiki/index.php/>, (last visited 16 October 2012).

การค้าสุนัขข้ามชาติเพื่อบริโภคกันอย่างเปิดเผยในประเทศไทย การฆ่าและชำแหละสุนัขเพื่อการค้าในประเทศไทยนั้นกระทำกันมากกว่า 20 ปีแล้ว โดยมาจากค่านิยมในการบริโภคเนื้อสุนัขของชาวไทยเชื้อสายญวน ซึ่งอพยพมาตั้งรกรากในจังหวัดสกลนครเมื่อ พ.ศ.2427 หรือประมาณร้อยกว่าปีก่อน ต่อมาได้มีผู้นำมาหาประโยชน์ทางการค้า โดยใช้เนื้อสุนัขทดแทนเนื้อโค กระบือ และมีการขยายตัวมาถึงตลาดในกรุงเทพเมื่อประมาณปี พ.ศ.2528 เมื่อรัฐมีการกวาดล้างก็เบาบางลง แต่กลับมีการขยายตัวในระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาคอีสาน เช่น อุตรดิตถ์ หนองคาย และมุกดาหาร จนกระทั่งต้นปี พ.ศ.2541 มีการนำรถออกตระเวนรับแลกถังพลาสติกกับสุนัขตามชนบทต่างๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่จังหวัดเชียงรายในภาคเหนือจนถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาคใต้ โดยมีศูนย์รวมอยู่ที่บ้านท่าแร่ จังหวัดสกลนคร วิธีการฆ่าสุนัขก็คือการใช้ไม้หรือท่อประปาฟาดศีรษะสุนัข ซึ่งเนื้อสุนัขและเครื่องในสุนัขนั้นจะถูกใช้ในการประกอบอาหาร ส่วนหนังจะส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน และเวียดนามเพื่อผลิตเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า อาทิ กลอง ลูกมือ กระเป๋า สายนาฬิกา และส่วนประกอบของเสื้อผ้า⁴

ปัจจุบันการตระเวนจับสุนัขทั้งที่เป็นสุนัขจรจัด และทั้งสุนัขที่พลัดหลงจากเจ้าของ และสุนัขที่ถูกขโมยมาเพื่อส่งออกไปขายที่ประเทศเวียดนามนั้นทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยแต่ละปีจะมีสุนัขในประเทศไทย 360,000 ถึง 500,000 ตัว ถูกจับไปเป็นอาหาร การลักลอบส่งออกสุนัขเหล่านี้ไปยังประเทศเวียดนามนั้น มีสภาพที่โหดร้ายและน่าเวทนา พวกมันถูกทำร้าย ทรมาน กักขังอย่างแออัดอยู่ในกรงแคบๆ โดยแทบไม่ได้รับอาหารและน้ำ สุนัขเหล่านี้มักจะกะโหลกศีรษะแตก กระดูกหัก มีแผลเหวอะวะ และต้องเจ็บปวดทรมาน สุนัขบางตัวอยู่ในสภาวะที่อึดอัดและทรมานจากการอยู่ในกรงที่อัดแน่น เมื่อสุนัขไปถึงที่หมาย พวกมันต้องเจอกับความโหดร้ายโดยการถูกนำไปถลกหนังทั้งเป็น เนื่องจากมีความเชื่อว่าการเจ็บปวดที่ได้รับจะทำให้สุนัขหลังสารชนิดหนึ่งออกมาซึ่งจะทำให้เนื้อสุนัขมีความนุ่มอร่อยขึ้น⁵

ถึงแม้ว่าจะมีคนไทยจำนวนมากรวมถึงชาวต่างชาติไม่เห็นด้วยและไม่สนับสนุนการบริโภคเนื้อสุนัขแต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่มีบทลงโทษที่เหมาะสมกับกลุ่มคนเหล่านี้ ธุรกิจการค้าสุนัขจึงเติบโตมากโดยมีนายทุนจากประเทศเวียดนามมาลงทุนให้ชาวบ้านนำรถกระบะที่นายทุนออกเงินค่าน้ำมันให้ เพื่อนำรถไปตระเวนจับสุนัข เมื่อได้สุนัขมาก็สามารถหักกลบลบหนี้ได้ รายได้จากการค้าสุนัขทำให้ชาวบ้านหลายคนจากที่ฐานะยากจนมากกลายเป็นมีฐานะดี มีบ้านและรถยนต์ได้

การค้าเนื้อสุนัขในลักษณะดังกล่าว ได้ถูกเผยแพร่โดยบทความและสารคดีทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยภาพถ่ายการค้าสุนัขในโรงงานอย่างละเอียด จนมีการร้องเรียนผ่านสถานทูตไทยในประเทศต่างๆอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกันยายนปี พ.ศ.2538 นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อ

⁴ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย, หมათ่าแร่, ใน http://www.thaiaga.org/dog_slaughter_house.php, (last visited 20 April 2012).

⁵ Carefordogs Foundation, ยุติการค้าเนื้อสุนัข, ใน <http://www.petitionbuzz.com/petitions/carefordogs>, (last visited 20 April 2012).

ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งครั้งหนึ่งในเดือนตุลาคมปี พ.ศ.2539 สมเด็จพระราชินีอังกฤษเสด็จเยือนจังหวัดสกลนคร และมีกระแสการต่อต้านอย่างรุนแรงหลังจากที่มีรายงานว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกสุนัขรายใหญ่และรัฐสภาอเมริกันเตรียมออกกฎหมายห้ามนำเข้าสินค้าจากเอเชีย เพื่อต่อต้านคว่ำบาตรการกระทำดังกล่าว⁶

การกระทำที่กล่าวมาถือว่าเป็นการกระทำทารุณต่อสัตว์ตามมาตรฐานที่ปฏิบัติกันในสังคมอารยะนานาชาติ ซึ่งประเทศไทยถูกกล่าวหาว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการกระทำทารุณสัตว์และเพิกเฉยต่อการกระทำดังกล่าว เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่คนทั่วโลกเลี้ยง ดังนั้นหากปล่อยให้มีการค้าหรือการบริโภคอย่างเสรีจะก่อให้เกิดปัญหาการต่อต้านสินค้าส่งออกของประเทศไทย จากกลุ่มประเทศแถบยุโรปหรือ European Union (EU) สร้างความเสียหายแก่คนไทย ที่ไม่นิยมการทารุณกรรมสัตว์เลี้ยงดังเช่นสุนัขด้วยการบริโภคเนื้อสุนัข อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ที่รักสุนัขอีกด้วย⁷

กฎหมายไทยในการคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณยังต้องอาศัยประมวลกฎหมายอาญาและบทลงโทษนั้นก็ไม่มีควมรุนแรงเพียงพอ ซึ่งการกระทำทารุณสัตว์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381⁸ ผู้ใดกระทำทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์โดยได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁸ ในทางกฎหมายแล้วสุนัขนั้นถือว่าเป็นทรัพย์สิน เมื่อมีใครมาทำร้ายสุนัขของเราก็คงมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ตามมาตรา 358 “ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”⁹ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรา 358 มีบทลงโทษที่รุนแรงกว่าเพราะมิใช่เพื่อคุ้มครองมนุษย์มิให้ถูกบุคคลอื่นมากระทำทำให้ทรัพย์สินเสียหาย เสียประโยชน์ แม้ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต กฎหมายก็มองว่าเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีความรู้สึก แต่ทรัพย์สินที่เรียกว่าสัตว์นี้จะถูกมองไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ ที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆขึ้น ซึ่งจะต้องมีพฤติกรรมต่อสัตว์เปลี่ยนไป ด้วย อย่างไรก็ตามกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมมิให้กระทำการค้าเนื้อสุนัขยังมีพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ซึ่งไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์ แต่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันโรคระบาดจากสัตว์ ดังนั้นการทารุณสัตว์จึงไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายนี้ และแม้ว่าการค้าเนื้อสุนัขดังกล่าวจะมีความผิดฐานเคลื่อนย้ายสุนัขเข้าเขตสงฆ์ว่ามีโรคระบาดโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ตาม

⁶ สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งประเทศไทย, เชิญร่วมรณรงค์คนไทยไม่กินเนื้อหมาและไม่ค้าหนังสุนัข, ใน <http://www.atriumtech.com/cgi-bin/hilightcgi?Home=/home/InterWeb2000&File=/home2/searchdata/Forums/http/www.pantip.inet.co.th/cafe/jatujak/topic/J728750.html>, (last visited 20 April 2012).

⁷ สตรี, “ปลุกจิตสำนึกรักสัตว์ป้องกันการค้าเสรีสุนัข,” ไทยโพสต์ (7 กันยายน 2554), ใน <http://www.admin.thaipost.net/node/4455>, (last visited 20 April 2012).

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 381.

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 มาตรา 358.

มาตรา 17 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และเป็นการกระทำการค้าสุนัขโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ตามมาตรา 21 พระราชบัญญัติดังกล่าว และเป็นผู้ครอบครองสัตว์ (สุนัข) ไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตว์แพทย์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ก็ตาม¹⁰ แต่ก็ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์ที่เหมาะสมกับการกระทำทารุณของขบวนการค้าสุนัขดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ประชาคมโลกทราบว่าประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีการลงนามความร่วมมือปฎิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2553 ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานต่างๆ ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ด้วย¹¹

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสุนัขในประเทศไทย โดยเฉพาะกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศที่คุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณและกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเกาหลี ประเทศเยอรมัน และประเทศอังกฤษ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย
4. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุง แก้ไข รวมถึงการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในประเทศไทยให้เหมาะสมสอดคล้องกฎหมายของนานาชาติประเทศในการคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะการค้าสุนัขเพื่อบริโภค

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกกระทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข มุ่งศึกษากรณีการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคที่เกิดขึ้นในประเทศไทย กฎหมายที่บังคับใช้กรณี

¹⁰ มติชน “ศาลตัดสินแก๊งค้าสุนัขข้ามชาติจำคุก 4 เดือน,” มติชนออนไลน์ ใน http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1317034642&gripid=00&catid=00, (last visited 20 April 2012).

¹¹ เติลินิวส์, “ปฎิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์,” เติลินิวส์ออนไลน์ (5 มีนาคม 2553), ใน <http://www.dailynews.co.th/&agriculture/79429>, (last visited 20 April 2012).

ดังกล่าวและประสิทธิภาพของกฎหมายที่ใช้บังคับ การศึกษากฎหมายของต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย และเพื่อการปรับปรุง พัฒนากฎหมายในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกระงับทำทารุณและกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสุนัข ที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันและหลักสากล ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้จะไม่ศึกษาเรื่องสิทธิสัตว์ แม้มีแนวคิดนี้แพร่หลายอย่างกว้างขวาง แต่ก็มีใช้หลักกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.4 สมมุติฐาน

ปัจจุบันปัญหาการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทยนั้นเป็นการกระทำทารุณสัตว์และขัดต่อหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับ โรคระบาดสัตว์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกระงับทำทารุณเพื่อนำไปบริโภคนั้นมีไม่เพียงพอที่จะป้องกันการทารุณสัตว์ การจัดสวัสดิภาพสัตว์และ โรคระบาดสัตว์ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์นั้นมีโทษเบาเพียงลงโทษ และกฎหมายไทยยังไม่มีบทบังคับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ส่วนกฎหมายอื่นๆที่ใช้บังคับกับกรณีดังกล่าว ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499, พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติสุกลการ พ.ศ. 2469 ไม่มีวัตถุประสงค์ที่คุ้มครองสัตว์มิให้ถูกระงับทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ แต่มีวัตถุประสงค์เฉพาะตามกฎหมายนั้นๆ จึงต้องมีกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์จากการถูกระงับทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยตรง ที่เหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาคารุณสัตว์และ โรคระบาดสัตว์และสอดคล้องกับหลักกฎหมายในระดับสากลด้วย

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร ทั้งข้อมูลจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือ บทความ วารสาร เอกสารทางกฎหมาย โดยการรวบรวมข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกระงับทำทารุณ เพื่อศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมาย และนโยบายในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกระงับทำทารุณ โดยเฉพาะกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี การคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกระงับทำทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย

2. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์มิให้อุทกระทำการทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทยและในต่างประเทศ
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการคุ้มครองสุนัขมิให้อุทกระทำการทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย
4. เพื่อให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและความชัดเจนในการคุ้มครองสุนัขมิให้อุทกระทำการทารุณและการจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย

บทที่ 2

วิวัฒนาการ ทฤษฎีแนวคิด หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์

ในการทำความเข้าใจและการวิเคราะห์ปัญหาการทารุณกรรมของขบวนการล่าสุนัขในประเทศไทย ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานทั้งแนวคิดวิวัฒนาการ ทฤษฎีแนวคิด ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย และพัฒนาการของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจรายละเอียดของการศึกษาวิจัยนี้ไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดและอาจเข้าใจแนวคิดการคุ้มครองการทารุณกรรมสุนัขที่จะศึกษาและวิเคราะห์ผิดพลาดไป จึงต้องศึกษาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์

สิทธิสัตว์ (Animal right) หรือเรียกอีกอย่างว่า เสรีภาพสัตว์ (Animal liberation) เป็นแนวคิดพื้นฐานความสนใจที่เกี่ยวกับสัตว์ว่าควรมีความสำคัญที่คล้ายกันกับมนุษย์¹² ผู้สนับสนุนหลายคนอธิบายประเด็นนี้จากมุมมองที่ต่างกัน ด้านหนึ่งเสนอโดย Peter Singer ลัทธิประโยชน์นิยม (Utilitarian) สนใจการทรมานและผลที่ตามมามากกว่าแนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์ ด้านลัทธิการเลิกทาส (abolitionist) เสนอโดย Gary Francione¹³ ที่ได้แย้งว่าสัตว์ต้องการเพียงสิทธิเดียว คือ สิทธิที่ไม่เป็นทรัพย์สิน¹⁴ อย่างไรก็ตามวิถีทางที่แตกต่างกันนี้ มีผู้สนับสนุนที่เห็นด้วยในวงกว้างกับแนวคิดที่ว่าสัตว์ควรถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่ใช่มนุษย์¹⁵ และเป็นสมาชิกของสังคมที่มีจริยธรรม¹⁶ และไม่ควรถูกใช้เป็นอาหาร เสื้อผ้า ในการทดลอง และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

¹² Steven M. Wise, "Animal Rights," *Encyclopædia Britannica* 2007, at <http://www.definitions.uslegal.com/a/animal-cruelty/>, (last visited 17 October 2012).

¹³ Gary L. Francione and Garner Robert, *The Animal Rights Debate: Abolition or Regulation?* (Columbia: University Press, 2010), p. 1ff.

¹⁴ Gary Steiner, *Animals as persons: essays on the abolition of animal exploitation*, Foreword in Gary Francione ed. (Columbia: University Press, 2008). p.ix ff.

¹⁵ Gary L. Francione and Garner Robert, op.cit. , p. 103ff.

¹⁶ Angus Taylor. *Animals and Ethics* (n.p.: Broadview Press, 2003), p. 15ff, 17. "Animal liberationists, we may say, are all those who consider many non-animals to be members of the moral community.

แนวคิดเรื่องการที่จะให้สิทธิกับสัตว์ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย¹⁷ เช่น Alan Dershowitz¹⁸ และ Laurence Tribe¹⁹ จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ลอร์สตุล สิทธิสัตว์ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในเรื่องของปรัชญาหรือจริยธรรม และในปี ค.ศ.2011 กฎหมายที่เกี่ยวกับสัตว์ถูกสอนใน 135 วิทยาลัยกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ส่วนทนายความในโตรอนโต Clayton Ruby วิเคราะห์ว่าการเคลื่อนไหวนี้เหมือนกับการเคลื่อนไหวที่เคยเกิดขึ้นใน 25 ปีก่อนเกี่ยวกับสิทธิของเกย์หรือพวกรักร่วมเพศ²⁰

นักวิจารณ์มีการโต้แย้งว่าสัตว์ไม่สามารถเข้าทำสัญญาประชาคมได้ (Social Contract) หรือตัดสินใจโดยใช้เหตุผลทางศีลธรรมได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ควรได้รับการยอมรับที่จะมีสิทธิ เป็นคำกล่าวของนักปรัชญา Roger Scruton ผู้เขียนในปี ค.ศ. 2000 เขากล่าวว่า “มนุษย์เท่านั้นที่มีหน้าที่ ดังนั้นมนุษย์เท่านั้นที่มีสิทธิ”²¹ อย่างไรก็ตามกลุ่มพิทักษ์สิทธิสัตว์ชี้ว่าการแสดงออกแบบนี้เป็น 2 มาตรฐาน (double standard) เนื่องจากมนุษย์ได้รับการพิจารณาว่ามีสิทธิที่ต้องเคารพ และยังมีการวิจารณ์การเคลื่อนไหวของกลุ่มเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสัตว์ที่เรียกตนเองว่า Animal liberation Front ในการไปทำลายฟาร์มขนสัตว์และห้องทดลองที่ใช้สัตว์ในการทดลอง ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีมานานแล้วและไม่มีอะไรผิดที่จะใช้สัตว์เป็นเครื่องมือและไม่จำเป็นที่สัตว์จะต้องเจ็บปวดทุกข์ทรมานเสมอไป ความคิดนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ Animal Welfare หรือสวัสดิภาพสัตว์²²

¹⁷ Steven M. Wise, “Animal Rights: The Modern Animal Rights Movement,” *Encyclopedia Britannica*, 2007, at <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/25760/animal-rights/257091/the-modern-animal-rights-movement>, (last visited October 2012).

¹⁸ Alan Dershowitz, *Rights from Wrongs: A Secular Theory of the Origins of Rights* (n.p.: 2004), p. 198–199.

¹⁹ Association of American Medical Colleges, *Personhood’ Redefined: Animal Rights Strategy Gets at the Essence of Being Human*, at <http://www.lists.envirolink.org/pipermail/ar-news/week-of-Mon-20031124/011299>, (last visited 10 October 2012).

²⁰ Rebecca Dube, “The new legal hot topic: animal law,” *The Globe and Mail* (15 July 2008), at http://www.theglobeandmail.com/life/the-new-legal-hot-topic-animal-law/article_4221325/, (last visited 10 October 2012).

²¹ Roger Scruton. “Animal Rights,” *City Journal* (Summer 2000), at www.city-journal.org/html/10_3_Urbanities-animal.htm, (last visited 21 January 2013).

²² Frey R. G, *Interests and Rights: The Case against Animals* (Oxford: Clarendon Press, 1980), p. 7, 95-102.

2.1.1 ยุคโบราณ

ในศตวรรษที่ 21 มีการอภิปรายเกี่ยวกับการที่มนุษย์จะปฏิบัติต่อสัตว์โดยการเดินตามใน ยุคโบราณคือแนวคิดในการใช้สัตว์โดยมนุษย์สำหรับเป็นอาหาร เสื้อผ้า ความบันเทิง และการทดลองซึ่ง ในทางปฏิบัติเป็นที่ยอมรับได้ แนวคิดสนับสนุนนี้เริ่มมาจาก 2 แหล่งที่มา คือ 1.แนวคิดจากการปกครอง โดยพระเจามีพื้นฐานมาจากพระประสงค์ของพระเจ้า ความคิดของอำนาจเหนือจากหนังสือชื่อ Genesis เป็นหนังสือเล่มแรกของพระคัมภีร์ที่กล่าวถึงเรื่องกำเนิดโลก กล่าวว่า Adam ได้รับอำนาจเหนือปลาใน น้ำ สัตว์ปีกในอากาศ ปศุสัตว์และสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดบน โลกนี้ อย่างไรก็ตามแนวคิดเรื่องอำนาจ เหนือไม่มีความเชื่อมโยงกับเรื่องสิทธิในทรัพย์สิน ที่มีมาหลายศตวรรษในแนวคิดของเรื่องกรรมสิทธิ์ และอีกอย่างหนึ่งมีความคิดที่ว่าสัตว์นั้นต่ำชั้นกว่ามนุษย์เพราะพวกมันขาดเหตุผลและภาษาและมีคุณค่า น้อยกว่ามนุษย์หรือไม่เลย²³ แหล่งที่มาที่สอง คือ แนวคิดที่ว่าสิ่งมีชีวิตเช่นสัตว์นั้นไม่สามารถมีเหตุผล แยกแยะเรื่องศีลธรรมได้ เช่น หมูเป็นเพียงสัตว์ประเภทหนึ่ง ไม่ใช่ปัจเจกชน ที่มนุษย์ใช้ประโยชน์จาก มันได้ นี่คือนิยามที่ชักนำไปสู่การใช้สัตว์ว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ เท่าที่มันไม่ถูกทำให้สูญพันธุ์²⁴

2.1.2 ยุคศตวรรษที่ 17

Rene Descartes (ค.ศ. 1596-1650) เป็นนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่มีอิทธิพลมากที่สุดใน ศตวรรษที่ 17 แนวคิดของเขาในปี ค.ศ. 1641 ทำให้เต็มไปด้วยทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสัตว์ในศตวรรษที่ 20²⁵ งานเขียนระหว่างการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่อย่างมีระบบโดยมีเขาเป็น ผู้นำ เขาต่อต้านลัทธิวัตถุนิยมและแนวคิดที่เป็นอัตวิสัย²⁶ ลัทธิวัตถุนิยมถูกขยายไปถึงประเด็นจิตใจของ สัตว์ ความรู้สึกของสัตว์สำหรับ Descartes แล้ว มันแยกจากโลกของวัตถุและแยกออกจากเนื้อหาที่ เชื่อมโยงมนุษยชาติกับจิตใจของพระเจ้า แต่สำหรับฝ่ายตรงกันข้าม สิ่งที่ไม่ใช่มนุชย์นั้นไม่มีความหมาย ไม่มีจิตวิญญาณ จิตใจ หรือเหตุผล มันมองเห็น ได้ยิน และจับต้องได้แต่ไม่มีความรู้สึก จิตใจ ไม่ สามารถเจ็บปวดหรือทรมานได้²⁷ ในปี ค.ศ. 1637 Descartes ตีพิมพ์ว่าความสามารถในการให้เหตุผล การ ใช้ภาษาและการตอบสนองมีหลากหลายวิธี บางอย่างเห็น ได้ชัดว่าสัตว์ทำไม่ได้ เสียงทุกชนิดที่สัตว์ทำ

²³ Gary L. Francione, *Animals, Property, and the Law* (n.p.: Temple University Press, 1995), p. 36-37.

²⁴ Roger Scruton, op.cit

²⁵ Mary Midgley, "Descartes Prisoners," *The New Statesman*, (24 May 1999) at www.newstatesman.com/node/134849, (last visited 21 January 2013).

²⁶ Rene Descartes, *Meditations on First Philosophy*. 1 ed.1641 (n.p.: Oxford University Press, 1995), p. 188-192.

²⁷ Mary Midgley, op.cit.

จีน ไม่สามารถบัญญัติเป็นภาษาได้ แต่เป็นกลไกการตอบสนองง่ายๆ ที่ตอบสนองสิ่งเร้าภายนอก²⁸ ในปี ค.ศ 1635 เป็นครั้งแรกที่มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์ในกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยมี Richard Ryder ร่างกฎหมายนี้ผ่านเป็นครั้งแรกในประเทศไอร์แลนด์ ซึ่งบัญญัติห้ามตัดขนแกะและมัดเครื่องไถหิมะกับหางม้า ซึ่งแนวคิดนี้มาจากที่ Ryder เขียน “The cruelty used to beasts” ความเคยชินต่อการทารุณสัตว์ ซึ่งเป็นไปได้มากกว่าเป็นครั้งแรกสุดของที่มาของแนวคิดนี้ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ²⁹ ต่อมาในปี ค.ศ. 1641 เป็นปีที่ Descartes ตีพิมพ์ Meditations เป็นประมวลกฎหมายแรกภายในอเมริกาเหนือที่คุ้มครองสัตว์ซึ่งผ่านโดย Messachuetts Bay Colony³⁰ รัฐธรรมนูญของประเทศมาจากพื้นฐานของ “The Body of Liberties” โดย บาทหลวง Nathaniel Ward (ค.ศ.1578-1652), ทนายความ Puritan clergyman, และ มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ (Cambridge graduate) Suffolk ประเทศอังกฤษ³¹ Nathaniel Ward เขียนประเพณีของศาล และในภายหลังได้รับการอนุมัติ (กฎ ข้อ 92) “มนุษย์ไม่อาจกระทำการต่อสัตว์ทุกชนิด เพราะสัตว์ไม่ได้มีไว้เพื่อให้มนุษย์ใช้งาน” นักประวัติศาสตร์ Roderick Nash เขียนว่าจุดสูงสุดของ Descartes คืออิทธิพลของเขาในยุโรปและมีความสำคัญกับชาวอังกฤษยุคใหม่ ที่จะบัญญัติกฎหมายที่ใช้กับสัตว์ที่ไม่มองว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีความรู้สึก³²

ในนิยายโปรเตสแตนต์ ได้ผ่านกฎหมายคุ้มครองสัตว์ในอังกฤษเช่นกันโดย Kathleen kate ผู้ร่างและกฎหมายสวัสดิภาพสัตว์ได้ใช้บังคับในปี ค.ศ.1654 เป็นกฎหมายของดินแดนที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลภายใต้ Oliver Cromwell ในปี ค.ศ 1653-1659 ตามมาด้วยสงครามกลางเมืองของอังกฤษ ซึ่งCromwell ไม่ชอบกีฬาเสียเลือดเนื้อ (blood sport) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไก่ชน การประลองสุนัข การล่อวัวกระทิง การแข่งวัวกระทิง ที่กล่าวว่ามันทำให้เนื้อสัตว์นั้นนุ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้สามารถเห็นได้ทั่วไปตามหมู่บ้านตลาดนัด และกลายเป็นสมาคมสำหรับพวกนิกายโปรเตสแตนต์ที่ไม่ทำงาน พวกจีเมมา พวกนักพนัน Kete เขียนว่า โปรเตสแตนต์อธิบายเรื่องอิทธิพลของมนุษย์เหนือสัตว์ในหนังสือ Genesis ซึ่งหมายถึง ความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของผู้อื่นมากกว่าเป็นเรื่องของกรรมสิทธิ์ ในทางตรงกันข้ามกีฬาที่เสียเลือดเนื้อกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนโปรเตสแตนต์ และเป็นหัวข้อสำคัญที่พวกเขาถูกต่อต้าน และ kate ยังกล่าวอีกว่า กฎหมายคุ้มครองสัตว์ถูกล้มล้างระหว่างการแก้ไข เมื่อพระเจ้า

²⁸ René Descartes, *Discourse on the Method*. First ed.1637 (n.p.Oxford University Press, 1995,) p. 188–192.

²⁹ The Statutes at Large, Dublin, 1786, chapter 15, p. 168–169, cited in Richard Ryder. *Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism*. Berg, 2000, p. 49.

³⁰ Gary Francione. “Rain Without Thunder: The Ideology of the Animal Rights Movement,” *Temple University Press* (1996): 7.

³¹ Nathaniel Ward. *The Earliest New England Code of Laws 1641* (n.p: A. Lovell & Company, 1896), p.3.

³² Roderick Nash. *The Rights of Nature: A History of Environmental Ethics* (n.p.: University of Wisconsin Press, 1989) p. 19.

ชาลส์ที่ 2 กลับคืนสู่บัลลังก์ในปี ค.ศ. 1660³³ ทำให้การล่อวัวกระทิงยังคงถูกกฎหมายในอังกฤษไปอีก 162 ปี จนกระทั่งปี ค.ศ. 1822 จึงจะผิดกฎหมาย ต่อมาในปี ค.ศ. 1693 John Locke นักปรัชญาชาวอังกฤษต่อต้านการทารุณสัตว์ แต่เป็นไปเพื่อเหตุผลเดียวคือมันกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ เขาตอบได้ Descartes ใน “Some Thoughts Concerning Education” ในปี ค.ศ. 1693 ว่า “สัตว์มีความรู้สึกและไม่จำเป็นว่าการทรมานสัตว์จะผิดศีลธรรมเสมอไป” Thomas Aquinas ออกความเห็นว่เจ้าของสัตว์มีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมาทำอันตรายกับสัตว์ของตน แต่มันเป็นการกระทำอันตรายกับเจ้าของสัตว์นั้น ไม่ใช่กับตัวสัตว์เอง และนอกจากนี้ยังมีการอธิบายเรื่องการป้องกันเด็ก ๆ จากการทรมานสัตว์ในช่วงระยะเวลานี้ด้วย³⁴

2.1.3 ยุคศตวรรษที่ 18

068 ๑.1

Jean-Jacques Rousseau (ค.ศ.1712-1778) วิจารณ์ใน Discourse on Equality ในปี ค.ศ. 1754 ว่าสัตว์ควรเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายธรรมชาติ ไม่ใช่เพราะพวกมันมีเหตุผลแต่เพราะพวกมันมีความรู้สึก พวกเราให้จุดจบของการพิพาทที่ยาวนานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสัตว์ในกฎหมายธรรมชาติ มันเป็นที่ชัดเจนว่าการขาดสติปัญญาและเสรีภาพ ทำให้พวกเขาไม่รู้จักรกฏนี้ ถ้าพวกเขามีส่วนร่วมในกฎหมายธรรมชาติ ผลคือพวกเขาจะมีสติสัมปชัญญะ มีส่วนร่วมในสิทธิตามธรรมชาติ มนุษย์มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติแม้แต่กับสัตว์³⁵ นอกจากนี้ในบทความใน Education Emile เขาสนับสนุนพ่อแม่ให้เลี้ยงเด็ก ๆ ให้เป็นมังสวริตอีกด้วย ส่วนนักปรัชญาชาวเยอรมัน Immanuel Kant (ค.ศ. 1724-1804) ผู้เดินตาม John Locke ต่อต้านแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีหน้าที่ต่อสัตว์ สำหรับเขาแล้วการทารุณกรรมสัตว์เป็นสิ่งที่ผิดเท่านั้น บนพื้นฐานที่ว่ามันไม่ดีต่อมนุษยชาติ เขาได้แย้งในปี ค.ศ.1785 ว่ามนุษย์มีหน้าที่ต่อมนุษย์ด้วยกันเท่านั้นและการทารุณสัตว์มันทำให้มนุษย์เกิดความสงสารเห็นอกเห็นใจจากการทรมานซึ่งเป็นเพียงในด้านศีลธรรม³⁶ “สัตว์นั้นเป็นเพียงสิ่งที่พาไปถึงจุดจบเท่านั้น แต่จุดหมายที่แท้จริงนั้นคือมนุษย์”³⁷ ต่อมา ยุค ค.ศ.1789 Jeremy Bentham ที่กล่าวว่า “ถึงเวลาที่มนุษย์ต้องขยายการคุ้มครอง

³³ Kathleen Kete, Animals and Ideology: The Politics of Animal Protection in Europe in Rothfels, Nigel. Representing Animals (n.p.: Indiana University Press, 2002) p. 19ff.

³⁴ John Locke, Some Thoughts Concerning Education 1693, Ruth Weissbourd Grant and Nathan Tarcov ed. (n.p.: Hackett Publishing, 1996) p. 91.

³⁵ Jean-Jacques Rousseau, Discourse on Inequality, (n.p., 1754) preface.

³⁶ Immanuel Kant, The Metaphysics of Morals Part II (The Metaphysical Principles of the Doctrine of Virtue), paras 16 and 17.

³⁷ Immanuel Kant, Lecture on Ethics. L. Infield trans. (n.p.: Harper Torchbooks, 1963), p. 239.

สิ่งมีชีวิตทุกชนิด” (ค.ศ. 1781)³⁸ แม้ว่าจะมีการต่อต้านแนวคิดของสิทธิตามธรรมชาติเป็นอย่างมาก แต่ก็มีการสนับสนุนความคิดของ Rousseau ที่ว่าสัตว์ทุกชนิดสามารถทุกข์ทรมานได้ ไม่มีความสามารถในการให้เหตุผลและมันควรเป็นมาตรฐานของมนุษย์ในการปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตอื่น Jeremy Bentham คิดว่า หากการให้เหตุผลเป็นบรรทัดฐาน มนุษย์จำนวนมาก รวมทั้งทารก คนพิการ ก็จะได้รับปฏิบัติเหมือนเป็นสิ่งของ³⁹ เขาเขียนในปี ค.ศ.1789 ว่า แม้แต่ทาสก็ถูกปลดปล่อยเป็นอิสระในประเทศฝรั่งเศส แต่ก็ยังถูกคุมขังในชาวอังกฤษที่มีอิทธิพล วันหนึ่งอาจเป็นวันที่สัตว์ทุกชนิดเข้าถือสิทธิที่ไม่ต้องมีการอนุมัติ วันหนึ่งอาจได้รับการยอมรับว่าชาวทุกช้าง ชนทุกเส้น มีความหมายเท่าเทียมกัน สิ่งที่ไม่อาจเอาชนะได้ คือความสามารถในการให้เหตุผลหรือความสามารถในการแสดงออก แต่ม้าที่โตเต็มที่หรือสุนัข ถ้าเปรียบเทียบกับทารก 1 วันหรือ 1 สัปดาห์หรือแม้แต่ 1 เดือน ความสามารถในการให้เหตุผลของสัตว์น่าจะมีมากกว่า แต่ถ้ากรณีที่ไม่เห็นเช่นนั้น คำถามคือไม่ใช่มันมีเหตุผลใหม่หรือมันพูดได้ใหม่ แต่คือมันเจ็บปวดได้ไหม⁴⁰ ในปี ค.ศ.1792 สำหรับ Thomas Taylor แล้วความคิด Jeremy Bentham และ Jean-Jacques Rousseau ที่สัตว์มีหรือควรจะมีสิทธิยังคงไร้สาระ เมื่อผู้สนับสนุนความเสมอภาคของสตรี อังกฤษ Mary Wollstonecraft (ค.ศ. 1759-1797) ตีพิมพ์ A Vindication of the Rights of Woman ในปี ค.ศ.1792 (การปลดปล่อยของสิทธิสตรี) Thomas Taylor นักปรัชญาของ Cambridge ในปี ค.ศ. 1758-1835 ตอบโต้ด้วยบทความชื่อว่า Vindication of The Rights of Brutes (การปลดปล่อยสิทธิของสัตว์) Taylor เขียนโต้ตอบ Wollstonecraft's และ Thomas Paine's ใน Rights of men (ค.ศ.1790) และแสดงให้เห็นว่า พวกเขามีความเท่าเทียมหรือเป็นประโยชน์เท่ากับสัตว์ ซึ่งนำไปสู่บทสรุปที่ว่าสัตว์นั้นมีคุณค่าตามธรรมชาติเท่ากับมนุษย์ เป็นบทสรุปที่ไร้สาระมากในความเห็นของเขา และทำลายความน่าเชื่อถือของ Wollstonecraft's และ Paine's โดยสิ้นเชิง⁴¹

2.1.4 ศตวรรษที่ 19 การเกิดขึ้นของกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์

ในศตวรรษที่ 19 เกิดการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในการคุ้มครองสัตว์ โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ Debbie Legge และ Simon Brooman เขียนว่า การให้การศึกษาเรื่องพฤติกรรมต่อคนแก่ คนยากจน เด็ก และคนวิกลจริตและขยายไปถึงสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์กลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ก่อนศตวรรษที่ 19 มีการฟ้องร้องเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ที่ไม่เหมาะสม แต่เป็นเพราะมันเป็นการทำลายทรัพย์สินของเจ้าของสัตว์ ในปี ค.ศ.1793 คดีตัวอย่าง John Cornish ถูกตัดสินว่าไม่มีความผิดในการทำให้อ้าฝักการ

³⁸ Jeremy Bentham, Principles of Penal Law Part III, (n.p., 1781).

³⁹ Jonathan Benthall, “Animal liberation and rights” Anthropology Today, vol. 23, issue (2 April 2007): 1.

⁴⁰ Jeremy Bentham, The Collected Works of Jeremy Bentham (n.p.: Oxford University Press, 1996), p. 283.

⁴¹ Peter Singer, Animal Liberation, 2nd ed. (New York Review: Random House, 1990), p. 1.

หลังจากดิ่งลงของมันออกมา ศาลได้วางหลักไว้ว่าเขาจะมีความผิดต่อเมื่อมีพยานหลักฐานว่าเป็นการประสกร์ร้ายต่อเจ้าของ⁴² ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1800 เป็นต้นมา มีการพยายามหลายครั้งในประเทศอังกฤษที่จะเผยแพร่กฎหมายสวัสดิภาพสัตว์หรือกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิสัตว์ โดยครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1800 พระราชบัญญัติต่อต้านการล่อวัวกระทิง ริเริ่มโดย Sir William Pulteney และถูกต่อต้านโดย William Windham รัฐมนตรีในภาวะสงคราม ต่อมาในปี ค.ศ. 1802 William Wiberforce มีความพยายามอีกครั้ง แต่ก็ถูก Windham ต่อต้าน โดยกล่าวว่าพระราชบัญญัตินี้สนับสนุนโดยสมาชิกในกายโปรเตสแตนต์ และ Jacobins เป็นอีกคนที่พยายามในปีนั้นแต่เพียงเพราะเขาต้องการทำลายความเป็นอังกฤษโบราณ (destroy the old English Character) โดยต้องการล้มล้างกีฬาชนบททั้งหมด และวัวกระทิงที่นำมาแข่งขัน แต่เขาไม่ได้ไม่ชอบการกระทำนั้น⁴³ ต่อมาในปี ค.ศ. 1809 Lord Erskine ริเริ่มพระราชบัญญัติคุ้มครองปศุสัตว์และม้าจากการทารุณกรรมและบาดเจ็บของพวกชอบเล่นพิเรนทร์ ชอบทารุณ ชอบทุบตีสัตว์ และถูกต่อต้านโดย Windham เพราะเหตุผลว่ามันจะถูกใช้กับชนชั้นต่ำกว่าเท่านั้น ในขณะที่ผู้ทำผิดที่แท้จริงนั้นเป็นเจ้าของทรัพย์สิน⁴⁴

ในปี ค.ศ. 1821 พระราชบัญญัติการดูแลม้าถูกริเริ่มโดย นายพัน Richard Martin ที่ Galway ประเทศ Ireland แต่ก็ถูกสภาหัวเราะว่าต่อไปจะมีสิทธิลา สุนัข แมว⁴⁵ แต่ในปี ค.ศ. 1822 มาร์ตินก็ทำสำเร็จในพระราชบัญญัติการดูแลม้าและปศุสัตว์ หรือ Martin's Act เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นกฎหมายคุ้มครองสัตว์ฉบับแรกของโลก และได้รับการยอมรับในวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1822 ว่าเป็นพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการดูแลปศุสัตว์ที่ไม่เหมาะสม และทำให้มีบทลงโทษปรับสูงสุด 5 ปอนด์ หรือจำคุก 2 เดือน สำหรับการตีหรือทำร้าย หรือปฏิบัติไม่เหมาะสมต่อ ม้า ลา ล่อ แกะ วัว ฯลฯ ที่เป็นปศุสัตว์⁴⁶ Martin เป็นคนแรกที่นำคดีขึ้นสู่ศาลเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดย Bill Burns คนขายผลไม้ถูกจับกุมสำหรับการทำร้ายลา แต่ในศาล ผู้พิพากษาดูเบื่อหน่ายและไม่ได้สนใจเกี่ยวกับลามกเท่าไร Burns ถูกพิพากษาให้ปรับเนื่องจากมีความผิดในการทารุณสัตว์เป็นคนแรกของโลก ซึ่งหนังสือพิมพ์เห็นเป็นเรื่องตลกเกี่ยวกับคดีตัวอย่างของ Bill Burns และมาร์ตินกลายเป็นที่รู้จัก

⁴² Debbi Legge and Simon Brooman, Law Relating to Animals. (n.p.: Cavendish Publishing, 1997), p. 40.

⁴³ Longman, Hurst, Rees, Orme, and Brown, Speeches in Parliament, of the Right Honourable William Windham. Vol. 1 (London: 1812), p. 340–356.

⁴⁴ Longman, Hurst, Rees, Orme, and Brown, Speeches in Parliament: of the Right Honourable William Windham Vol. 3 Cruelty to Animals Bill, June 13, 1809 (London: 1812), p. 303 ff.

⁴⁵ Debbi Legge and Simon Brooman, op.cit., p. 41.

⁴⁶ Debbi Legge and Simon Brooman, Text of An Act to prevent the cruel and improper Treatment of Cattle, Law Relating to Animals (n.p.: Cavendish Publishing, n.d.) p. 40.

และได้รับความไว้วางใจทำให้ Martin's Act ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี⁴⁷ ประเทศอื่นเริ่มเดินตามโดยผ่านกฎหมายหรือตัดสินใจสนับสนุนสัตว์ และในปี ค.ศ. 1822 ศาล New York วางหลักให้การทำทารุณกรรมสัตว์มีความผิดกฎหมายในกฎหมาย Common Law⁴⁸ ส่วนในประเทศฝรั่งเศส ค.ศ. 1850 Jacques Philippe Delmes de Grammont ประสบความสำเร็จในการผ่านกฎหมาย "Loi Grammont" ทำให้การทำทารุณในสัตว์เลี้ยงผิดกฎหมาย และทำให้เกิดการประเด็นเกี่ยวกับว่าควรที่จะเป็นสัตว์เลี้ยงหรือไม่เพื่อจะห้ามไม่ให้มีการต่อสู้วัวกระทิง⁴⁹ ส่วนในรัฐ Washington ก็เดินตามในปี ค.ศ. 1859, รัฐ New York ในปี ค.ศ. 1866, รัฐ California ในปี ค.ศ. 1868 และรัฐ Florida ในปี ค.ศ. 1889⁵⁰ ต่อมาในประเทศอังกฤษกฎหมาย Martin's Act ถูกแก้ไขในปี ค.ศ. 1822 กลายเป็น Cruelty to Animals Act 1835 ทำให้การชนไก่ต่อสู้สุนัข ผิดกฎหมาย และมีการแก้ไขอีกในปี ค.ศ. 1849 และอีกครั้งในปี ค.ศ. 1876⁵¹

ในภายหลัง Richard Martin เห็นว่าผู้พิพากษาไม่ได้ใช้กฎหมาย Martin's Act อย่างจริงจัง และไม่ได้ถูกใช้บังคับอย่างเหมาะสม สมาชิกสภาหลายคนตัดสินใจจัดตั้งสมาคมเพื่อดำเนินการฟ้องร้องภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว บาทหลวง Arthur Broome จัดการประชุมขึ้นโดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมเสมอคือ ศิลปินและนักแสดง และมีการประชุมในวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ. 1824 และรวมถึง Richard Martin, Sir James Mackintosh, Sir Thomas Buxton, William Wiberforce และ Sir James Graham พวกเขาตัดสินใจก่อตั้ง "Society Instituted for the purpose of preventing cruelty to animals" หรือ "The society for Prevention of cruelty to animals (สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์) พวกเขาตัดสินใจส่งคนไปตรวจสอบตลาด Smithfield ที่มีการขายปศุสัตว์ ตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 10 และโรงฆ่าสัตว์กับที่ฝึกคนจับรถม้า เพื่อดูการฝึกม้า⁵² สมาคมนี้กลายเป็นสมาคมที่มีกษัตริย์เข้าร่วมสนับสนุนด้วยในปี ค.ศ. 1840 เมื่อมีการอนุมัติโดย Queen Victoria ที่ต่อต้านอย่างมากกับการฆ่าสัตว์มีชีวิตเพื่อการศึกษาทดลอง⁵³

⁴⁷ RSPCA Australia, RSPCA-Early History at www.rspca.org.au, (last visited March 5, 2012).

⁴⁸ Gary Francione, Rain Without Thunder: The Ideology of the Animal Rights Movement (n.p.: Temple University Press, 1996), p. 7.

⁴⁹ John McCormick, Bullfighting: Art, Technique and Spanish Society (n.p.: Transaction Publishers, 1999), p. 211.

⁵⁰ Debbie Legge and Simon Brooman, Law Relating to Animals, p. 50.

⁵¹ Michigan State University College of Law, Animal Legal and Historical Center, The History of the RSPCA, at www.animallaw.info/historical/articles/arukrspcahist.htm, (last visited 21 January 2013).

⁵² Ibid.

⁵³ Debbie Legge and Brooman Simon, Law Relating to Animals, p. 47.

Noel Molland เขียนในปี ค.ศ. 1824 ว่า Catherine Smithies จัดตั้งกลุ่มสมาคมป้องกัน การทารุณกรรมสัตว์ (SPCA) สำหรับวัยรุ่นเรียกว่า “Bands of Mercy” เป็นสมาคมสำหรับเด็ก ด้นแบบมาจาก “Temperance Society’s Band of Hope” (สมาคมละเว้นสิ่งมอมเมา ที่สนับสนุนเด็กๆต่อต้านการดื่มสุรา และเล่นการพนัน) สมาคม The Band of Mercy ที่คล้ายกัน คือ การสนับสนุนให้รักสัตว์⁵⁴ Molland เขียนว่า สมาชิกบางคนแสดงการต่อต้านมากกว่าที่ Smith ตั้งใจไว้ และกลายเป็นที่รู้จักในการต่อต้านการล่าสัตว์โดยตรงโดยการไปทำลายปิ่นของพวกล่าสัตว์ แม้ว่า Kim Stallwood เขียนว่าเขาไม่เคยเจอพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนเรื่องนี้ได้⁵⁵ แต่ไม่ว่าจะจริงหรือไม่ ความคิดของกลุ่มวัยรุ่นก็ถูกกระตุ้นอีกครั้งโดย Ronnie Lee ในปี ค.ศ. 1972 เมื่อเขาและ Cliff Goodman จัดตั้ง The Band of Mercy ทำสงครามกับพวกกลุ่มล่าสัตว์ โดยการเจาะยางรถยนต์และทุบกระจก และในปี ค.ศ. 1976 พวกเขาเปลี่ยนชื่อจาก The Band of Mercy เป็น The Animal Liberation Front⁵⁶

Henry Bergh ถูกแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีอับราฮัมลินคอล์น เป็นทูตประจำประเทศรัสเซีย และถูกรบกวนใจจากการดูแลสัตว์ที่นั่น เขาปรึกษานายกสมาคมการคุ้มครองสัตว์รัสเซียในลอนดอน และกลับไปอเมริกาเพื่อพูดต่อต้านการต่อสู้วัวกระทิง ไก่ชน และการทำร้ายม้า เขาได้ริเริ่ม “A Declaration of the Rights of Animals” และในปี ค.ศ. 1866 มีการชักชวนรัฐ New York เพื่อผ่านกฎหมายต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์และมอบให้เจ้าหน้าที่สมาคมฯอเมริกาบังคับใช้⁵⁷ และสิ่งที่ค้างคาอยู่เป็นศตวรรษถูกค้นพบโดยหลายกลุ่มคุ้มครองสัตว์ ในปี ค.ศ. 1875 ผู้สนับสนุนชาวไอริช France Power Cobbe ก่อตั้งสมาคมสำหรับคุ้มครองสัตว์จากการผ่าตัดสิ่งมีชีวิตเพื่อการศึกษาทดลอง เป็นองค์กรแรกของโลกที่ต่อต้านการทดลองในสัตว์ กลายเป็น National Anti-Vivisection Society สมาคมต่อต้านการทดลองในสัตว์แห่งชาติ และในปี ค.ศ. 1898 เขาจัดตั้ง British Union For The Abolition of Vivisection โดยรณรงค์ต่อต้านการใช้สุนัขในการทดลอง จนเกือบจะประสบความสำเร็จกับ 1919 Dog (Protection) Bill (พระราชบัญญัติการคุ้มครองสุนัข ค.ศ. 1919) ที่เกือบจะได้เป็นกฎหมาย ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1824 เป็นช่วงเวลาที่มีการขยายความสนใจในแนวคิดของสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ อาจมีสิทธิตามธรรมชาติหรือควรจะมีสิทธิตามกฎหมายเป็นครั้งแรก Lewis Gompertz หนึ่งในผู้ที่เข้าร่วมการประชุมครั้งแรกของ SPCA ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1824 ตีพิมพ์ Moral Inquiries on the Situation of Man and of Brutes ในงานเขียนนี้วิจารณ์ว่า ทุกสิ่งมีชีวิต มนุษย์หรือไม่ใช่มนุษย์ มีสิทธิในร่างกายที่จะใช้ร่างกายของพวกเขา

⁵⁴ Neil Molland, *Thirty Years of Direct Action*, Best & Nocella Ed (Terrorists or Freedom Fighters: Lantern Books, 2004), p. 68.

⁵⁵ Kim Stallwood, *A Personal overview of Direct Action*, In Best & Nocella Ed (Terrorists or Freedom Fighters: Lantern Book, 2004), p.82.

⁵⁶ Neil Molland, op.cit., p. 68.

⁵⁷ The ASPCA–Pioneers in Animal Welfare, *Encyclopaedia Britannica's Advocacy for Animals*, at <http://www.advocacy.britannica.com/blog/advocacy/>, (last visited 10 October 2012).

มากกว่าบุคคลอื่น และเป็นหน้าที่ๆของเราทุกคนที่ต้องให้ความสุขที่เท่าเทียมกันกับสิ่งมีชีวิตทุกชนิด⁵⁸ ในปี ค.ศ. 1879 Edward Nicholson วิจารณ์ใน “Rights of an Animal” ว่า สัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติ ต่อชีวิต และเสรีภาพเช่นเดียวกับมนุษย์⁵⁹ นักเขียนอื่นในเวลานั้นที่ค้นพบว่าสัตว์อาจมีสิทธิตามธรรมชาติคือ John Lewis, Edward Evans และ J. Howard Moore⁶⁰ ในค.ศ. 1839 สำหรับ Schopenhauer มุมมองที่การทารุณกรรมสัตว์นั้นผิดเป็นเพราะว่ามันแค่ทำให้มนุษย์แข็งแกร่งขึ้นนั่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและน่าขยะแขยง⁶¹ ส่วนแนวคิดในอังกฤษเรื่องสิทธิสัตว์ได้รับการสนับสนุนอย่างมากโดยนักปรัชญาชาวเยอรมัน Arthur Schopenhauer (ค.ศ.1788-1860) เขาเขียนว่าชาวยุโรปตื่นตัวมากขึ้นในสัดส่วนที่ผิดปกติเพื่อสัมผัสได้ว่าสัตว์นั้นมีสิทธิ และค่อยๆ ครอบคลุมเติบโตแทนความคิดที่ว่าสัตว์นั้นมีอยู่เพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของมนุษย์เท่านั้น⁶² เขายกย่องการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ในประเทศอังกฤษ และได้แย้งต่อต้าน Kantian ที่มีความคิดว่า การทารุณสัตว์เป็นเรื่องที่ผิดตรงเท่าที่มันเป็นการกระทำทารุณต่อมนุษย์⁶³ ต่อมา ค.ศ.1894 ยุคของ Henry Salt และปรัชญาการก่อกำเนิดธรรมชาติวิธีการ และขอบเขตความรู้ของมนุษย์ เขาได้แย้งว่าไม่มีผลในการอ้างสิทธิสัตว์ ถ้าเราทำให้สิทธินั้นอยู่ภายใต้การบังคับของมนุษย์จะปรารถนา และยังใช้แนวคิดว่ามนุษย์มีศีลธรรมมากกว่า และความเชื่อว่าสัตว์ไม่มีศีลธรรมเป็นความเชื่อของพวกที่ไม่มีทางยอมรับแนวคิดผู้ที่มีมนุษยธรรมในปัจจุบัน เป็นข้อสมมุติฐานที่ไร้เหตุผลสิ้นดี และขัดแย้งต่อความรู้สึกและวิทยาศาสตร์และเป็นอันตรายต่อการรับรู้ถึงสิทธิสัตว์ ถ้ามนุษย์ตัดสินเผ่าพันธุ์ที่ต่ำกว่า พวกเราต้องลบอดีต ความเชื่อเดิมๆ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระหว่างมนุษยชาติกับสัตว์และต้องรับรู้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งมีชีวิตในโลกที่อยู่ร่วมกันเหมือนเป็นพี่น้องกัน⁶⁴ ช่วงปลายปี ค.ศ. 1890 การคัดค้านการถือเอารูปร่างและลักษณะของคนหรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆให้เป็นพระเจ้า โดย Richard Ryder เขียนว่าพฤติกรรมต่อสัตว์ในช่วงปลาย ค.ศ. 1890 ยากลำบากขึ้น เมื่อนักวิทยาศาสตร์รวบรวมความคิดว่า ที่พวกเขาเห็นว่าการถือเอารูปร่างและลักษณะของคนหรือสิ่งมีชีวิตอื่นให้เป็นพระเจ้า การให้คุณค่ามนุษย์กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ มันไม่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ สัตว์ต้องเป็นเรื่องทางชีววิทยาเท่านั้น, Ivan Pavlov เขียนในปี ค.ศ. 1927 “สัตว์ปราศจากความต้องการ”

⁵⁸ Angus Taylor, op.cit., p. 62.

⁵⁹ Ibid., p. 62.

⁶⁰ Roderick Nash. The Rights of Nature: A History of Environmental Ethics (n.p.: University of Wisconsin Press, 1989), p. 137.

⁶¹ Arthur Schopenhauer, On the Basis of Morality (n.p.: This edition Hackett Publishing, 1998), p. 96.

⁶² Ibid., p. 153-154.

⁶³ Ibid., p. 96.

⁶⁴ Henry S. Salt, Animals' Rights: Considered in Relation to Social Progress (n.p.: Macmillan & Co., 1894), chapter 1.

กลับไปสู่ในยุคศตวรรษที่ 17 ที่ว่าสัตว์เป็นเพียงเครื่องกลไกอัตโนมัติ เหมือนนาฬิกา ไม่มีการรู้สำนึก และอาจไม่มีแม้แต่ความรู้สึก⁶⁵

2.1.5 ศตวรรษที่ 20 การเคลื่อนไหวสิทธิสัตว์

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1933 พรรคนาซีอนุมัติกฎหมายคุ้มครองสัตว์ที่มีเนื้อหาครอบคลุมที่สุดในยุโรป Kathleen Kete เขียนว่า มันเป็นความพยายามครั้งแรกโดยรัฐบาลที่จะทำลายกำแพงของเผ่าพันธุ์ ประเพณีของมนุษย์และสัตว์ด้วยกัน มนุษย์เป็นพวกที่ไม่สามารถถูกล่วงละเมิดได้ ชาวอารยันอยู่บนสุด ตามด้วยหมาป่า นกอินทรี หมี ชวาวิว และหนูอยู่ท้ายที่สุด Kete ว่ามันเป็นสิ่งที่แย่มากที่สุดที่ถามว่าจะอะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเผ่าพันธุ์อื่นที่ควรจะเป็น⁶⁶ ในวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 1933 Tierschutzgesetz หรือกฎหมายคุ้มครองสัตว์ถูกเสนอและประกาศโดย Adolf Hitler ว่าถึงจุดจบของการทารุณกรรมสัตว์ ใน New Reich จะไม่อนุญาตให้มีการทารุณสัตว์อีกต่อไป ตามด้วยวันที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ. 1934 โดย The Reichsjagdgesetz กฎหมายห้ามล่าสัตว์, วันที่ 1 มิถุนายน 1935 Naturschutzgesetz กฎหมายสิ่งแวดล้อม, ในวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ. 1937 กฎหมายกำหนดการขนส่งสัตว์ทางรถยนต์ และ 8 กันยายน ค.ศ. 1938 ที่คล้ายกันแต่เป็นทางรถไฟ⁶⁷ วิธีการหุ้มเกลือมาทำให้เจ็บปวดน้อยที่สุดถูกกำหนดขึ้น และวิธีการปลอบสเตรที่ถูกต้องเพื่อป้องกันไม่ให้มันถูกดัมในขณะที่มีชีวิตอยู่⁶⁸ ซึ่งสมาชิกพรรคนาซีอาวุโสหลายคนรวมถึง Hitler, Rudolf Hess, Joseph Goebbels และ Heinrich Himmler⁶⁹ รับเอารูปแบบการกินมังสวิรัต แม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่เคร่งครัดนัก อย่างเช่น Hitler กินเนื้อเป็นครั้งคราว⁷⁰ ส่วน Himmler ส่งมังสวิรัตสำหรับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้วย⁷¹ อย่างไรก็ตาม มันเป็นไปได้เพื่อเหตุผลทางสุขภาพมากกว่าเพื่อสวัสดิภาพสัตว์

⁶⁵ Richard Ryder, *Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism*, (n.p.: Berg, 2000), p. 6.

⁶⁶ Kathleen Kete and Sind Najafi, "Beastly Agendas: An Interview with Kathleen Kete", *Cabinet*, (Fall 2001), at www.cabinetmagazine.org/issues/4/kdthleenkete.php. (last visited 21 January 2013).

⁶⁷ Giese Klemens and Kahler Waldemar. *Das deutsche Tierschutzrecht: Bestimmungen zum Schutz der Tiere* (Berlin: Duncker and Humboldt, 1939), p. 190–220 and 261–272

⁶⁸ Kathleen Kete and Sind Najafi, op.cit.

⁶⁹ Sax Boria, *Animals in the Third Reich: Pets, Scapegoats, and the Holocaust* (n.p.: P. Fischer, 2000), p. 35.

⁷⁰ Proctor N Robert, *The Nazi War on Cancer*, (n.p.: Princeton University Press, 1999), p. 135–137.

⁷¹ Sax 2000 citing Hermand Jost, *Grüne Utopien in Deutschland: Zur Geschichte des Ökologischen Bewusstseins*, (Fischer Taschenbuch Verlag, 1991), p. 114.

ไม่นานก่อนที่มีกฎหมาย Tierchutzgesetz การใช้สัตว์เพื่อทดลองถูกห้ามเป็นครั้งแรก และถูกควบคุมหลังจากนั้น การใช้สัตว์เพื่อการทดลองถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาศาสตร์ของชาวยิวและนานาชาติ แสดงถึงลัทธิวัตถุนิยมที่เห็นธรรมชาติเป็นอะไรบางอย่างที่ต้องอยู่ได้อ่านจมากกว่าจะเคารพ Hermann Goring ประกาศห้ามครั้งแรกวันที่ 16 สิงหาคม ค.ศ. 1933 ตามมาด้วย Hitler แต่ Dr.Morrel หมอส่วนตัวของ Hitler รายงานเขาวานี้ไม่ใช่สิ่งที่ชาวเยอรมันสนใจ โดยเฉพาะในการต่อต้านการทดลอง⁷² ด้วยเหตุนี้ข้อห้ามจึงถูกแก้ไขใน 3 สัปดาห์ต่อมา ในวันที่ 5 กันยายน ค.ศ. 1933 ให้มีเงื่อนไข 8 ข้อ ที่ให้มีการทดลองในสัตว์ได้แต่ต้องลดความเจ็บปวดและการทดลองที่ไม่จำเป็น⁷³ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ม้า สุนัข และแมว ได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ และต้องมีใบอนุญาตให้ทดลองในสัตว์ ซึ่งจะออกให้กับสถาบันเท่านั้นไม่ใช่บุคคล⁷⁴ การเปลี่ยนแปลงข้อห้ามที่กล่าวมาถูกสนับสนุนด้วยประกาศที่ว่า “มันเป็นกฎเกณฑ์ของทุกสังคม ที่เมื่อจำเป็น ปัจเจกชนแต่ละคนจะต้องเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม”⁷⁵ การทดลองยาภายหลังถูกกระทำกับชาวยิว และเด็กชาวโรมันในแคมป์ โดยเฉพาะใน Auschwitz โดย Dr.Josef Mengele และคนอื่น โดยอ้างว่าต่ำชั้นกว่า รวมถึงกับเชลยสงคราม เพราะมนุษย์เจ็บป่วยบ่อย ผู้วิจัยกลัวว่าผลการวิจัยจะไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้นการทดลองของมนุษย์จะถูกทดลองซ้ำกับสัตว์โดย Dr.Hans Nachtheim ตัวอย่างเช่น การทดลองกับมนุษย์ผู้ใหญ่และเด็กที่เป็นโรคลมบ้าหมูโดยการฉีดยา Cardiazol โดยปราศจากการให้ความยินยอม และหลังจากนั้นก็ทำซ้ำกับการทดลองเดิมกับกระต่าย เพื่อความแน่ใจในผลลัพธ์⁷⁶ ต่อมาหลังปี ค.ศ. 1945 มีการเพิ่มขึ้นของการใช้สัตว์ แม้มีการเพิ่มขึ้นของกฎหมายคุ้มครองสัตว์ แต่สัตว์ยังไม่มีสิทธิตามกฎหมาย Debbie Legge เขียนว่ากฎหมายที่มีส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสนใจของมนุษย์เป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองความรู้สึกของมนุษย์ด้วยกฎหมายป้องกันการทรมานสัตว์ หรือการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินด้วยการทำให้แน่ใจว่า สัตว์จะไม่ถูกทำลาย ตัวอย่างเช่น การจับปลาที่มากเกินไป ถูกมองว่าอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ ส่วนการล่าสัตว์ มันทำให้สัตว์สูญพันธุ์ หมายถึงคนรุ่นหลังจะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากมันหรือกรณีการจับสัตว์ในที่ดินของบุคคลอื่น ทำให้เจ้าของเสียทรัพย์สิน ฯลฯ⁷⁷ แม้ว่าจะมีความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ในศตวรรษก่อน แต่เหตุการณ์การโต้แย้งเกี่ยวกับสัตว์นั้นเสื่อมลงในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะหลังจาก

⁷² Sax Boria, op.cit., p. 112.

⁷³ Uekoetter Frank, *The Green and the Brown: A History of Conservation in Nazi Germany*, (n.p.: Cambridge University Press, 2006), p. 55–56.

⁷⁴ Rudacille Deborah. *The Scalpel Nand the Butterfly*, (n.p.: University of California Press, 2000), p. 83–88, citing Arnold Luke and Clinton R. Sanders. *Regarding Animals*.

⁷⁵ Giese Klemens and Kahler Waldemar, op.cit., p. 294.

⁷⁶ Sax, Boria, op.cit., p. 113.

⁷⁷ Debbi Legge and Brooman Simon. *Law Relating to Animals*, (n.p.: Cavendish Publishing, n.d.), p. 50.

สงครามโลกครั้งที่ 2 นี้เป็นเพราะส่วนหนึ่งมีการเพิ่มขึ้นของการใช้สัตว์เพื่อการทดลอง ได้แก่ ในปี ค.ศ. 1875 มี 300 รายในสหราชอาณาจักร, ในปี ค.ศ. 1903 มี 19,084 ราย, ในปี ค.ศ. 2005 มี 2.8 ล้านราย (ทั่วโลก 50-100 ล้านราย) และแต่ละปีในปัจจุบัน ประมาณ 10 ล้านชิ้นไปถึง 100 ล้าน ในสหรัฐอเมริกา แต่ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมฟาร์ม จะเห็นสัตว์เป็นพันล้านตัว ถูกเลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร ซึ่งตัวเลขนี้เป็นไปไม่ได้ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง⁷⁸ ในช่วง ค.ศ. 1960 มีการก่อตั้งสมาคม Oxford ปลายปี ค.ศ. 1960 กลุ่มคนที่มีการศึกษาสูง โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัย Oxford ปัจจุบันเรียกว่า สมาคม Oxford (Oxford Group) เริ่มเห็นการใช้สัตว์เป็นการใช้ประโยชน์ที่ไม่สามารถยอมรับได้⁷⁹ ในปี ค.ศ. 1964 Ruth Harrison ตีพิมพ์ “Animal Machines” บทวิจารณ์ต่อต้านฟาร์มสัตว์ นักจิตวิทยาของ Oxford ชื่อ Richard D Ryder (ภายหลังกลายเป็นสมาชิกสมาคม Oxford) ได้รับการชื่นชมจาก 1965 Sunday Times บทความที่ผู้เขียน Brigid Brophy เรียกว่า “The Rights of Animals” ตามด้วย Thomas Paine’s เขียน “Rights of Man” (ค.ศ. 1791) ซึ่งเป็นครั้งแรกสำหรับหนังสือพิมพ์ที่ตั้งให้พื้นที่มากขนาดนั้นกับเรื่องนี้⁸⁰ Brophy เขียนว่า “ความสัมพันธ์ของมนุษย์ปัจจุบันกับสัตว์ในการใช้ประโยชน์เป็นหนึ่งในสิ่งที่ไม่ลดลง เราใช้มันทำงาน กิน และสวมใส่มัน เราใช้มันในทางที่ผิด ในทางตรงกันข้าม เราเคยเสียสละมันเพื่อพระเจ้าของเราและฉีกอวัยวะของมัน เพื่อจะได้เห็นอนาคต ตอนนี้เราเสียสละมันเพื่อวิทยาศาสตร์ และทดลองกับอวัยวะของมัน ด้วยความหวังหรือแม้แต่เพื่อความเป็นไปได้ที่เล็กน้อยมาก เรื่องในอดีตสำหรับพวกเราเช่นการมีทาสรับใช้นั้น ดูไม่น่าจะเป็นไปได้ บางทีในอีก 3,000 ปี หลังจากนั้นอาจเป็นสิ่งที่น่าแปลกใจกับการที่พวกเราไม่สนใจศีลธรรมในการกดขี่สัตว์”⁸¹ ส่วน Robert Garner เขียนว่า บทความของ Harrison และ Brophy นำไปสู่ความสนใจครั้งยิ่งใหญ่ ในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ

⁷⁸ Williams Erin E. and DeMello Margo, Why Animals Matter. (n.p.: Prometheus Books, 2007), p. 73.

⁷⁹ Academic Room, Animal rights, at www.academicroom.com/topics/animal-rights, (last visited 10 October 2012). They were led by Roslind and Stanley Godlovitch, both philosophy post-graduates, who in turn met and influenced fellow philosophy students John Harris and David Wood. This core group were influenced by the writings of Ruth Harrison and Brigid Brophy.

⁸⁰ Richard Ryder, Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism (n.p.: Berg, 2000), p. 6.

⁸¹ Brigid Brophy, “The rights of Animals,” The Sunday Times, (10 October 1965), cited in Ryder Richard. “Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism,” First published (Basil Blackwell, 1989) this edition Berg, 2000), p. 5; and in Stallwood Kim, Brigid Brophy and Grumpy Vegan, Hackenfeller's Ape (London: Collins New York), p.93.

สิ่งมีชีวิตอื่น หรือที่ Garner เรียกว่า สัตว์ธรรมดาใหม่⁸² ส่วน Ryder ถูกรบกวนโดยไม่ตั้งใจในเหตุการณ์ที่เขาเป็นนักวิจัยสัตว์ทดลองใน สหราชอาณาจักรและในสหรัฐอเมริกา เขาเขียนจดหมายถึง Daily Telegraph ซึ่งถูกตีพิมพ์ในวันที่ 7 เมษายน, 3 พฤษภาคม, 20 พฤษภาคม ค.ศ. 1969 และ Brophy อ่านจดหมายนั้นและให้ Ryder ติดต่อกับนักปรัชญาของ Oxford ชื่อ Stanley, Roslind Godlovitch และ John Harris ที่กำลังเขียนหนังสือชื่อ “The treatment of Animals”⁸³ หลังจากนั้น Ryder กลายเป็นหนึ่งในผู้เขียนที่มีอิทธิพลมากใน “Animals, Men and Morals: An Inquiry into the Maltreatment of Non-Human (ค.ศ. 1971) ของ Harrison และ Brophy”⁸⁴ และยังมีบทความของ Rosalind Godlovitch “Animal and Morals” ซึ่งถูกตีพิมพ์ในปีเดียวกัน ในปี ค.ศ. 1970 Ryder คิดประโยคที่ว่า “Speciesism” ในการตีพิมพ์ส่วนตัวในหนังสือเล่มเล็ก ๆ⁸⁵ ส่วน Singer ใช้คำว่า “Animal Liberation” ในปี ค.ศ. 1975 และก็ได้ตีพิมพ์กลายเป็น คำที่อยู่ใน Oxford English Dictionary ในปี ค.ศ. 1989⁸⁶ ในปี ค.ศ. 1970 Peter singer นักปรัชญาชาวออสเตรเลียเริ่มที่จะเชื่อว่า ค่ายการรับประทานเนื้อสัตว์เป็นการร่วมกันกดขี่สายพันธุ์อื่น ที่ Oxford มีนักศึกษาชื่อ Richard Keshen เป็นมังสวิรัติ ได้แนะนำ Singer ให้รู้จักกับ Godlovitch และ Singer กับภรรยาเขาใช้เวลาหลายชั่วโมงคุยกับ Godlovitch ซึ่งตอนแรก Singer ปฏิเสธเรื่องกินมังสวิรัติ ถึงแม้ว่าภรรยาของเขาจะเป็นมังสวิรัติเกือบทันทีที่ได้พบกับ Godlovitch อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดก็มีเหตุผลที่ทำให้เขาทำตามเมื่อ Singer อ่านหนังสือของ Godlovitcha’s ใน “The New York Review of Books” วันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1973 ทำให้เขาค่อย ๆ เข้าถึง Animal Liberation (ค.ศ. 1975) ซึ่งเป็นหนึ่งในหนังสือเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของสิทธิสัตว์ที่เป็นตำราที่ได้รับการยอมรับ Singer วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานแนวคิดลัทธิประโยชน์นิยม ซึ่งเป็นที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ที่ว่า “การกระทำนั้นถูกต้อง เมื่อมันนำไปสู่ความสุขที่มากที่สุด ของจำนวนคนที่มากที่สุด” ประโยคนี้ถูกใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1776 โดย Jerymy Bentham เขาทำให้การเปรียบเทียบระหว่างเสรีภาพของสัตว์กับเสรีภาพของสัตว์ชัดเจนขึ้น⁸⁷ ถึงแม้ว่าเขาจะอ้างตนเองว่าเป็นผู้สนับสนุนสิทธิสัตว์ Singer ใช้คำว่า Right ที่พวก

⁸² Garner Robert. Animals, politics and morality, (n.p.: Manchester University Press, 2004), p. 3 ff.

⁸³ Richard Ryder, op.cit., p. 6.

⁸⁴ Godlovitch R, Godlovitch S and Harris J, Animals, Men and Morals: An Inquiry into the Maltreatment of Non-humans, (New York: Taplinger publishing Co.), p.9.

⁸⁵ Richard, Ryder, “All beings that feel pain deserve human rights,” The Guardian (6 August 2005), at www.guardian.co.uk/uk/2005, (last visited 21 January 2005).

⁸⁶ Peter Singer, Animal Liberation (New York: Random House, 1990) p. 269.

⁸⁷ Peter Singer, “Animal liberation,” The New York Review of Books, No.5 (April 1973): 1-8.

เราใช้คุ้มครองพวกเดียวกัน⁸⁸ ไม่มีเรื่อง Rights หรือทฤษฎีสติธิธิ ในงานของเขา เขาปฏิเสธแนวคิดที่ว่ามนุษย์หรือสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์มีสิทธิตามธรรมชาติหรือสิทธิทางศีลธรรม และเสนอข้อคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันของผลประโยชน์โต้แย้งว่าไม่มีตรรกวิทยา ศีลธรรม ชีววิทยาใดที่จะเป็นพื้นฐานสนับสนุนการละเมิดผลประโยชน์พื้นฐานของมนุษย์ เช่น ประโยชน์ในการที่จะไม่ได้รับความเจ็บปวด แต่ในทางศีลธรรมมันแตกต่างอย่างสำคัญกับการละเมิดประโยชน์ขั้นพื้นฐานของสัตว์ ซึ่ง จุดยืนของSinger เป็นแบบ Henry Sidgwick นักปรัชญาชาวอังกฤษ (ค.ศ. 1838-2900) ที่เขียนว่า “ความมีคุณธรรมของแต่ละบุคคลไม่สำคัญเท่ากับความมีคุณธรรมของคนอื่นๆ”⁸⁹ การตีพิมพ์ Animal Liberation กระตุ้นผู้เชี่ยวชาญให้สนใจในสิทธิสัตว์, Tom Regan เขียนในปี ค.ศ. 2001 ว่านักปรัชญามีงานเขียนเรื่องสิทธิสัตว์มากขึ้นกว่าเดิมใน 20 ปีก่อนหน้านี้นี้มากกว่าใน 2,000 ปีก่อน⁹⁰ ส่วนRobert Garder เขียนว่า Charles Magel เขียนบรรณานุกรมของหนังสือ Key guide to Information Source in Animal Night (ค.ศ. 1989) มีผู้เขียนถึงปี ค.ศ. 1970 มีทั้งหมด 10 หน้า และระหว่างปี ค.ศ. 1970-1989 เท่านั้น มีทั้งหมด 13 หน้า⁹¹ และในปี ค.ศ. 1976 มีการก่อตั้ง Animal Liberation Front ในความเท่าเทียมกันของสมาคม Oxford สมาชิกสามัญชนในอังกฤษได้พัฒนาแนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์ นักศึกษากฎหมายของอังกฤษ Ronnie Lee ก่อตั้งสมาคมผู้ดำเนินการต่อต้านการล่าสัตว์ใน Luton ปี ค.ศ.1971 หลังจากนั้นถูกเรียกว่า The Band of Mercy และหลังจากศตวรรษที่ 19 เรียกว่า RSPCA youth group กลุ่มThe Band of Mercy ได้เข้าเจาะยางรถยนต์และทุบกระจกพวกนักล่าสัตว์ และในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1973 พวกเขาลอบวางเพลิงครั้งแรกที่ Hoechst Pharamaceuticals ห้องทดลองอยู่ใกล้ Milton Keynes พวกเขอ้างอิงความรับผิดชอบของตนกับชื่อว่า

“เป็นวิธีการที่ไม่รุนแรง และพวกเขาอุทิศตนเพื่อเสรีภาพสัตว์จากการกระทำทารุณกรรมและการรบกวนจากมนุษย์”⁹² Lee และผู้เข้าร่วมคนอื่น ถูกตัดสินลงโทษจำคุก 3 ปีในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1974 และถูกปล่อย 12 เดือนหลังจากนั้น ทำให้ Lee แข็งแกร่งกว่าเดิมและเป็นที่รู้จักมากกว่าเดิม ต่อมาในปี ค.ศ. 1976 เขานำ Band of Mercy กลุ่มเดิมและสมาชิกใหม่อีก 30 คนด้วยกัน เริ่มการเคลื่อนไหวใหม่ เขาเรียกมันว่า Animal Liberation Front (ALF) ชื่อที่เขาหวังว่าจะรบกวนพวกใช้สัตว์⁹³ ปัจจุบัน ALF มี

⁸⁸ Edward Skidelsky, “Nonsense upon stilts. Animals are the last great victim class,” New Statesman, (June 2000).

⁸⁹ Peter Singer, Animal Liberation, 2nd ed., (New York Review: Routledge, 1990), p. 5.

⁹⁰ Tom Regan, Defending Animal Rights, (University of Illinois Press, 2001), p. 67.

⁹¹ Magel (1989) p. 13–25, cited in Robert Garner. Animals, Politics, and Morality. (Manchester: University of Manchester Press, 2004), p. 2.

⁹² Neil Molland, Thirty Years of Direct Action in, Best & Nocella eds, (Terrorists or Freedom Fighters: Lantern Books, 2004), p. 70–74.

⁹³ Rachael Monaghan, Terrorism in the Name of Animal Rights, in Taylor Maxwell and John Horgan. (The Future of Terrorism: Routledge 2000), p. 160–161.

มากกว่า 38 ประเทศ ทำงานโดยไม่มีหัวหน้า สมาชิกมองตนเองเหมือนเป็นทางรถไฟสายใหม่ เหมือนเครื่องจักรที่ช่วยทาสหลบหนี เริ่มจากประเทศอังกฤษก็ขยายไปประเทศแคนาดา ALF ช่วยพาพวกมันออกจากฟาร์มและห้องทดลอง ให้ไปอยู่ในมือสัตว์แพทย์อย่างปลอดภัย แต่สมาชิกบางคนเข้าสู่ขบวนการเวลิง ทำให้ขาดความสนใจจากความคิดของคนส่วนใหญ่และการขยายอำนาจของสมาชิกนี้ ทำให้การใช้บังคับกฎหมายขององค์กรที่มีหน้าที่ไม่ได้ผลจริงจัง องค์กรที่บังคับใช้กฎหมายเห็นว่าเครื่องจักรนี้ยากที่จะแทรกซึมเข้าไป เพราะพวกเขารวบรวมเพื่อนๆ ที่รู้จักกัน ต่อมาในปี ค.ศ. 2005 U.S. Department of Homeland Security แสดงให้เห็นว่าเขารู้จริงจังกับ ALF เมื่อเขาขึ้นชื่อ ALF อยู่ในกลุ่มผู้ก่อการร้ายในประเทศ⁹⁴ กลยุทธ์ของ ALF นี้ถูกสาปแช่งจากผู้สนับสนุนสิทธิสัตว์คนอื่นๆ อีกมากมาย เช่น Singer อ้างว่าการเคลื่อนไหวสิทธิสัตว์ควรจะยึดถือศีลธรรมและเป็นไปไม่ได้ที่จะสนับสนุน เมื่อคนอื่นๆ ระเบิดตึกและเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตของคนอื่น ในการใช้ชื่อเดียวกันและแนวคิดเดียวกัน ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 Henry Spira เป็นหนึ่งในผู้สนับสนุนที่น่าจดจำในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้สนับสนุนค่อยๆ เปลี่ยนแปลงความคิด เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนสิทธิสัตว์และบริษัทที่ใช้สัตว์ในทางที่ผิด โดยการขียนยอมหยุดการทดลอง โดยการคัดค้านครั้งแรกเริ่มที่ American Museum of Natural History ในปี ค.ศ. 1976 แมวถูกนำไปทำการทดลอง การทดลองถูกชักชวนให้หยุด และสิ่งที่น่าจดจำที่สุดคือความสำเร็จในปี ค.ศ. 1980 เขาทำให้บริษัทเครื่องสำอาง Revlon หยุดหยุดอดการกระต่ายเพื่อจะทดลองว่ามันเป็นพิษหรือไม่ ชื่อเสียงของเขามาจากการขึ้นโฆษณาหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ให้เห็นหน้าของกระต่ายที่ตาทั้งสองข้างติดพลาสติก และถามว่า มีกระต่ายกี่ตัวที่ต้องตาบอดเพราะความงาม Revlon หยุดใช้สัตว์เพื่อการทดลองเครื่องสำอาง บริจาคเงินเพื่อช่วยก่อตั้ง Center for Alternatives to Animal Testing และทันทีหลังจากนั้น บริษัทเครื่องสำอางชั้นนำอื่นๆ ก็ทำตาม⁹⁵ แนวคิดของ Spira ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางโดยกลุ่มสิทธิสัตว์ และที่จดจำได้แก่ People for the Ethical Treatment of Animals อย่างไรก็ตามมีการวิจารณ์โดยกลุ่มลัทธินิยมการเลิกทาส (Abolitionist) เช่น Gary Francione ที่ได้แย้งว่าการเคลื่อนไหวในศตวรรษที่ 19 นั้น สมาคมสวัสดิภาพสัตว์ทำให้สัตว์ได้รับสวัสดิภาพหรือได้รับการคุ้มครองมากกว่าจะเป็นองค์กรเพื่อสิทธิสัตว์ ทำให้การเคลื่อนไหวย้อนกลับไปสู่รากฐานของสวัสดิภาพสัตว์มากกว่าการเดินหน้าอย่างที่เราเห็นว่าควรจะเป็น ที่มนุษย์หยุดมองสัตว์ว่าเป็นทรัพย์สินมากกว่าที่จะมองว่าสัตว์นั้นเป็นทรัพย์สินที่ควรได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม⁹⁶

⁹⁴ Justin Rood. "Animal Rights Groups and Ecology Militants Make DHS Terrorist List, Right-Wing Vigilantes Omitted," *Congressional Quarterly* (March 2005).

⁹⁵ Feder Barnaby "J. Pressuring Perdue," *The New York Times*, (November 1889).

⁹⁶ Gary L. Francione and Garner Robert, *The Animal Rights Debate*, (Columbia University Press, 2010), p. 1ff.

2.1.6 ยุคศตวรรษที่ 21

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2008 ศาลสูงออสเตรียวางหลักว่า Matthew Hiasl Pan ลิงชิมแปนซี ไม่ใช่บุคคล หลังจากนั้น สมาคมต่อต้านโรงงานสัตว์ (Association against Animal Factories) หาสถานะให้กับมันเนื่องจากเจ้าของมันล้มละลาย ซึ่งลิง Matthew ถูกจับได้ตอนเป็นทารกในปี ค.ศ. 1982 ที่ Sierra Leone หลังได้ถูกลักลอบนำเข้ามาในออสเตรีย เพื่อใช้ในการทดลองยา แต่ถูกจับโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรเมื่อถูกส่งมาถึงออสเตรีย และถูกนำไปไว้ในที่ปลอดภัยแทน เขาถูกเก็บไว้ที่นั่น 25 ปี แต่กลุ่มผู้ดูแลเขาล้มละลายในปี ค.ศ. 2007 มีผู้เสนอจะบริจาคเงินช่วย แต่ว่ากฎหมายประเทศออสเตรียบุคคลเท่านั้นที่จะได้รับการให้ได้ ดังนั้นเงินบริจาคที่ส่งมาช่วย Matthew จะถูกส่งไปที่เจ้าของผู้ช่วย Matthew ที่ล้มละลายไป ด้วยเหตุดังกล่าว สมาคมนี้ได้ร้องขอต่อศาล European Court of Human Rights (ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป) ให้วางหลักเรื่องนี้ โดยทนายความมีคำขอให้สั่งว่า Matthew เป็นบุคคลและขอให้ศาลตั้งผู้ปกครองให้ Matthew และให้สิทธิ 4 อย่างกับเขา คือ

1. The Right to life
2. The right limited freedom of movement
3. The right personal safety
4. The Right to claim property⁹⁷

ต่อมาในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2008 สมาชิกสภาร่างกฎหมายของสเปนมีการลงมติครั้งแรกเพื่อการขยายสิทธิให้กับสิ่งมีชีวิตอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์ ที่เป็นสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม⁹⁸ มีการอภิปรายในสภานะนำว่าควรให้สิทธิกับลิงชิมแปนซี กอริลล่า ลิงอุรังอุตัง ไม่ให้ใช้มันในการทดลองยาหรือละครสัตว์ และทำให้การฆ่าลิงผิดกฎหมาย ยกเว้นเพื่อป้องกันตัว” บทพื้นฐานแนวคิดนี้มาจาก “Great Ape Project” ของ Peter Singer¹⁰⁰ แต่อย่างไรก็ดีข้อเสนอนี้ก็ไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย และในปี ค.ศ. 2010 นักวิทยาศาสตร์เผยแพร่ผลการวิจัยว่าปลาโลมาเป็นสัตว์ที่ฉลาดที่สองรองจากมนุษย์และควรเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ที่มีสภาพบุคคล¹⁰¹ ในปี ค.ศ. 2011 ประเทศจีนห้ามการใช้สัตว์ในคณะละครสัตว์ และรัฐบาลประเทศสเปนผ่านกฎหมายห้ามสู่วัวกระทิง มีผลใช้บังคับในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2012 ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 2012 ประเทศกรีซเป็นยุโรปประเทศแรกที่ห้ามการใช้สัตว์ในการแสดง

⁹⁷ Jeffrey Stinson, “Activists pursue basic legal rights for great apes,” USA Today, (15 July 2008).

⁹⁸ Donald G. McNeil, “When Human Rights Extend to Nonhumans,” The New York Times, (13 July 2008).

⁹⁹ Martin Robert, “Spanish parliament to extend rights to apes,” Reuters, (25 June 2008).

¹⁰⁰ Peter Singer, “Of great apes and men,” The Guardian, (18 July 2008).

¹⁰¹ Jonathan Leake, “Scientists say dolphins should be treated as ‘non-human person,’” The Sunday Times, (3 January 2010).

ละครสัตว์ และตามด้วยการรณรงค์ Animal Defenders International และจัดตั้ง Greek Animal Welfare Fund (GAWF)¹⁰² และในปี ค.ศ. 2011 PETA ฟ้อง Seaworld ในการฆ่าปลาวาฬ ซึ่งเป็นคดีแรกในการแก้ไขกฎหมายครั้งที่ 13 ที่ใช้คุ้มครองสัตว์ในศาล แต่ศาลสหพันธรัฐปฏิเสธไม่รับฟ้องคดีนี้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2012¹⁰³

สรุปวิวัฒนาการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้คิดค้นพฤติกรรมของสัตว์จำนวนมาก และทำให้มนุษย์สนใจเรื่องสิทธิสัตว์ อาจเป็นวิวัฒนาการที่เกิดจากความสงสารสัตว์เพราะพวกมันมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ ในการศึกษาช่วงแรกมีการเชื่อมโยงระหว่างการละเมิดระหว่างบุคคลกับการทารุณกรรมสัตว์ รวมถึงคุณค่าทางศีลธรรม ภายใต้แนวคิดวิวัฒนาการของโลก อย่างไรก็ตามมนุษย์เป็นแค่เผ่าพันธุ์หนึ่ง ดังนั้นการประเมินค่าของเผ่าพันธุ์ตนเองเปรียบเทียบกับประเมินค่ากับเผ่าพันธุ์อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรม

2.2 ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวข้องกับสิทธิสัตว์ (Animal Rights) และสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)

นับแต่อดีตมนุษย์ได้เชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความกลัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นความกลัวที่ต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ ความกลัวที่จะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนกระทั่งกลัวความตาย มนุษย์จึงได้พยายามที่จะแสวงหาหลักประกันให้กับตนเอง โดยหลักประกันนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่คิดกันว่ามนุษย์ควรมีสิทธิอะไรบ้างที่มีหรือที่ได้มาโดยธรรมชาติพร้อมกับการเกิด โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความมีคุณค่า มีวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง มีความสามารถในการดำรงตนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เรียกกันว่าเป็นสิทธิธรรมชาติ (Natural Rights) ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law)

ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าสิทธิธรรมชาติเป็นบ่อเกิดหรือที่มาที่สำคัญของสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ในปัจจุบัน¹⁰⁴ เมื่อมนุษย์ยังได้รับการคุ้มครองสิทธิ นักปรัชญาหลายคนจึงเห็นว่า แม้ว่าสัตว์จะมี

¹⁰² Animal Defenders International, Greece bans animal circuses, at www.ad-international.org/animals_in_entertainment/go.php?id=2528, (last visited 21 January 2013).

¹⁰³ Associated Press, California: Suit That Called Whales Slaves Is Dismissed, (8 February 2012), at www.nytimes.com/2012/02/09/us/california_suit_that_called_whales_slave_is_dismissed.html, (last visited 20 January 2013).

¹⁰⁴ อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, สิทธิมนุษยชน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 11.

คุณค่าแตกต่าง แนวความคิดเกี่ยวกับสถานะสัตว์ยังได้พัฒนาถึงขั้นที่มีนักคิดสมัยใหม่หลายคนมีความเห็นว่าสัตว์ควรมีสติ และขณะเดียวกันมนุษย์ก็มีหน้าที่ต่อสัตว์ กล่าวคือ เจอเรมี เบนธัม (Jeremy Bentham ; 1748-1832) เห็นว่า สัตว์เหมือนมนุษย์ที่มีสติปลอดจากการได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น โดยมองว่าสัตว์มีความรู้สึก มีความสามารถในการรับรู้ความกดดันและความเจ็บปวดได้และด้วยเหตุนี้เองที่การทำร้ายหรือทารุณสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองของมนุษย์ยังเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรมอย่างแน่นอน และในยุคต่อมา เฮนรี ซอล (Henry S. Salt ; 1851-1939) กล่าวว่าสัตว์มีสติและสิทธินี้เกิดขึ้นจากความเป็นอิสระในการดำรงชีวิตโดยธรรมชาติของสัตว์ การยอมรับดังกล่าวถือเป็นการพัฒนามนุษย์ให้เป็นอารยชนมากขึ้น และเห็นว่าสัตว์ยังคงถูกมนุษย์ใช้ตามความต้องการได้ แต่มนุษย์ไม่ควรที่จะมีสิทธิทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือทำร้ายโดยไม่จำเป็นจากการใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์อย่างแน่นนอน ซึ่งหากมีการกระทำดังกล่าวก็ถือว่าเป็นความผิดหรือความไม่ถูกต้องตามธรรมเนียมของคลองธรรม

ในเวลาต่อมาแนวความคิดเกี่ยวกับสัตว์ของสังคมตะวันตกได้รับการพัฒนาและมีการยกระดับสถานภาพของสัตว์มากขึ้นถึงขั้นให้สัตว์มีสถานะเท่าเทียมกับมนุษย์ เกิดเป็นแนวความคิดทางปรัชญาในเรื่องสิทธิสัตว์ขึ้นโดยเห็นว่าสัตว์นั้นมีคุณค่าเช่นเดียวกับมนุษย์ สัตว์จึงสมควรได้รับสิทธิ (Animal Rights) และมนุษย์มีหน้าที่โดยตรงต่อสัตว์ ตัวอย่างนักคิดปรัชญา เช่น ทอม เรแกน (Tom Regan ; 1938) ซึ่งต่างได้พยายามขยายแนวความคิดให้สัตว์มีสิทธิมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ให้มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อดสัตว์มากขึ้น และปฏิเสธการกระทำที่ไม่สมควรของมนุษย์อันเป็นเหตุให้สัตว์ต้องได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน อนึ่ง ปรัชญาเรื่องสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์แม้จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่โดยพื้นฐานแล้วทั้งสองเรื่องนั้นมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

สิทธิสัตว์ (Animal Rights) หมายถึง สิทธิของสัตว์ซึ่งไม่ใช่มนุษย์ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างอิสระปราศจากการหาประโยชน์ของมนุษย์ หรือถูกมนุษย์ทารุณหรือกักขัง เป็นมุมมองของ นักปรัชญาที่ว่า สัตว์มีสิทธิเหมือนหรือคล้ายกับมนุษย์ นักสิทธิสัตว์เชื่อว่า มนุษย์ไม่มีสิทธิที่จะใช้สัตว์ไม่ว่ากรณีใดๆ และต่อต้านการใช้สัตว์โดยมนุษย์ในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการใช้อย่างมีมนุษยธรรม อย่างมีความรับผิดชอบ หรือการใช้สัตว์จะทำให้มนุษย์ได้ประโยชน์เพียงใดก็ตาม นอกจากนี้ยังสนับสนุนกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆที่ห้ามการแข่งม้า การล่าสัตว์ การใช้สัตว์ในการแสดง หรือในคณะละครสัตว์ การใช้สัตว์ทดลองยาหรือทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเพาะเลี้ยงสัตว์ การใช้สัตว์ในอุตสาหกรรม การบันเทิง การกีฬา เพื่อการเลี้ยงปลุสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร การเลี้ยงสัตว์ในสวนสัตว์ ฯลฯ

ขณะที่การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) หมายถึงทัศนคติเกี่ยวกับสัตว์โดยเฉพาะสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์ว่าควรปราศจากความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมาน โดยการจัดสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่สัตว์ไม่ว่าจะเป็นอาหาร น้ำ ที่อยู่ การรักษาทางการแพทย์ ฯลฯ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ถือเป็นเรื่องของข้อผูกมัดหรือพันธะทางศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์ กล่าวคือ มนุษย์มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่จะไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณสัตว์หรือทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็น ไม่ห้ามมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์จากสัตว์ แต่การใช้ประโยชน์จาก

สัตว์ไม่ว่ากรณีใดก็ตามนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม โดยสมควรจัดให้สัตว์มีสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการดำรงชีพของสัตว์นั้นๆ รวมทั้งต้องแสวงหามาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมและไม่กระทำการใดๆ ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการใช้ประโยชน์โดยไม่จำเป็น สำหรับการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์อย่างไรจึงจะถือว่าเหมาะสมเพียงพอนั้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม จรรยาบรรณ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ การจัดสวัสดิภาพจึงเป็นเรื่องของการให้ความคุ้มครองสัตว์จากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ในทุกรูปแบบ¹⁰⁵

2.3 ความหมายของสัตว์

2.3.1 ความหมายของสัตว์ตามหลักสัตววิทยา

สัตว์ หมายถึงสมาชิกของอาณาจักรสัตว์หรือกลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตชั้นพืชและเห็ดรา เนื่องจากไม่สามารถผลิตคลอโรฟิลล์ได้เอง มีความต้องการสารอินทรีย์เป็นอาหาร ไม่มีผนังเซลล์ มีการเจริญเติบโตอย่างจำกัด มีความสามารถในการเคลื่อนไหว และมีอรรถความรู้สึกละเอียด ประการ¹⁰⁶ นั่นคือสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าสัตว์ จะต้องเป็นสายพันธุ์ใน Kingdom Animalia ซึ่งสิ่งมีชีวิตตระกูลดังกล่าวจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่นเช่นมี Eukayotic Cell ไม่สามารถสร้างอาหารเองได้ ไม่มีผนังเซลล์ มีความสามารถในการเคลื่อนที่ มีอวัยวะรับความรู้สึก จึงแสดงความรู้สึกได้หลากหลาย¹⁰⁷

ในปัจจุบันมีการค้นพบสายพันธุ์สัตว์เกือบ 30 ล้านสายพันธุ์โดยนักวิทยาศาสตร์ และได้จัดแบ่งประเภทของสัตว์อย่างง่าย ๆ เป็น 6 ประเภท ได้แก่กลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง กลุ่มปลา กลุ่มสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ กลุ่มสัตว์เลื้อยคลาน กลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และกลุ่มนก¹⁰⁸

¹⁰⁵ แคทลียา ธนพงศ์พิพัฒน์, “การคุ้มครองสัตว์เพื่อการศึกษาและการทดลองในประเทศไทย, วารสารมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะนิติศาสตร์ Vol. 3 (สิงหาคม 2012): 197.

¹⁰⁶ McGraw-Hill Dictionary of Scientific and Terms, 6th Ed., (2003), Definition of Animal at <http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Animals>, (last visited 16 October 2012).

“Animal (Zoology), Any living organism distinguished from plants by the lack of lack of chlorophyll, the requirement for complex organic nutrients, the lack of a cell wall, limited growth, mobility, and greater irritability.”

¹⁰⁷ Biology online, Animal at <http://www.bioligy-online.org/dictionary/Animal>, (last visited 16 October 2012).

¹⁰⁸ Laura Klappenbach, The 6 Basic Animal Group at <http://animals.about.com/od/zoology/basics/>, (last visited 16 October 2012).

2.3.2 ความหมายของสัตว์ตามมาตรการทางกฎหมาย

1. มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ

1) มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศระดับสากล

มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองสัตว์โดยรวมในระดับสากล ปัจจุบันยังไม่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม จากการศึกษาพบแต่แนวทางปฏิบัติที่เป็นไปตามหลักศีลธรรมเท่านั้น เช่นองค์การสวัสดิภาพสัตว์สากล (World Society for the Protection of Animals: ASPCA) ซึ่งเป็นแกนนำในการรณรงค์ให้ประชาคมโลกร่วมลงชื่อสนับสนุนปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration for the Welfare of Animals) โดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองหลักสวัสดิภาพสัตว์ขั้นพื้นฐาน ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการ¹⁰⁹ ดังนั้นความหมายเชิงภาพรวมของคำว่าสัตว์จึงไม่มีกำหนดไว้ แต่อาจมีการกล่าวถึงในรูปของบริบทที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ เช่นอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางพันธุกรรม ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และความหลากหลายของระบบนิเวศ¹¹⁰ โดยอาจตีความได้ว่าสัตว์หมายถึงสิ่งมีชีวิตประเภทหนึ่งในระบบนิเวศซึ่งได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาดังกล่าว

สำหรับความหมายเฉพาะสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทนั้น ความหมายย่อมหลากหลายไปตามชนิดหรือประเภทของสัตว์ที่มุ่งคุ้มครอง เช่นอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ที่มีการอพยพย้ายถิ่น (Convention of Migratory Species of Wild Animal) ที่มีการระบุชนิดพันธุ์ของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครอง¹¹¹ ซึ่งอาจหมายความว่าสัตว์ที่มีการอพยพย้ายถิ่นคือสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญานี้ หรืออนุสัญญาการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and flora : CITES) ที่ได้กำหนดชนิดพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองไว้เป็น 3 ลักษณะ¹¹² ซึ่งในแต่ละลักษณะจะมีบัญชีรายชื่อชนิดของสัตว์ที่กำหนดไว้ จึงอาจอนุมานความหมายของสัตว์แต่ละชนิดจากบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้ได้

¹⁰⁹ Universal Declaration on Animal Welfare, at http://www.udaw.org/gov/pdf/thai/thai_flyer.pdf, (last visited 16 October 2012).

¹¹⁰ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, Infoterra Thailand, at <http://infoterra.deqp.go.th>, (last visited 16 October 2012).

¹¹¹ Convention on Migratory Species, Introduction to CMS, at <http://www.cms.int>, (last visited 16 October 2012).

¹¹² The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Official document, The CITES Appendices, at <http://www.cites.org>, (last visited 16 October 2012).

กล่าวโดยสรุปในส่วนของมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศระดับสากล ไม่มีการให้ความหมายคำว่าสัตว์ในเชิงภาพรวมไว้โดยตรง แต่อธิบายในบริบทที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศหรือระบุเป็นชนิดพันธุ์ที่ต้องการคุ้มครองอย่างชัดเจน

2) มาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศระดับภูมิภาค

จากการค้นคว้าพบว่ามีแต่สหภาพยุโรปที่มีความร่วมมือด้านการคุ้มครองสัตว์อย่างเป็นทางการ เห็นได้จากมาตรการทางกฎหมายหลายฉบับที่มีการคุ้มครองสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นความหมายคำว่าสัตว์จึงมีทั้งความหมายเชิงภาพรวมและความหมายเชิงเฉพาะชนิดหรือประเภทที่ต้องการคุ้มครอง

ความหมายคำว่าสัตว์ในเชิงภาพรวมคือความหมายที่ปรากฏในแผนปฏิบัติการสหภาพยุโรปในการปกป้องคุ้มครองและสวัสดิภาพสัตว์ (EU Action Plan on the Protection and welfare of Animals 2006-2010) ซึ่งได้ให้ความหมายว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก และได้ยืนยันความหมายนี้อีกครั้งในพิธีสารว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองและสวัสดิภาพสัตว์ (Protocol on the Protection and Welfare of Animals) ว่า “สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก การก่อให้เกิดหรือทำให้บรรลุผลไม่ว่าจะเป็นการทำการเกษตร การเคลื่อนย้าย การตลาดภายใน... ให้เป็นไปโดยคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์...”¹¹³ ซึ่งความหมายของสัตว์ที่ปรากฏในหลักการดังกล่าว กลายเป็นแนวทางปฏิบัติของมาตรการทางกฎหมายของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ฉบับอื่นๆต่อไป

ในส่วนความหมายของคำว่าสัตว์ที่เป็นประเภทหรือชนิดที่ได้รับความคุ้มครอง ความหมายย่อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในข้อตกลงสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (European Convention for the Protection of Pet Animal) ได้ให้ความหมายของสัตว์เลี้ยง (Pet Animal) ว่าเป็นสัตว์ที่สามารถเป็นเพื่อนกับมนุษย์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้ มีเจตนาในการเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยง หรือมีการขยายพันธุ์เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงรวมถึงสัตว์เลี้ยงเร่ร่อนและสายพันธุ์แรกทีสืบพันธุ์จากสัตว์เลี้ยงเร่ร่อนด้วย¹¹⁴ หรือในข้อตกลงสหภาพยุโรปเพื่อการคุ้มครองสัตว์ในฟาร์ม (European Convention for the Protection of Animal kept for Farming Purposes) ได้ให้ความหมายของสัตว์ในฟาร์มไว้ว่าเป็นสัตว์ที่มีการขยายพันธุ์ หรือเลี้ยงไว้เพื่อผลิตเป็นอาหาร หรือกระบวนการใช้ประโยชน์จากขนสัตว์ ผิวหนังหรือเพื่อประโยชน์ของกระบวนการอื่นๆของฟาร์ม¹¹⁵ สหภาพ

¹¹³ U.S. Department of State (2009), Foreign Agriculture Service U.S. Mission to The European Union, at <http://useu.usmission.gov/agri/welfare.html>, (last visited 16 October 2012).

¹¹⁴ European Convention for the protection of Pet Animal Strasbourg (13XI.1987), at <http://conventions.coe.int>, (last visited 16 October 2012).

¹¹⁵ European Convention for the Protection of Animals Kept for Farming Purpose (1976), at <http://conventions.coe.int>, (last visited 16 October 2012).

ยุโรปได้แบ่งการคุ้มครองสัตว์ออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม สัตว์เลี้ยงเพื่อการทดลอง การส่งออกหรือนำเข้าสัตว์ และสัตว์ทั่วไป¹¹⁶

2. มาตรการทางกฎหมายต่างประเทศ

เป็นที่น่าแปลกใจเมื่อพบว่าเกือบ 40 ประเทศในทุกภูมิภาคของโลกมีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์เชิงภาพรวมโดยตรง¹¹⁷ ดังนั้นความหมายของคำว่าสัตว์จึงแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของมาตรการทางกฎหมายแต่ละฉบับและบริบทของแต่ละสังคมนั้น เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศมอลตา (Malta: Animal Welfare Act) ที่วางหลักว่าสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้หมายถึงสัตว์ทุกชนิดที่อยู่ในอาณาจักรสัตว์ ยกเว้นสิ่งมีชีวิตที่เป็นมนุษย์ นอกจากนี้ให้รวมถึงสิ่งมีชีวิตจำพวกหอนแมลงและหรือการขยายพันธุ์ที่เกิดจากสัตว์จำพวกหอนแมลงด้วย แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงสัตว์ที่ยังเป็นตัวอ่อนหรือเพิ่งเริ่มก่อตัว¹¹⁸ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ของประเทศแอฟริกาใต้ (Animal Protecting Act: South-Africa) วางหลักว่าสัตว์ หมายถึงสัตว์จำพวกม้า วัวแกะ แพะ หมูสัตว์ปีกที่สามารถเป็นอาหารได้ นอกกระจกเทศ สุนัข แมว และสัตว์ป่าอื่นใดที่นำมาเลี้ยง หรือนก ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่า นกป่าหรือสัตว์เลื้อยคลาน ที่ถูกกักขังหรืออยู่ใต้อาณัติของมนุษย์ไม่ว่าผู้ใดก็ตาม¹¹⁹

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าในส่วนความหมายคำว่าสัตว์ของมาตรการทางกฎหมายต่างประเทศพบว่า ทุกประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวได้พยายามให้ความหมายครอบคลุมถึงสัตว์ทุกประเภท ซึ่งสังเกตได้จากการใช้คำว่า “Member of animal kingdom” หรือ “Wild animal” ในบางประเทศได้อธิบายในลักษณะกว้างเพื่อให้การตีความเป็นไปได้โดยง่าย บางประเทศได้ให้ความหมายถึงเฉพาะสัตว์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์เพื่อการคุ้มครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และบริบทของสังคม

¹¹⁶ European Convention for the Protection of Animals Kept for Farming Purpose (1976), Ibid.

¹¹⁷ Michigan State University College of Law, Animal Legal and Historical Center, Animal Rights at <http://www.animallaw.info/>, (last visited 16 October 2012).

¹¹⁸ Malta Animal Welfare Act 2002, Chapter 439, Animal Welfare Act (8 February No.XXV2002) ACT of 2001, at <http://www.pictures-of-cats.org/Malta-Animal-Welfare-Act-2002>, (last visited 16 October 2012).

¹¹⁹ Animals Protection Act No. 71 of 1962 (Assented to 16 June 1962) (Date of Commencement: 1 December 1962), at <http://www.rattrascals.co.za/animalprotectionact.html>, (last visited 16 October 2012).

3. มาตรการทางกฎหมายประเทศไทย

ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่คุ้มครองสัตว์เชิงภาพรวมไว้โดยตรงแต่มีมาตรการทางกฎหมายหลายฉบับที่ส่งเสริมและคุ้มครองสัตว์โดยเฉพาะประเภทหรือชนิดพันธุ์ซึ่งได้กำหนดความหมายคำว่าสัตว์ไว้ดังนี้

1) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535¹²⁰ มีวัตถุประสงค์ในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ สัตว์ป่า สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง และได้ให้ความหมายของสัตว์ประเภทต่างๆไว้ในมาตรา 4 ว่า

“สัตว์ป่า หมายความว่า สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าสัตว์ปีก สัตว์บก สัตว์น้ำ แมลงหรือแมง ซึ่งสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่า ในน้ำ และให้ความหมายรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะแล้วและสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะดังกล่าว

“สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้และตามที่กำหนดโดยตราพระราชกฤษฎีกา

“สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

2) พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545¹²¹ มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์ไว้ในมาตรา 4 ว่า “สัตว์” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่พรรณไม้และมนุษย์

3) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535¹²² ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์ไว้ในมาตรา 4 ว่า “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่มีไข่สัตว์ป่า และหมายความเฉพาะโค กระบือ แพะ แกะ สุกร และสัตว์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490¹²³ ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์น้ำไว้ในมาตรา 4 (1) ว่า “สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำหรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง เช่น ปลา กุ้ง ปู แมงดาทะเล หอย เต่า กระ ตะพาบน้ำ จระเข้ รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำนั้น สัตว์น้ำจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม ปลิงทะเล ฟองน้ำ หินปะการัง กังปังกา และสาหร่ายทะเล ทั้งนี้ รวมทั้งซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และหมายความรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อ

¹²⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 15 หน้า 1, 28 กุมภาพันธ์ 2535.

¹²¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 36 ก หน้า 1, 23 เมษายน 2545.

¹²² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 100 ตอนที่ 45 หน้า 17, 9 เมษายน 2535.

¹²³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 64 ตอนที่ 3 หน้า 81, 14 มกราคม 2490.

5) พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482¹²⁴ ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์พาหนะไว้ในมาตรา 4 ว่า “สัตว์พาหนะ” หมายความว่า ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา ซึ่งได้ทำหรือต้องทำตัวรูปพรรณตามพระราชบัญญัตินี้

6) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499¹²⁵ ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์ไว้ในมาตรา 4 ว่า สัตว์หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อแพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนีและให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(2) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย และ

(3) สัตว์ชนิดอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ ในส่วนของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปศุสัตว์ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่างมาตรการทางกฎหมายขึ้นมา 3 ฉบับโดยมีความหมายของคำว่าสัตว์ปรากฏอยู่ดังนี้

(1) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ พ.ศ.....¹²⁶ มาตรา 3 ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์ว่า

“สัตว์” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตที่มีใช้พรรณไม้และมนุษย์ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงจุลชีพ

“พันธุ์สัตว์” หมายความว่า กลุ่มของสัตว์ที่มีพันธุกรรม และลักษณะทางสัตวศาสตร์เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในสัตว์ชนิดเดียวกัน ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

“พันธุ์สัตว์พื้นเมือง” หมายความว่า พันธุ์สัตว์ที่มีกำเนิดในราชอาณาจักรหรือมีอยู่ในราชอาณาจักร

(2) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.....¹²⁷ ร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ

¹²⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 ตอนที่ 0ก หน้า 1492, 6 พฤศจิกายน 2482.

¹²⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 78 หน้า 1063, 2 ตุลาคม 2499.

¹²⁶ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์, ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ พ.ศ....., ใน <http://www.did.go.th/home/prb.html>, (last visited 16 October 2012).

¹²⁷ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์, ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....., ใน <http://www.did.go.th/home/prb/prb.html>, (last visited 16 October 2012).

สหกรณ์ สภากาชาดไทย และสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย (TSPCA) ที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ได้ให้ความหมายของคำว่าสัตว์ไว้ในมาตรา 3 ว่า “สัตว์” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังที่มีไข่มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.....¹²⁸ ที่มีวัตถุประสงค์ในการยกระดับมาตรฐานการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ตามมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิม ให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures – SPS) ได้ให้ความหมายคำว่าสัตว์ไว้ในมาตรา 4 ว่า “สัตว์” หมายความว่า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ไก่ เป็ด น่าน และสัตว์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.3.3 ความหมายของสัตว์ตามองค์กรเอกชน

เป็นที่ยอมรับกันมานานในแวดวงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและรักษาสวัสดิภาพสัตว์ว่า “สัตว์” หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์และพันธุ์พืช¹²⁹ แต่ความหมายดังกล่าวเป็นเพียงการให้ความหมายอย่างกว้างที่ใช้ทัศนคติของมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการให้ความหมายซึ่งไม่เพียงพอต่อการป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิสัตว์ กล่าวคือมนุษย์จำนวนหนึ่งเชื่อว่าสัตว์ไม่มีจิตวิญญาณบ้างไม่เชื่อว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก ดังนั้นจึงเกิดทัศนคติในเชิงความเป็นเลิศของเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่อยู่เหนือสิ่งมีชีวิตทั้งมวล หากแต่จากผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์หลายชิ้นปรากฏชัดว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถมีความรู้สึกและอารมณ์เจ็บปวด เสียใจ ดีใจได้ไม่แตกต่างไปจากมนุษย์ ดังนั้นองค์กรเอกชนจึงได้ให้ความหมายของคำว่าสัตว์เพิ่มขึ้นเป็น สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ ไม่รวมมนุษย์และพันธุ์พืช และเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีอารมณ์ ความรู้สึก¹³⁰ เพื่อให้การดำเนินการกักการคุ้มครองและอนุรักษ์สัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่กล่าวมาผู้เขียนมีความเห็นว่าความหมายของสัตว์ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับพิธีสารว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองและสวัสดิภาพสัตว์ (Protocol on the Protection and Animals 2006-2010) ของสหภาพยุโรปซึ่งได้วางหลักการยอมรับว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก ซึ่งเป็นการให้ความหมายเพื่อประโยชน์ของสัตว์อย่างแท้จริง สอดคล้องกับการให้ความหมายคำว่าสัตว์ขององค์กรเอกชน

¹²⁸ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์, ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ....., ใน <http://www.did.go.th/home/prb.html>, (last visited 16 October 2012).

¹²⁹ Animal World, *The Meaning of Animal*, at www.animalworld.net, (last visited 16 October 2012).

¹³⁰ Wikipedia the Free Encyclopedia, *Animal Rights* at http://en.wikipedia.org/wiki/Animal_rights, (last visited 16 October 2012).

2.4 ประเภทของสัตว์

สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย (Thai Animal Guardian Association) ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยแบ่งประเภทของสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองจากการกระทำทารุณไว้ 4 ประเภทใหญ่ๆ¹³¹ ดังนี้

2.4.1 สัตว์เลี้ยง

ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หมายความถึงสัตว์เลี้ยงว่า สัตว์ที่มนุษย์นำมาเลี้ยงไว้และให้น้ำให้อาหาร โดยอาจเลี้ยงไว้เพื่อการดูเล่น เพื่อเป็นเพื่อน เพื่อเป็นอาหาร หรือเพื่อการอย่างอื่นและหมายความรวมถึง สัตว์พาหนะ ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึง สัตว์ป่า สัตว์เศรษฐกิจ หรือสัตว์ทดลอง¹³² สัตว์เลี้ยงที่กล่าวมานั้น อาจเรียกอีกอย่างว่าสัตว์เลี้ยงบ้าน คือสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์นำมาเลี้ยงเป็นระยะเวลานานจนขาดจากสภาพของความเป็นสัตว์ป่าซึ่งในที่นี้หมายถึงสุนัขและแมวเท่านั้น ส่วนสัตว์ชนิดอื่นที่มนุษย์นำมาเลี้ยง เช่น กระต่าย ปลา นก โดยสภาพธรรมชาติยังคงดำรงชีวิตตามสภาพของสัตว์ป่าตั้งแต่เดิม เช่น ปลายังคงเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในน้ำตามสภาพธรรมชาติดั้งเดิม แม้ปลาชนิดนั้นจะไม่เคยดำรงชีวิตอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติมาก่อนเลยก็ตาม¹³³

2.4.2 สัตว์ป่า

ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หมายความถึงสัตว์ป่าว่า สัตว์ป่าหมายความว่า สัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า รวมถึงสัตว์ป่าที่มนุษย์ได้รับอนุญาตให้นำมาเลี้ยง และสัตว์ที่เกิดหรือดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติด้วย¹³⁴

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายสัตว์ป่าว่า หมายถึงสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายพาหนะดังกล่าว¹³⁵ ซึ่งหาก

¹³¹ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย, ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์, ใน www.khonloy.com/forum/download.php?id=876, (last visited 27 December 2012).

¹³² เรื่องเดียวกัน.

¹³³ ยืนหยด ใจสมุทร, คำอธิบายรวมกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า, (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม พับบลิชชิง เฮาส์, 2549), หน้า 231.

¹³⁴ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย, เรื่องเดิม.

¹³⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 15 หน้า 1, 28 กุมภาพันธ์ 2535.

พิจารณาแนวคิดที่ว่าสัตว์ป่าคือสัตว์ซึ่งโดยธรรมชาติของสัตว์นั้นย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือน้ำแล้ว ภายหลังแม้สัตว์นั้นมิได้เกิดและดำรงชีวิตในป่าหรือน้ำแล้วก็ยังถือว่าเป็นสัตว์ป่าอยู่

2.4.3 สัตว์เศรษฐกิจ

ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หมายความสัตว์เศรษฐกิจว่า สัตว์เศรษฐกิจ หมายความว่า สัตว์ที่มนุษย์เลี้ยงไว้เพื่อประโยชน์ทางการค้า การกีฬา การแสดง หรือการธุรกิจอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด¹³⁶

สัตว์เศรษฐกิจ คือสัตว์ที่มนุษย์นำมาเลี้ยงเพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น เพื่อใช้งาน เป็นอาหาร สัตว์เศรษฐกิจมีทั้งสี่เท้า เช่น โค กระบือ ม้า แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด ห่าน

2.4.4 สัตว์ทดลอง

ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หมายความสัตว์ทดลองว่า สัตว์ทดลอง หมายความว่า สัตว์ที่มนุษย์เพาะหรือเลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกสาขา¹³⁷

สัตว์ทดลอง คือสัตว์ถูกนำมาเพาะเลี้ยงในที่กักขัง สามารถสืบสายพันธุ์ได้ ซึ่งมนุษย์นำมาใช้เพื่อประโยชน์ในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกสาขา¹³⁸ โดยมากสัตว์ทดลองมักเป็นสัตว์เล็ก เช่น หนู กระต่าย เนื่องจากสัตว์พันธุ์เล็กสะดวกกับการปรับปรุงพันธุ์กรรมและพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากความปกติสุขของสัตว์ส่งผลโดยตรงต่อความแม่นยำของงานวิจัย ผู้วิจัยมักให้ความสำคัญกับการดูแลสวัสดิภาพสัตว์ทดลอง

2.5 ความเป็นมาของสุนัข

2.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสุนัข

สุนัขมีความสัมพันธ์กับมนุษย์มาเป็นเวลานาน ต้นกำเนิดของสุนัขมาจากสุนัขป่า โดยมนุษย์แถบขั้วโลกเหนือนำมาเลี้ยงเมื่อ 12,000 ปีมาแล้ว เชื่อกันว่าสุนัขป่าตัวแรกเกิดขึ้นเมื่อ 100 ล้านปีที่แล้ว สมัยแรกเริ่มลักษณะหน้าตาไม่เหมือนสุนัขในปัจจุบัน ต้นกำเนิดของสุนัขอาจประกอบด้วยสุนัขป่าทั้งหมด สุนัขป่าโบราณและสุนัขจิ้งจอก ซึ่งปัจจุบันสามารถแบ่งสุนัขทั่วโลกออกเป็น 13 สกุลและ 37 ชนิด

¹³⁶ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย, เรื่องเดิม.

¹³⁷ เรื่องเดียวกัน.

¹³⁸ สภาวิจัยแห่งชาติ, จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานวิจัยวิทยาศาสตร์: นิยามสัตว์ ทดลอง, ใน www.nlac.mahidol.ac.th/nlacmuEN/RD/Ethics/ethics.pdf, (last visited 27 December 2555).

(species) จำนวนสุนัขบางชนิด เช่น สุนัขป่าสีเทาอาจมีจำนวนลดลงมากในปัจจุบัน แต่สุนัขบางชนิดยังคงมีจำนวนมาก เช่น สุนัขจิ้งจอกสีแดง ซึ่งสามารถปรับตัวเข้ากับการขยายตัวของเมืองได้ดี ก็จะพบเห็นในทั่วไป สุนัขเลี้ยงทุกชนิดมีพัฒนาการมาจากสุนัขป่าสีเทาและยังคงมีสัญชาตญาณของสุนัขป่าอยู่เป็นต้น

การที่สุนัขเลี้ยงแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ต่อเจ้าของ จัดว่าเป็นสัญชาตญาณในการล่าสัตว์ของสุนัขล่าเนื้อ สุนัขที่ใช้ในการกีฬาล่าสัตว์และสุนัขเทอเรียร์ สุนัขป่าสีเทามีสัญชาตญาณในการต้องฝูงสัตว์โดยสามารถแยกเหยื่อออกจากฝูงได้ ซึ่งเป็นทักษะที่มีอยู่ในสุนัขตอนฝูงเกะนั้นเอง

สุนัขทุกชนิดพัฒนาการมาจากสัตว์กินเนื้อและล่าเหยื่อ ดังนั้นวิวัฒนาการของฟันสำหรับเคี้ยวเนื้อและกระดูกจึงยังคงมีอยู่ รวมทั้งมีประสาทคมกลิ่นและตามล่าเหยื่อที่ดีมาก นอกจากนี้สุนัขทั่วไปยังมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงทำให้วิ่งได้เร็ว และเร่งความเร็วได้ทันทีที่ต้องการ ลักษณะการเดินของสุนัขทุกชนิดจะทิ้งน้ำหนักตัวบนนิ้วเท้า ลักษณะการเดินเช่นนี้ส่งผลให้สุนัขเคลื่อนไหวคล่องแคล่วได้มากกว่าสัตว์อื่นๆ เช่น หมีซึ่งทิ้งน้ำหนักลงที่ฝ่าเท้า อีกทั้งสุนัขยังมีสัญชาตญาณในการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงสามารถล่าสัตว์ที่มีขนาดใหญ่กว่าได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่แพ้สัตว์กินเนื้อประเภทอื่นๆ

ในการพัฒนาสายพันธุ์สุนัขจะต้องใช้ระยะเวลาอย่างมาก ในยุโรปนักวิทยาศาสตร์คาดว่าต้นกำเนิดของสุนัขน่าจะมาจากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างสุนัขจิ้งจอกและสุนัขป่าจนกลายมาเป็นสุนัขในปัจจุบัน แต่การพัฒนาและการคัดเลือกสายพันธุ์สุนัขสืบทอดกันมา 4,000 ปีชั่วอายุ ทำให้ลักษณะร่างกายของสุนัขหลายพันธุ์เปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษอย่างมาก แต่สุนัขทุกสายพันธุ์ยังคงรักษาลักษณะพฤติกรรมของสุนัขป่าไม่เว้นแม้แต่สุนัขพันธุ์ชิวาว ทั้งสุนัขป่าและสุนัขเลี้ยงมีวิธีการสื่อสารโดยการเห่าและการใช้ภาษากาย เช่น ท่าทางของหน้าตาและหาง รวมทั้งสัญชาตญาณในการรวมกลุ่ม¹³⁹

2.5.2 การจัดกลุ่มสุนัข สามารถแบ่งได้ 6 กลุ่ม ดังนี้

1. สุนัขล่าเนื้อ มีประสาทสัมผัสในการดมกลิ่นที่ดี ผสมกับความแข็งแรงของสรีระทำให้สุนัขล่าเนื้อเป็นสุนัขรุ่นแรกๆที่มนุษย์นำมาใช้ล่าสัตว์ สุนัขล่าเนื้อแบ่งย่อยได้อีก 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มที่มีสายตาดำ เช่น เกรย์ฮาว์น ออฟกัน และสาลูกี้ สุนัขเหล่านี้มีความว่องไวและมีสายตาดำที่ดี ลักษณะทางกายภาพโดยทั่วไปมีรูปร่างสูงและช่วงยาว

2) กลุ่มที่มีประสิทธิภาพรับกลิ่นดี เช่น บัสเซตฮาว์น ดัชชุน สุนัขประเภทนี้จะมีความแข็งแรง หัวใหญ่ หูแผ่กว้างใหญ่และมีประสาทสัมผัสการรับกลิ่นที่ดีกว่ามนุษย์ถึง 1 ล้านเท่า

2. สุนัขเพื่อเกมสกีฬา เป็นสุนัขที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นผู้ช่วยในการล่าสัตว์โดยเฉพาะหน้าที่ของสุนัขเหล่านี้คือการค้นหาเหยื่อและนำเหยื่อที่ถูกยิงแล้วกลับมาให้เจ้าของ ซึ่งสามารถแบ่งสุนัขเพื่อเกมสกีฬาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆดังนี้

¹³⁹ คณะสัตวแพทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาอายุรศาสตร์, สุนัข. (ม.ป.ป.) หน้า 14-18.

1) สเปนเนียน เป็นสุนัขที่มีรูปร่างขนาดกลางที่เฉลียวฉลาด จมูกรับกลิ่นได้ดี มีลักษณะเด่นคือ หูยาวและตก ซึ่งมีสองกลุ่มคือ พันธุ์ที่ใช้ล่าสัตว์และพันธุ์ขนาดเล็กที่ปัจจุบันจัดอยู่ในกลุ่มสุนัขที่เลี้ยงไว้ดูเล่น

2) พอยเคอร์ และเชพเพอร์ เป็นพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่กว่าสเปนเนียน ขาว หูพับ และจมูกรับกลิ่นได้ดีเยี่ยม ในการออกล่าสัตว์เจ้าของให้สุนัขตามรอยเหยื่อออกไปได้ไกลกว่าในกรณีของสเปนเนียน จนบางครั้งอาจลืมหายตาไปเลยก็ได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อพบเหยื่อ สุนัขจะไม่เข้าโจมตีเหยื่อเลยทันที แต่จะส่งสัญญาณให้เจ้าของทราบโดยการเหินหรือ บางครั้งอาจมีการยกขาหน้าร่วมด้วย สุนัขพันธุ์เชพเพอร์ก็เช่นเดียวกัน โดยสุนัขที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีจะนิ่งคอยได้เป็นเวลานานจนกว่าเจ้าของจะออกคำสั่งต่อไปจึงเริ่มเคลื่อนไหวอีกครั้งหนึ่ง

3) รีทรีฟเวอร์ เป็นสุนัขที่เป็นมิตร แข็งแรง มีโครงสร้างที่ดีและเชี่ยวชาญในการล่าสัตว์โดยสิ่งที่มันถนัดคือ การค้นหาและนำเหยื่อที่ถูกยิงกลับมาให้เจ้าของ โดยปกติแล้วมันจะทำงานร่วมกับสุนัขพันธุ์สเปนเนียน โดยให้สเปนเนียนเป็นผู้เริ่มต้นค้นหา ส่วนรีทรีฟเวอร์คอยนำเหยื่อที่ถูกยิงแล้วกลับมาให้เจ้าของ นอกจากนี้รีทรีฟเวอร์ยังว่ายน้ำได้ดี จึงมักถูกใช้ในการล่าสัตว์ปีกที่บินอยู่เหนือน้ำ เช่น ห่านป่า เป็นต้น

3. สุนัขเทอร์เรีย ถือกำเนิดในประเทศอังกฤษเป็นสุนัขขนาดเล็ก นิยบยกรู้อยากเห็น ชอบดมกลิ่น ตามรอยและขุดคุ้ยสิ่งที่สงสัย จึงถูกใช้เป็นผู้ช่วยในการล่าสัตว์ โดยเทอร์เรียทำหน้าที่ตามรอยสัตว์ป่า เทอร์เรียเป็นสุนัขขนาดเล็ก ขาสั้น เคลื่อนไหวได้อย่างว่องไว มีชีวิตชีวา ผสมกับนิสัยประจำตัวที่อดทนและกล้าหาญ ทำให้ถูกใช้เป็นส่วนขงสงคราม บางยุคก็นำเทอร์เรียมาต่อสู้ในสนามแข่ง แต่ปัจจุบันนิยมเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อนเล่นภายในบ้าน

4. สุนัขทำงาน หลังจากที่น่าสุนัขป่ามาเลี้ยง เพื่อช่วยล่าสัตว์ มนุษย์ก็พบว่า สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความสามารถเกินกว่าที่คาดมันฉลาด แข็งแรง ว่องไว อดทน สายตาดีและ ตามกลิ่นได้อย่างดีเยี่ยมสุนัขจึงถูกคัดเลือกพันธุ์ เพื่อใช้งาน นอกเหนือจากการล่าสัตว์จนได้สายพันธุ์สุนัขทำงานที่มีลักษณะเด่นแตกต่างกันไปมากมาย

1) ทักษะที่หลากหลายเป็นเวลานานับศตวรรษที่มนุษย์นำสุนัขมาใช้งาน เช่น เฝ้ายาม ตำรวจหาระเบิด (ในสงคราม) ลากสัมภาระ ด้อนฝูงสัตว์ ตามรอยผู้ร้าย และช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปัจจุบันสุนัขยังทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยตำรวจ นำทางคนตาบอด ตรวจค้นหายาเสพติด กู้ชีพ ระเบิด และล่าสุดสุนัขนั้นยังถูกฝึกให้ช่วยเหลือคนหูหนวกได้อีกด้วย ตัวอย่างของสุนัขตำรวจ ได้แก่ บ็อกเซอร์ โดเบอร์แมน ฟินช์เชอร์ รอทไวเลอร์ เยอรมันเชพเพอด เกรดเดน

2) สุนัขขี้ฉ้อใจชาวไร่ ยังมีสุนัขทำงานอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของชาวไร่ อย่างเช่น คอลลี โอลด์อิงลิชชีพด็อก เยอรมันเชพเพอด เช็ตแลนด์ชีพด็อกและคอร์ก็โดยสุนัขพวกนี้จะช่วยชาวไร่ในการเฝ้าฝูงปศุสัตว์คอยเตือนสัตว์ออกไปกินหญ้า และกลับบ้าน เป็นต้น พวกมันช่วยชาวไร่ทำงานได้ดีมาก จึงไม่น่าแปลกใจว่าเกือบทุกประเทศที่มีการเลี้ยงสัตว์ จะมีการพัฒนาสายพันธุ์

สุนัขตัวอื่นได้พันธุ์ประจำถิ่นของตนเอง เช่น คอร์กี้จาก สก็อตแลนด์ พูตี จากฮังการี และก็มี คอร์กี้จากเวลส์ เป็นต้น

3) สุนัขจอมอึด มีสุนัขอีกพวกหนึ่งที่แข็งแรงและอดทนมาก จนสามารถทำงานหนักๆแทนมนุษย์ได้ เช่น ในอังกฤษสุนัขใช้ให้ส่งจดหมายระหว่างเมือง และลากเกวียนบรรทุกของ นอกจากนี้ประเทศในเขตอากาศหนาวมากซึ่งการเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบากยังใช้สุนัข เช่น อลาสกันมาลามาวด์ ไชบีเรียนสกี และ ซามอยด์ เพื่อเป็นพาหนะเดินทาง

4) ความสามารถเฉพาะอย่างมนุษย์ยังใช้สุนัขทำงานอีกหลายประเภท โดยสุนัขบางพันธุ์ถูกฝึกเพื่อทำงานเฉพาะอย่าง เช่น สุนัขเซนต์เบอร์นาร์ด์ถูกฝึกให้ค้นหาสิ่งของ

5. สุนัขตุ๊กตา เป็นสุนัขตัวเล็ก ซึ่งเดิมเป็นสุนัขตัวใหญ่แต่ถูกพัฒนาพันธุ์จนได้สุนัขตัวเล็กสุนัขประเภทนี้เหมาะสำหรับเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนแก้เหงา สุนัขตุ๊กตามีบทบาทมากกับคนที่อยู่คนเดียว เช่น คนชราที่ถูกทอดทิ้ง คนป่วยรวมไปถึงเด็ก อดีตสุนัขตุ๊กตากล้าแก่มากขึ้นมาหลายพันปีแล้วโดยเมื่อ 4,000 ปีก่อน มีการพบสุนัขสิงโตที่หน้าตาคล้ายกับสุนัขปักกิ่งในจีนและพบ Lap dogs ที่โด่งดังมากในกลุ่มคนโรมันในสมัยก่อนนั้นสุนัขตุ๊กตาเป็นที่นิยมมากในกลุ่มผู้หญิงและเด็กในสังคมชั้นสูง เช่น ราชีนีแมรีแห่งสก็อตแลนด์ ราชีนีวิกตอเรีย พระนางมารีอังตัวเนต และมาดามโปมปาดัวแห่งฝรั่งเศส จักรพรรดินีของจีน และลามะแห่งทิเบต

6. สุนัขเอนกประสงค์ เป็นสุนัขนานาประโยชน์ตามแต่เจ้าของจะใช้งาน คือสุนัขที่ไม่สามารถจัดเข้าในพวกใดพวกหนึ่ง เช่น การเลี้ยงไว้เพื่อระงับภัย การให้สุนัขเป็นสัญลักษณ์แห่งโชคกลาง เป็นต้น¹⁴⁰

2.5.3 การจำแนกสายพันธุ์สุนัข

การจำแนกสายพันธุ์สุนัขอาจแบ่งตามลักษณะรูปร่างและรูปร่างภายนอกต่างๆเช่น รูปร่างเล็ก ห้วกลม ใบหูยาว และมีขนสั้น โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักนิสัยหรือวัตถุประสงค์การใช้งาน นอกจากนี้ยังมีการจำแนกตามลักษณะเฉพาะของสุนัขด้วยเช่นกัน ซึ่งได้แก่

1. สุนัขพันธุ์ขนาดเล็ก สุนัขกลุ่มนี้จะมีความสูงน้อยกว่า 46 เซนติเมตร หลังจากจัดสุนัขกลุ่มนี้แล้วให้พิจารณาลักษณะรูปร่างหัว ตามด้วยลักษณะของใบหู และชนิดของขนก็จะทราบพันธุ์ของสุนัขได้ ซึ่งสุนัขขนาดเล็กนี้ประกอบด้วยพันธุ์พูเคิล อิงลิชทอยเทอเรีย คิงส์ชาร์ล สแปเนียล คาวาเลียร์คิงส์ชาร์ลสแปเนียล บอสตันเทอเรีย พัล เฟรนช์บูลด็อก กริฟฟอนส์ คอร์กิช คอกสุนด์ (คนไทยนิยมเรียกคัทซุน) สแปเนียลทุกชนิดยกเว้น เร็ด ค็อกเกอร์ และอีกชนิดหนึ่งที่นิยมกันคือ สลิวเพอเก้ สุนัขปีเกิ้ลเป็นสุนัขอีกชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างความสุขและมีความอดทนในครอบครัวเป็นอย่างดี แต่

¹⁴⁰ Studentchula, ประวัติสุนัข ใน <http://www.thamwebsite.com/cty/tipicam/old/pages/dog.htm>, (last visited 16 October 2012).

สุนัขประเภทนี้ไม่ยากต่อการฝึกและชอบออกมกกลิ้งนอบบ้านมากกว่าที่จะเป็นสุนัขที่เจ้าของบ้านต้องการเลี้ยงไว้ดูให้อยู่แต่ในบ้าน

2. สุนัขพันธุ์ขนาดกลาง สุนัขในกลุ่มนี้จะรวมถึงสุนัขที่มีความสูงระหว่าง 46-61 เซนติเมตร ประกอบด้วยสุนัขลาบราดอร์ สายพันธุ์ที่ขนาดเล็ก (สุนัขตัวเมียจะเล็กกว่าสุนัขตัวผู้) โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ ไวมาราเนอร์ เยอรมันเชพเพิร์ด ดอกลีเชิเตอร์ และกอร์ดอนเซนต์ ลอริสเซอร์ และบีค คอลลี บัสเส็ทเฮด เป็นสุนัขอีกชนิดหนึ่งซึ่งเหมาะแก่การเลี้ยงไว้ในบ้าน ถ้าสนใจในเรื่องของความเกียจคร้าน สุนัขประเภทนี้ไม่ใส่ใจในการเล่นเท่าที่ควร

3. สุนัขพันธุ์ขนาดใหญ่ สุนัขในกลุ่มนี้หมายถึงสุนัขทุกพันธุ์ที่สูงกว่า 61 เซนติเมตร ซึ่งพิจารณาจากลักษณะรูปร่างของหัว ตามด้วยลักษณะของใบหูและชนิดของขน เช่นเดียวกันกับการพิจารณาสุนัขขนาดอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วย ฟิเรเนียน มาสทิฟฟ์ ไอริส วูล์ฟฮาวนด์ เดียร์ฮาวนด์ ลันแชร์ เซนต์เบอร์นาร์ด์ นิวเฟแลนด์และเกรทเดน ต้องถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุนัขเกรทเดนต้องได้รับการฝึกฝนจนกว่าจะเชื่อฟัง สุนัขประเภทนี้ต้องการพักผ่อน อาหารเสริม วิตามินและแคลเซียมในปริมาณที่มากเพื่อให้แข็งแรงในระยะการเจริญเติบโต และต้องไม่มีการออกกำลังกายจนมากเกินไป ความต้องการ ในช่วงหกเดือนแรก ประโยชน์ของสุนัขเหล่านี้คือเป็นสุนัขที่ใช้ในการล่าสัตว์ และต้องการความควบคุมจากเจ้าของ นอกจากนั้นยังใช้เป็นสุนัขเฝ้ายามได้อีกด้วย¹⁴¹

2.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการทารุณสัตว์

2.6.1 ความหมายของการทารุณสัตว์

คำว่า “การทารุณสัตว์” หรือ “การทารุณกรรมสัตว์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ไม่ได้มีการให้ความหมายไว้โดยเฉพาะ แต่มีการให้ความหมายของคำว่า “ทารุณ” ซึ่งหมายถึง ดุร้าย โหดร้าย ร้ายกาจ และคำว่า “ทารุณกรรม” หมายถึง การกระทำอย่างโหดร้าย ส่วนคำว่า “สัตว์” หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ไปได้อิสระหรือสัตว์ที่ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้น หากพิจารณาจากความหมายของคำตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 คำว่า “การทารุณสัตว์” ย่อมหมายถึง การกระทำอย่างโหดร้ายและร้ายกาจต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์

คำว่า “การทารุณสัตว์” หรือ “การกระทำทารุณกรรมสัตว์” มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Animal Cruelty or Cruelty to Animal” ซึ่งตาม The Longman Dictionary of Contemporary English ได้ให้ความหมายของคำว่า “Cruelty” ไว้ว่า การตั้งใจหรือความประสงค์ที่จะทำให้คนหรือสัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน หรือหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่มีเจตนาหรือจงใจซึ่งเป็นสาเหตุทำ

¹⁴¹ ประพนธ์ เกตวาทาส, สุนัขใกล้สูญพันธุ์, (มปท., 2537), หน้า 31-37.

ให้เกิดความเจ็บปวดต่อคนหรือสัตว์ และใน Black's Law Dictionary ได้ให้ความหมายของ "Cruelty to Animal" ว่าหมายถึง การกระทำที่มีความมุ่งร้ายอันเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานหรือถึงแก่ความตาย

อย่างไรก็ดี นอกจากความหมายที่ได้จากพจนานุกรมฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษดังกล่าวแล้ว ยังมีนักวิชาการจากสาขาวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งองค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองสัตว์หลายองค์กรได้ให้คำจำกัดความการทารุณสัตว์ในมุมมองที่แตกต่างกันไปดังต่อไปนี้

Andrew N. Rowan (1999) ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ว่า หมายถึง การกระทำใดๆ หรือการละเลยใดๆ ต่อสัตว์ที่บุคคลมีเจตนาหรือไตร่ตรองไว้ก่อนทำให้สัตว์นั้นได้รับความเจ็บปวดทรมานเพื่อให้ตนได้รับความสุข ความพอใจ หรืออื่นๆ เช่น การจุดไฟเผาทางแมวเพื่อความสนุก เป็นต้น¹⁴²

Felthous and Kellert (1986) ได้ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ไว้ว่า หมายถึง การเจตนาทำร้ายสัตว์โดยไม่จำเป็นอย่างซ้ำๆ จนเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน¹⁴³

Brown (1988), Vermeulen and Odendaal(1993) ได้ให้ความหมายในทำนองเดียวกันกับ Felthous and Kellert มีเพียงบางประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างออกไป โดยเห็นว่าการทารุณสัตว์ไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำที่ซ้ำๆ แม้เป็นการกระทำเพียงครั้งเดียวก็เพียงพอที่จะถือว่าการทารุณสัตว์แล้ว และยังเห็นต่อไปอีกว่าการทารุณสัตว์นั้นอาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำ (เช่น การตี, การทุบสัตว์) และการละเว้นการกระทำ (คือการไม่สนใจ และเอาใจใส่ดูแลรักษาสัตว์) แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือจะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์ของการกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้นๆ ที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาหรือรู้ได้ว่าทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน นอกจากนี้ Vermeulen and Odendaal เห็นว่าการทารุณสัตว์รวมถึงการกระทำโดยบังเอิญหรือโดยอุบัติเหตุด้วย และการทารุณสัตว์ยังเป็นการกระทำที่ทำร้ายหรือก่ออันตรายทางร่างกายหรือจิตใจ (อารมณ์) ต่อสัตว์¹⁴⁴

Frank R. Ascione (2001) ได้ให้คำจำกัดความของการทารุณสัตว์ในมุมมองทางกฎหมายว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมอันเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดเดือดร้อนทุกข์ทรมานหรือทุกข์ยากและ/หรือตายโดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่ไม่รวมถึงการกระทำใดที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ซึ่งสังคมเห็นว่าไม่ควรดำเนินหรือควรให้อภัยแก่การกระทำนั้น (เช่น การฆ่าที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ทางการเกษตรหรือการวิจัยทดลองทางการแพทย์ เป็นต้น) อย่างไรก็ดี การให้คำจำกัดความนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนหรือสังคมว่าการกระทำอะไรที่เป็นการทารุณสัตว์และในความหมายของสัตว์ที่ตกเป็น

¹⁴² Jessica Vanse, ed., "How is animal cruelty defined," *Understanding Animal Cruelty* (2002):2.

¹⁴³ Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner, and John McAloon, "Developmental link between Cruelty to animals and Human Violence," *Australian New Zealand Journal of Criminology* (2002): 5.

¹⁴⁴ Ibid., p.5.

เนื้อหาของกฎหมายส่วนใหญ่จะหมายถึงสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เนื่องจากสัตว์ประเภทนี้เป็นสัตว์ที่มีความสามารถในการรับรู้และแสดงความรู้สึกปวดและ/หรือความทรมานให้เห็นได้¹⁴⁵

องค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์สัตว์ในประเทศญี่ปุ่นที่มีชื่อว่า ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan) ได้ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ไว้ดังนี้¹⁴⁶

1. การกระทำโดยจงใจ หรือเพิกเฉยที่เป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางกาย หรือจิตใจ หรือรูปแบบของการกระทำต่างๆ ที่ทารุณจนทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือตาย เช่น ตีแมวจนตาย, ทูบขาของสัตว์จนไม่สามารถเดินได้ หรือฝังสัตว์ทั้งเป็น เป็นต้น

2. การละเลยไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ที่จะจัดหาอาหาร และน้ำที่จำเป็นเหมาะสมต่อสวัสดิภาพของสัตว์เป็นเหตุให้สัตว์ต้องได้รับความเจ็บปวดทรมาน เช่น การเลี้ยงไก่จำนวนมากอย่างแออัดในสถานที่ที่คับแคบ หรือการปล่อยให้นกขี้ตอดอกอยาก หิวโหย เป็นต้น

3. การจัดให้สัตว์มาต่อสู้กับสัตว์อื่นหรือมนุษย์ เช่น การชนไก่, การปล่อยสุนัขให้ต่อสู้กัน หรือการปล่อยสัตว์ขนาดเล็กให้ถูกสัตว์ขนาดใหญ่ไล่ล่า ไล่กัดจนตาย เป็นต้น

4. การขนส่งบรรทุกสัตว์ที่ต้องเดินทางในระยะไกลจนเป็นเหตุให้สัตว์ทรมาน หรือตายในที่สุด เช่น การนำแมวใส่ในถุงพลาสติกไว้หลังรถบรรทุกทำให้แมวนั้นตายในระหว่างทาง

5. การวางยา หรือทำให้สัตว์พิการ หรือฆ่าสัตว์โดยผิดกฎหมาย เช่น วางยาเบื่อสุนัขที่เข้าในสวน หรือการใส่ยาฆ่าแมลงทาบนขนมิงให้สัตว์กิน เป็นต้น

บุญเพระ แสงเทียน ได้ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ในมุมมองของนักกฎหมายว่า การทารุณสัตว์เป็นการทำร้ายร่างกาย รวมถึงการฆ่าอย่างทารุณ โดยการทำร้ายร่างกายสัตว์ คือการทำให้สัตว์เจ็บปวดอย่างโหดร้าย ส่วนการฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกข์เวทนาอันไม่จำเป็น คือ การฆ่าสัตว์วิธีการที่ทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็น เช่น ฆ่าสุกรปกติจะใช้ไม้ทุบศีรษะแล้วใช้มีดแทงคอ แต่กลับมาโดยแล่นเนื้อที่ละส่วนๆ เป็นต้น¹⁴⁷

สหัส สิงหะวิริยะ ได้อธิบายความหมายของการทารุณสัตว์ (ในมุมมองของนักกฎหมายอีกท่านหนึ่ง) ว่า การทารุณสัตว์ หมายถึง การแสดงความโหดร้ายซึ่งวินิจฉัยตามความรู้สึกของคนทั่วไปใน

¹⁴⁵ Frank R. Ascione, "Animal Abuse and Youth Violence," *Juvenile Justice Bulletin* (September 2001): 2.

¹⁴⁶ ALIVE (All Life in a viable Environment in Japan), "The definition of Cruelty to Animal," (October 1999), at www.alive_net.net/english/en-law/L1-definition, (last visited 23 January 2013).

¹⁴⁷ บุญเพระ แสงเทียน, กฎหมายอาญา 3 (ภาคความผิดและภาคกฎหมายโทษ) แนวประยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด, 2543).

พฤติกรรมเช่นนั้น เมื่อสัตว์ทำผิดควรลงโทษตามสมควรหากมีความประสงค์จะลงโทษ ถ้างลงโทษรุนแรงเกินไปก็เป็นการทารุณสัตว์¹⁴⁸

สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการทารุณกรรมสัตว์ว่า หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำเพื่อให้สัตว์เกิดความเจ็บปวด เจ็บป่วย ทูพพลภาพหรืออาจมีผลให้ถึงแก่ชีวิต¹⁴⁹

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าขอบเขตความหมายของการทารุณสัตว์จะมีอยู่อย่างไหนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติ มุมมองทางศีลธรรม จริยธรรม ศาสนาของคนในแต่ละสังคม เราอาจพบว่าการกระทำบางอย่างต่อสัตว์ สังคมหนึ่งอาจเห็นว่าเป็นการทารุณสัตว์ ขณะที่สังคมอื่นอาจเห็นว่าไม่เป็นการทารุณสัตว์ ดังนั้น ความหมายของการทารุณสัตว์ย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นจากที่ได้มีนักวิชาการต่างๆ ให้ความหมายดังกล่าวมาข้างต้น อาจพอสรุปความหมายของการทารุณสัตว์ได้ว่าการทารุณสัตว์ หมายถึง การกระทำ หรือการละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือ เสียชีวิต โดยไม่มีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุอันสมควร

2.6.2 รูปแบบของการทารุณสัตว์

การทารุณสัตว์ เป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่มีผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานและ/หรือถึงแก่ความตาย ด้วยเหตุนี้ การทารุณจึงอาจเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับว่าในสังคมมีความเห็นต่อการกระทำนั้นๆ ว่าเป็นการทารุณสัตว์หรือไม่อย่างไร อนึ่ง พบว่ามีนักวิชาการต่างๆ รวมถึงองค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองสัตว์ หลายองค์กรได้กำหนดรูปแบบหรือแบ่งประเภทของการทารุณสัตว์ไว้ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปดังนี้

Frank R. Ascione (2001) กล่าวว่า รูปแบบของการทารุณสัตว์อาจเทียบเคียงได้กับรูปแบบของการทารุณกรรมเด็ก (The forms of child abuse) ซึ่งได้แก่¹⁵⁰

1. การทารุณกรรมทางร่างกาย (physical Abuse) เป็นการทำร้ายร่างกายต่อร่างกายของสัตว์ไม่ว่าจะเป็นการทุบ, ตี, แตะ, ฟาด หรือใช้ไฟเผา หรืออื่นๆ

¹⁴⁸ สหัช สิงหวิริยะ, รวมบทความเกี่ยวกับสาระทางกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2548), หน้า 10.

¹⁴⁹ สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย (TSPCA), ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์แห่งประเทศไทย พ.ศ..... กรุงเทพมหานคร, 2549. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).

¹⁵⁰ Frank R. Ascione, Animal Abuse and Youth Violence, (United State: Juvenile Justice Bulletin, 2001), p.1-16.

2. การทารุณกรรมทางเพศ (Sexual abuse) เป็นการกระทำในด้านกิจกรรมทางเพศต่อสัตว์เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำมักมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพจิตหรือรสนิยมที่ผิดปกติ

3. การทารุณกรรมทางจิตใจหรืออารมณ์ (Psychology Abuse or Emotion Abuse) เป็นการกระทำให้สัตว์ต้องทุกข์ทรมานทางใจ, บังคับขู่เข็ญสัตว์ให้เกิดความหวาดกลัว หวาดระแวง หรือซึมเศร้า

4. การละเลยไม่สนใจที่จะรักษาอาการเจ็บป่วย หรือการทอดทิ้งให้ขาดอาหาร (Medical Care Neglect or Neglect or Nutritional Deprivation) หมายถึง การละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาสุขภาพของสัตว์ จนบางกรณีทำให้สัตว์ป่วยหนักเรื้อรังและ/หรือตายในที่สุด หรือการละเลยไม่สนใจจัดหาอาหาร หรือน้ำ, ปลอมให้สัตว์ต้องอดอยากอยู่ในสภาพที่หนาวเหน็บ รวมไปถึงการไม่จัดหาที่อยู่ที่พักให้เหมาะสมแก่ธรรมชาติของสัตว์ด้วย

Vermeulen and Odendaal (1993) เห็นว่า รูปแบบของการทารุณสัตว์นั้นมี 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การทารุณกรรมทางร่างกาย และการทารุณกรรมทางจิตใจ โดยอธิบายว่า การทารุณกรรมทางร่างกาย เป็นการกระทำที่ทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเจ็บปวด เช่น การเตะ การตี เป็นต้น ส่วนการทารุณกรรมทางจิตใจรวมพฤติกรรมทั้งหลายที่มีผลในแง่ลบต่ออารมณ์ของสัตว์ เช่น ทำให้เกิดความกลัว, ความกังวล, กระวนกระวาย และรวมถึงการละเลยการกระทำ เช่น การทอดทิ้งสัตว์, การเพิกเฉยที่มีผลต่อความรู้สึกของสัตว์นั้นๆ ด้วย¹⁵¹

Andrew N. Rowan N. (1999) ได้แบ่งรูปแบบของการทารุณสัตว์ไว้ 4 ประเภท ดังนี้¹⁵²

1. การกระทำที่บุคคลมีเจตนา และโดยส่วนใหญ่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนหรือวางแผนไว้แล้ว อันเป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน เพื่อให้ได้ตนได้รับความพึงพอใจ ความสุขหรือความสนใจจากการกระทำของตน (หรือเรียกว่า Cruelty) เช่น การจุดไฟเผาหางแมว ทั้งนี้ การทารุณในรูปแบบนี้จะเน้นเจตนาของผู้กระทำที่จะต้องตั้งใจหรือจงใจทำอันตรายต่อสัตว์เพื่อให้สัตว์ได้รับความสุข ความพอใจ สนุกสนาน หรือสนองความต้องการทางจิตใจอื่นๆ ของผู้กระทำ

2. การที่บุคคลกระทำอันเป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานโดยวิธีการใช้อำนาจเหนือสัตว์นั้นๆ บังคับให้สัตว์ทำตามความต้องการ หรือให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างของตนหรือใช้วิธีการใดๆ เพื่อทำให้สัตว์แสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการ (หรือที่เรียกว่า Abuse)

¹⁵¹ Mark R.Dadds, Cynthia M.Turner and John McAloon, "Developmental Links between Cruelty to animals and Human Violence," *Australian New Zealand Journal of Criminology* Vol. 35, No. 3 (December 2002): 5-6.

¹⁵² Jessica Wanse, ed., "How is animal cruelty defined," *Understanding Animal Cruelty* (15 January 2000): 2.

ตัวอย่างการทารุณในรูปแบบนี้เช่น การใช้อำนาจบังคับให้สัตว์ฝึกซ้อมอย่างทารุณหรือการควบคุมการกระทำของสัตว์ โดยมากเกิดขึ้นในการฝึกฝนสัตว์ให้แสดงในคณะละครสัตว์

3. การที่บุคคลไม่กระทำการ หรือไม่สามารถจัดหาอาหารและ/น้ำที่เพียงพอ, ไม่สามารถจัดหาที่อยู่ที่เหมาะสม, ไม่ทำความสะอาดสัตว์ หรือให้การดูแลรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ (หรือเรียกว่า Neglect) รูปแบบของการทารุณสัตว์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการละเว้นหรือละเลย (omission) มากกว่ากระทำ (commission) และไม่ได้เกิดขึ้นจากความพึงพอใจหรือความปรารถนาของบุคคลผู้ละเลยแต่อย่างใด เช่น บุคคลชอบเก็บสัตว์ (collect) ไว้ในบ้านเป็นจำนวนมากๆ

4. การใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือต่อบุคคลอื่นอันมีผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน (หรือที่เรียกว่า Use) การเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคเป็นตัวอย่างหนึ่งของการใช้สัตว์ (Animal use) ผู้ใช้สัตว์ไม่ได้ทำไปเพื่อความรู้สึกละอายใจหรือมีความสุขจากการทำให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สัตว์เหล่านั้น หากแต่เห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ดี หรือสร้างบาปขึ้นเพราะความจำเป็น (necessary evil) ในความเป็นจริงแล้วความเชื่อดังกล่าวนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การใช้สัตว์ควรทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

นอกจากนี้ เรายังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า รูปแบบของการทารุณประเภท Cruelty, Abuse และ Neglect จะทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ทรมานทุกๆ ครั้งเมื่อมีการกระทำ สำหรับปฏิกิริยาทางสังคมที่มีต่อการทารุณทั้ง 3 รูปแบบนั้น สังคมจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรถูกประณามและควรได้รับโทษ ส่วนใหญ่จะบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ในขณะที่การทารุณประเภท use จะทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานบางกรณีเท่านั้น สำหรับปฏิกิริยาทางสังคมต่อการทารุณรูปแบบนี้ สังคมเห็นว่าการทารุณดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ หากการกระทำนั้นทำให้สัตว์ได้เจ็บปวดน้อยที่สุดแล้ว

องค์การพิทักษ์สัตว์ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ชื่อ Pet-Abuse (A national animal protection organization) ได้แบ่งรูปแบบของการทารุณสัตว์ไว้ 2 ประเภท หลักๆ ดังนี้¹⁵³

1. การละเว้นที่เป็นการทารุณสัตว์ (Passive Cruelty or acts of Omission) กล่าวคือ เป็นการทารุณสัตว์ในลักษณะของการละเลย หรือไม่กระทำการบางอย่างที่สมควรต้องกระทำ โดยการละเลยหรือเพิกเฉยนั้นเป็นสาเหตุของการทรมานสัตว์และทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ตัวอย่างเช่น การปล่อยให้สัตว์อดอยากหิวกระหาย, การไม่จัดหาที่อยู่ที่เหมาะสมถูกสุขลักษณะอันอาจทำให้เกิดโรคต่างๆ แก่สัตว์, การไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาสุขภาพของสัตว์เมื่อสัตว์ป่วย หรือไม่ให้สัตว์ได้รับการรักษาจากสัตวแพทย์ในยามที่สัตว์ต้องการการรักษา เป็นต้น ในหลายกรณีที่มีการทารุณลักษณะนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลสัตว์เท่าที่ควรของเจ้าของสัตว์

¹⁵³ Pet-Abuse (a national animal protection organization), *Animal Cruelty*, at www.pet_abuse.com/pages?animal_cruelty.php, (last visited 23 January 2013).

2. การกระทำการอันทารุณ (Active Cruelty or Acts of Commission) กล่าวคือ เป็นการกระทำทารุณต่อสัตว์โดยมีเจตนา ผู้กระทำจะมีความตั้งใจและเจตนาที่จะทำร้ายหรือทำอันตรายสัตว์ การทารุณลักษณะนี้ไม่ได้เกิดโดยบังเอิญหรืออุบัติเหตุ ทั้งนี้ การกระทำทารุณโดยเจตนาในบางกรณีอาจเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงปัญหาทางจิตของผู้กระทำได้ และในหลายกรณีพบว่าพฤติกรรมประเภทนี้เกิดขึ้นเพราะผู้กระทำมีปัญหาทางพฤติกรรมที่ผิดปกติ

ทั้งนี้ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า การกระทำทารุณสัตว์มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งอาจแบ่งตามเกณฑ์หรือมุมมองที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปรูปแบบของการทารุณสัตว์ได้ดังนี้

รูปแบบของการทารุณสัตว์แบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ การทารุณที่เป็นการกระทำ และการทารุณที่เป็นการละเว้น

1. การทารุณที่เป็นการกระทำ รวมถึงการกระทำทุกกรณีไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมที่เป็นการทารุณต่อร่างกาย การทารุณต่อจิตใจ หรือการทารุณทางเพศต่อสัตว์ที่มีผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอันเนื่องมาจากการกระทำนั้นๆ

2. การทารุณที่เป็นการละเว้น ละเลย หรือเพิกเฉยไม่กระทำการบางอย่างอันเป็นสาเหตุของการทรมานสัตว์ ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด และ/หรือตายในที่สุด

2.6.3 ลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์

การทารุณสัตว์สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสังคม โดยรูปแบบและระดับความรุนแรงของการกระทำทารุณสัตว์นั้นอาจมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม จริยธรรม และวัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่มีมุมมองในเรื่องสัตว์และการทารุณสัตว์อย่างไร เรามักพบว่า ในหลายๆที่ กรณีที่การกระทำต่อสัตว์ลักษณะอย่างเดียวกัน สังคมหนึ่งอาจมองว่าเป็นการทารุณสัตว์ ขณะที่อีกสังคมหนึ่งอาจมองว่าไม่เป็นการทารุณสัตว์ แต่อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปทุกสังคมต่างก็ยอมรับและมีความเห็นตรงกันว่า การทารุณสัตว์เป็นการกระทำที่โหดร้ายต่อสัตว์ ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุจำเป็น ลักษณะของการทารุณสัตว์ที่พบทั่วไปอาจแบ่งได้ดังนี้

1. ลักษณะการทำร้ายร่างกายและ/หรือฆ่าสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ได้แก่ การทุบตี การแทง การยิง การวางยา การเผา การตัดหรือทำให้พิการ ตัวอย่างเช่น ในประเทศออสเตรเลีย รัฐควีนแลนด์ (Queensland) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2550 พบกรณีลูกแมว 3 ตัวถูกควักเครื่องในและลำคอถูกตัดขาอยู่ในบริเวณสวนสาธารณะ และในรัฐวิกตอเรีย (Victoria) เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2550 พบสุนัขลาบดอร์ถูกเหล็กแหลมเสียบข้างลำตัวและถูกนำไปมัดติดกับรั้วไว้ตลอดทั้งคืน จนกระทั่งมีผู้พบเห็นในตอนเช้าและเข้าช่วยเหลือและในประเทศสเปน กรณีสุนัขจรจัดวัย 12 เดือน ถูกสาคน้ำกรดใส่ที่ร่างกายของมัน น้ำกรดได้ไหลเข้าตาและหู ขาของมันถูก

น้ำกรดกัดจนไหม้ สุนัขตัวนี้ได้ถูกพบและมีคนเข้าช่วยเหลือในภายหลังจากที่ได้ยินเสียงของมัน โหยหวานอย่างทุกข์ทรมานออกมาจากท่อน้ำข้างถนนในสภาพที่น่าเวทนา โชคดีที่มันรอดตายมาได้แต่ก็เป็นสุนัขพิการไปตลอดชีวิตของมัน และกรณีมีผู้แจ้งว่าเห็นสุนัขชื่อโลล่า (Lola) ถูกเจ้าของเตะและขว้างมันใส่ผนังอย่างแรงทำให้มันหมดสติ และมีอาการตกเลือด ภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้นพบโลล่าถูกขังอยู่ในกรงไม่ได้สติ ตามร่างกายของมันมีรอยแผลเป็นจำนวนมาก จึงได้เข้าช่วยเหลือและดำเนินคดีกับเจ้าของต่อไป¹⁵⁴

2. ลักษณะของการละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลสัตว์

ได้แก่ การไม่จัดหาอาหารและ/หรือ น้ำที่เพียงพอให้แก่สัตว์ รวมถึงการไม่จัดสถานที่ที่เหมาะสม หรือไม่ให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ (Neglect), การทอดทิ้งสัตว์ (Abandonment) และการเก็บสะสมสัตว์ไว้จำนวนมากๆ (Hoarding/Collection) เช่น ในประเทศนิวซีแลนด์ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2550 พบกรณีสุนัขชื่ออีฟ (Eve) อยู่ในสภาพที่ผอมแห้งและอ่อนแรง ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งจากเพื่อนบ้านซึ่งเห็นพฤติกรรมของเจ้าของสุนัขตัวดังกล่าวที่ปล่อยให้มันอดอาหารและน้ำอยู่เสมอๆ และในประเทศแคนาดา เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2550 พบผู้หญิงวัย 40 ปี ซึ่งเป็นเจ้าของสัตว์กว่า 40 ตัว ไม่ว่าจะเป็นแกะ เป็ด ห่าน ไก่ สุนัข กระต่าย ภายหลังจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่พบว่าสัตว์เหล่านั้นถูกปล่อยให้ออดอยากและอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม สัตว์หลายตัวนอนอ่อนเพลีย และพบซากศพของสัตว์อีกหลายตัว และประเทศสเปน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2550 กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าช่วยเหลือม้าเลี้ยง 17 ตัว ที่ถูกละเลย ไม่ได้อาหารและน้ำที่เพียงพอจากเจ้าของและผู้ดูแล¹⁵⁵

สำหรับประเทศในประเศภูมิภาคเอเชีย เช่น ประเทศญี่ปุ่น ในเมืองอิบารากิ (Ibaraki) พบกรณีนก 3 ตัวตายเนื่องจากไม่ได้รับอาหารและน้ำจากเจ้าของที่เลี้ยง, ที่จังหวัดโอกายามา (Okayama) กรณีชายคนหนึ่งเลี้ยงสุนัขจำนวนกว่า 250 ตัว แต่ไม่ยอมดูแล ปล่อยให้ไปสร้างความรำคาญแก่เพื่อนบ้านใกล้เคียง และที่จังหวัดยามาโกจิ (Yamaguchi) กรณีพบไก่จำนวน 9000 ตัว ต้องอดอยากไม่ได้รับอาหารและน้ำที่เพียงพอในฟาร์มเลี้ยง¹⁵⁶

¹⁵⁴ RSPCA (Royal Society for the prevention of cruelty to animals) “Case Animal Abuse & Cruelty,” at www.rspca.org.uk/in-action/whatwedo/prosecution/casestudies//page/2, (last visited 23 January 2013).

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ ALIVE (All Live in a Viable Environment in Japan). Cruelty to animals at www.alive-net.net/english/en-law/LI-definitionhtml, (last visited 10 October 2012).

3. ลักษณะของการใช้สัตว์อย่างทารุณโหดร้ายเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

ได้แก่ การใช้สัตว์เพื่อการล่า การนำสัตว์มาต่อสู้กันเพื่อการพนัน การแสดงโชว์สัตว์ การใช้สัตว์เพื่อการท่องเที่ยว และการใช้สัตว์เพื่อการบริโภคอันมีลักษณะทารุณสัตว์ เป็นต้น กรณีของการทารุณสัตว์ลักษณะนี้ปรากฏอยู่ในประเทศต่างๆ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีไมเคิล วิก (Michael Vick) นักอเมริกันฟุตบอลชื่อดังทีมแอตแลนต้า ฟอลคอนส์ (Atlanta Falcons) และพวกถูกพบว่าเป็นผู้จัดการให้มีการแข่งขันสู้สุนัข (competitive dog flight) เพื่อการพนันขึ้น ระหว่างการตรวจสอบบ้านของเขาพบสุนัขเพศผู้จำนวนกว่า 54 ตัว ถูกกักขังอยู่ และในบริเวณนั้นมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกสุนัข อุปกรณ์เกี่ยวกับการรับพนัน นอกจากนี้ ยังพบรอยเลือดซึ่งคาดว่าเป็นเลือดสุนัขเปื้อนอยู่บนพรม และซากสุนัข 7 ตัว ถูกฆ่าซึ่งคาดว่าเป็นสุนัขที่แพ้จากการต่อสู้¹⁵⁷ ในมลรัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) ตำรวจได้ทำการสอบสวนคดีการพนันสู้สุนัข (Dog fighting: เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในรัฐ) ภายหลังจากได้รับแจ้งทางโทรศัพท์ว่าพบเห็นการทารุณสัตว์ในบ้านหลังหนึ่ง และหลังจากที่เข้าไปตรวจค้น ตำรวจได้พบสุนัข 8 ตัว ที่ตกอยู่ในอาการหวาดกลัว มีบาดแผลฉกรรจ์ สุนัขทั้งหมดถูกล่ามด้วยโซ่ขนาดใหญ่และอยู่ในกรงที่มีขนาดเล็กแคบ และยังพบเห็นอุปกรณ์ต่างๆ ที่เชื่อได้ว่ามีไว้ใช้ในการพนันสู้สุนัขดังกล่าว¹⁵⁸

สำหรับในภูมิภาคเอเชีย การทารุณสัตว์ในลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น ที่เมืองไซตามะ (Saitama) มีการแสดงโชว์โดยปล่อยให้สุนัขไล่กัดกระต่ายหลายตัวที่อยู่ในที่กักขังและสัตว์ขนาดเล็กชนิดอื่นจนตายต่อหน้าเด็กนักเรียนอนุบาล และกรณีผู้เพาะเลี้ยงสุนัข ปล่อยให้สุนัขกว่า 1000 ตัว ต้องอดอยากหิวโหยและเจ็บป่วยเพราะไม่ได้ให้อาหารและน้ำที่เพียงพอ รวมทั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่ถูกสุขลักษณะ¹⁵⁹ ประเทศปากีสถานมีกีฬาพนันต่อสู้หมีที่เรียกว่า “Bear Baiting” ซึ่งเป็นกรณีที่มีการขังหมีไม่ให้อาหารจนอ่อนแรง แล้วเอามากัดกันกับฝูงสุนัขหลายตัว หมีที่อยู่ในสภาพร่างกายอดโซ่ดังกล่าวจึงถูกกัด ถูกทำร้าย ไม่สามารถต่อสู้กับฝูงสุนัขได้ หรืออยากที่จะเอาตัวรอดและชนะได้¹⁶⁰ นอกจากนี้ในประเทศจีน เมื่อปี 2004 กรณีร้านอาหารจีนแห่งหนึ่งในเมืองเสิ่นเจิ้นขายลูกชิ้นเนื้อแมว พบว่า ร้านอาหารดังกล่าวมีการฆ่าแมวกลางถนนซึ่งเป็นภาพที่สร้างความสะเทือนใจให้แก่ผู้คนทั่วไปโดยเฉพาะผู้ที่รักสัตว์เป็นอย่างมาก เจ้าของร้านกล่าวถึงสาเหตุที่ขายเนื้อแมวเพราะว่าเป็นธรรมเนียมของชาวกังซู่ที่นิยมบริโภคเนื้อแมว¹⁶¹ และเมื่อปี 2007 กรณีพบสวนสัตว์แห่งหนึ่งในมณฑลหลยเจียงได้จัดให้มีการแสดงโชว์การฆ่าเหยื่อที่เป็นอาหาร โดยฝูงเสือไซบีเรีย โดยเหยื่อซึ่งยังมีชีวิตอยู่จะถูก

¹⁵⁷ Rupert Cornwell, *American Football : Vick Faces jail after admitting dog flight* at <http://www.independent.co.uk/sport/general/American-football-vick-faces-jail-after-admitting-dog-flight-463221.html>, (last visited 10 October 2012).

¹⁵⁸ RSPCA, op.cit.

¹⁵⁹ ALIVE, op.cit.

¹⁶⁰ งานเปิดสำนักงาน WSPA ในประเทศไทย, มติชน (27 ตุลาคม 2550): 18.

¹⁶¹ “จีนบุกป่วนร้านขายลูกชิ้นเนื้อแมว,” *แนวหน้า* (19 มิถุนายน 2549): 14.

ปล่อยไปอยู่ท่ามกลางฝูงเสือ ขณะที่เหยื่อซึ่งเป็นวัวตัวใหญ่ถูกเทออกจากรถคอนเทนเนอร์ที่ปิดฝาครอบ ด้าน เสือจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าตัวก็ตรงเข้าขย้ำทันทีต่อหน้ารถบรรทุกผู้ชมที่จ่ายเงินพิเศษเพื่อการแสดงนี้ นอกจากนี้ ยังมีการเอารถยนต์ผูกกับหมึกควยตัวไม่ใหญ่นักให้ลากเพื่อแสดงพลังกำลังให้ผู้ชมดู การจัดแสดงโชว์พิเศษที่ทางสวนสัตว์จัดขึ้นดังกล่าว คนทั่วไปโดยเฉพาะองค์กรพิทักษ์สัตว์ต่างๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและเห็นว่าเป็นการทารุณสัตว์¹⁶²

ในประเทศเกาหลี กรณีการบริโภคเนื้อสุนัขโดยพบว่าในประเทศเกาหลีมีตลาดที่เป็นแหล่งขายสุนัขโดยเฉพาะหลายแห่ง สุนัขนับร้อยตัวทุกขนาด ทุกอายุ โดนกักขังอยู่ในกรงอย่างแออัดที่มีอุณหภูมิร้อนถึง 38 องศาเซลเซียส โดยปราศจากน้ำดื่ม สุนัขตัวใหญ่บางตัวโดนกักขังอยู่ในกรงที่มีความสูงเพียง 40 เซนติเมตร แทะย่นไม่ได้ต้องนอนทับกัน ตัวที่อยู่ล่างสุดก็จะโดนทับกันจนหายใจไม่ออก บางตัวก็ขาดใจตายในกรงเหล่านี้น การทรมานเกิดขึ้นหลายรูปแบบ เช่น ถ้าเป็นลูกสุนัขจะโดนเจาะเยื่อแก้วหูและหลอดเสียงเพื่อไม่ให้มีเสียงเมื่อโตขึ้น บางกรณีก็โดนหักแขนหรือขาเพื่อไม่ให้เคลื่อนไหวได้ บางครั้งมีการแขวนคอแล้วตีด้วยไม้กระบอกหรือบางตัวก็โดนช็อตด้วยกระแสไฟฟ้า บางตัวก็โดนดัมพ์ทั้งเป็นหรือโดนแทงที่ต้นขาเพื่อให้เลือดไหลออกอย่างช้าๆ และถลกผิวหนังขณะที่ยังมีสติ จึงกล่าวได้ว่ากรรมวิธีการฆ่าทุกรูปแบบนั้น ล้วนเป็นการฆ่าที่ทารุณโหดร้าย ทั้งนี้ มาจากความเชื่อที่ว่ายิ่งสุนัขเจ็บปวดเท่าไร รสชาติของเนื้อก็จะอร่อยมากยิ่งขึ้นเท่านั้น¹⁶³ ทุกๆ ปีจะมีสุนัขจำนวนกว่า 1 ล้านตัว ถูกเพาะเลี้ยงและส่งไปยังโรงฆ่าสัตว์ ในประเทศเกาหลีสุนัขสามารถขายได้ถึง 18 ปอนด์ หรือ 45 ออสเตอร์เลียร์ดอลลาร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสุนัขที่ตายแล้วมีค่ามากกว่าที่มีชีวิตอยู่¹⁶⁴

2.7 สภาพการทารุณกรรมสุนัขเพื่อการบริโภคประเทศไทย

ประเทศในทวีปเอเชีย ทั้งประเทศจีน ประเทศเกาหลี¹⁶⁵ ประเทศเวียดนาม ลาว และไทย¹⁶⁶ มีความเชื่อที่มีมาช้านานแล้วว่าเนื้อสุนัขนั้นเป็นยาบำรุง บำรุงรับประทานแล้วจะคลั่งคลั่ง บางกลุ่มเชื่อว่ารับประทานแล้วจะแข็งแรงต่อสู้กับความหนาวเย็นได้ในช่วงหน้าหนาว ขณะที่สตรีชาวเกาหลีเชื่อว่าเมื่อ

¹⁶² สวนสัตว์ประเทศจีนทารุณสัตว์, มติชน (24 พฤษภาคม 2550): 9.

¹⁶³ “บันทึกเศร้าของหมาทำแระ,” Dogazine (ตุลาคม 2548)

¹⁶⁴ Steve, Animal Cruelty in Asia, at <http://www.bbc.co.uk/>, (last visited October 2012).

¹⁶⁵ จีน-เกาหลี-ญี่ปุ่นยังนิยมบริโภคเนื้อสุนัข, Thai PBS News (17 ตุลาคม 2555), (last visited 17 October 2012)

¹⁶⁶ ดุลยย์, เปิดใจมองวัฒนธรรม คนกินหมา, ใน <http://mekongcuisine.wordpress.com>, (last visited 17 October 2012).

รับประทานแล้วจะทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่งอ่อนกว่าวัย โดยเฉพาะเนื้อสุนัข¹⁶⁷ ขณะที่ทางการแพทย์ยืนยันว่าความเชื่อทั้งหมดไม่เป็นความจริงและการบริโภคเนื้อสุนัขและการบริโภคเนื้อสุนัขไม่ได้ให้ผลแตกต่างจากการบริโภคเนื้อวัวหรือเนื้อหมูแต่อย่างใด¹⁶⁸ แต่ความจริงทางการแพทย์ไม่ได้ทำให้การบริโภคเนื้อสุนัขลดลงแต่กลับเพิ่มขึ้นตามความต้องการของกลไกตลาดโดยเฉพาะประเทศเกาหลีใต้ ความเชื่อการบริโภคเนื้อสุนัขมีมานานนับพันปีจนกลายเป็นวัฒนธรรม การบริโภคเนื้อสุนัขจึงมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดแคลน และมีราคาแพง ด้วยเหตุนี้เองจึงเกิดขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติขึ้น โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีการขนสุนัขจำนวนมากข้ามแม่น้ำโขงไปยังฝั่งลาวเพื่อไปทำเป็นอาหารในภัตตาคารในเวียดนามโดยมูลค่าการค้าสุนัขในแต่ละปี ไม่ต่ำกว่า 50-100 ล้านบาท ขบวนการค้าสุนัขมีมานานนับ 10-20 ปีแล้ว โดยเริ่มจากพ่อค้ารายย่อยที่นำรถกระบะเก่าๆติดโครงเหล็กทำเป็นคอกหรือลังเหล็กตระเวนตามหมู่บ้านชนบทภาคอีสานรับแลกถึงสุนัขด้วยถังพลาสติกและกะละมัง บ้างก็รับซื้อสุนัขในราคาตัวละ 50-100 บาท เมื่อได้จำนวนมากก็นำไปส่งให้เจ้าที่รับซื้อสุนัขรายใหญ่ที่จะรับซื้อทั้งหมดในราคาเหมาตัวละ 100-200 บาท หรือเหมากรรถกระบะราคา 3000-4000 บาท โดยมีแหล่งรับซื้อสุนัขในภาคอีสานมีอยู่แห่ง คือที่ตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร และที่บ้านหนองปลาตุระหว่างรอยต่ออำเภอกันทรวิชัยกับอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งหลังจากคัดขนาดและน้ำหนักแล้ว สุนัขทุกตัวจะถูกบรรจุในกรงเหล็กขนาดกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 1 เมตร และสูง 45 เซนติเมตร กรงละ 8-10 ตัว แล้วล็อกกรงอย่างแน่นหนา จากนั้นจะถูกลำเลียงขึ้นรถ 6 ล้อและขนส่งลำเลียงไปยังอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนมซึ่งเป็นจุดข้ามแม่น้ำโขงไปยังประเทศลาว โดยพ่อค้าสุนัขจะรับเงินเฉลี่ย 500-600 บาท สุนัขเคราะห์ร้ายเหล่านี้จะถูกขนข้ามแม่น้ำโดยเรือหางยาวเพื่อลำเลียงขึ้นรถบรรทุกขนาดใหญ่ส่งต่อไปยังร้านอาหารในเวียดนามซึ่งสนนราคาเมื่อถูกปรุงแล้ว จะมีราคาตัวละ 2-3 พันบาท ซึ่งมีแต่ผู้มีฐานะดีเท่านั้นถึงจะบริโภคได้¹⁶⁹

ที่ผ่านมามีความพยายามจับกุมขบวนการค้าสุนัขมาแล้วหลายครั้ง ขณะเตรียมลำเลียงข้ามแม่น้ำโขง โดยสภาพสุนัขถูกบรรจุไว้ในกรงที่แออัด แวดตาเศร้าสร้อย ลิ่นที่ห้อยยาว น้ำลายยืดย่อยและหอบตลอดเวลา บางครั้งมีถึง 2,000 ตัว แต่สุนัขบางตัวนั้นทนไม่ไหวตายขนาดขนส่ง หรือเมื่อถูกช่วยมาโดยเจ้าหน้าที่แล้วก็มีสภาพพิการและตายลงจำนวนมาก สุนัขที่เจ้าหน้าที่ช่วยมาได้จะถูกนำมาไว้ที่ด่านกักกันสัตว์จังหวัดนครพนม เมื่อมีข่าวออกมาตามสื่อต่างๆ จะได้รับความสนใจจากประชาชนและองค์กรเกี่ยวกับสัตว์ มีการบริจาคเงิน อาหาร วัคซีน สำหรับดูแลสุนัข แต่หลังจากผ่านไป 5-6 เดือน การ

¹⁶⁷ Racha, เนื้อสุนัขวัฒนธรรมการกินที่ทั่วโลกต่อต้าน, at <http://krupeach.blogspot.com/2012/11/doglikecom.html>. (last visited 17 October 2011).

¹⁶⁸ กลุ่มวิเคราะห์ข่าวและฐานข้อมูล, สำนักโฆษกกรมควบคุมโรคเตือนกินเนื้อสุนัขระวังพิษสุนัขบ้า, ใน <http://www.thaigov.go.th/th/news-people/item/27159-.html>, (last visited 17 October 2012).

¹⁶⁹ ASTV ผู้จัดการออนไลน์, เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขง ปลายทางเมนูหรูที่เวียดนาม, ใน <http://www.thaiday.com/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9540000101639>, (last visited 17 October 2012).

บริจาคก็จะลดลงไป สุดท้ายด้านกักกันสัตว์จังหวัดนครพนมรับภาระไม่ไหว จึงต้องไปหาซื้อปลายข้าว มาให้สุนัขบริโภค หรือบางวันก็ไปหาข้าวแห้งจากวัดมาให้เป็นอาหาร สถานกักกันต้องเลี้ยงดูสุนัขเป็น เวลานานจนกว่าคดีจะถึงที่สุด และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วก็ยังต้องเลี้ยงดูต่อไปจนกว่าสุนัขนั้นจะล้มตามไป เอง¹⁷⁰ ส่วนการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นมีโทษเบาและเมื่อข่าวการจับกุมเบาบางลง ขบวนการค้าสุนัขก็เริ่ม ออกทำงานอีกครั้ง จนถึงปัจจุบันก็ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย เจ้าหน้าที่บางครั้งพบเห็นการลักลอบนำสุนัข ออกนอกประเทศแต่ไม่ยอมจับกุม เพราะเหตุที่ต้องมาเป็นภาระในการเลี้ยงดูสุนัขเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้เอง ขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางออกก็คือ หาทางเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่ง รัฐบาลและองค์กรเอกชนต้องร่วมกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

กฎหมายที่บังคับใช้กับขบวนการค้าสุนัขเหล่านี้ไม่เพียงพอที่ปราบปรามขบวนการนี้ให้หมดไป เพราะผลตอบแทนที่มหาศาลและกลายเป็นปัญหาระดับประเทศไปแล้ว โดยขบวนการค้าสุนัขนี้เคยมี การตัดสินคดีโดยศาลจังหวัดนครพนมตัวอย่างเช่นในคดีที่ 1. หมายเลขดำที่ 2051/2554 มีนายมนตรี พันธุ์กลาง และ นายรัน วัน ทาน เป็นผู้ต้องหา 2. คดีดำเลขที่ 2050/2554 มีนายณภดล ชัยวังราช เป็น ผู้ต้องหา 3. คดีดำเลขที่ 2064/2554 มีนายวีระวัฒน์ สวัสดิ์ เป็นผู้ต้องหา และ 4. คดีดำเลขที่ 2065/2554 มี นายอนุสรณ์ นุพศิริ เป็นผู้ต้องหา โดยทั้งหมดถูกฟ้องรวม 4 ข้อหา คือ 1. ค้าสุนัขโดยไม่ได้รับอนุญาต 2. เคลื่อนย้ายสุนัขโดยไม่ได้รับอนุญาต 3. กระทำการทารุณสัตว์ และ 4. ครอบครองสัตว์(สุนัข)โดยไม่มีการฉีดวัคซีนจากสัตว์แพทย์¹⁷¹

คดีแรกเป็นนายมนตรี พันธุ์กลาง และนายตวัน วัน ทาน ชาวเวียงจันทน์ ศาลสั่งลงโทษจำคุก ข้อหาค้าสัตว์(สุนัข)โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นเวลา 4 เดือน ลงโทษจำคุกข้อหาเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต 4 เดือน ลงโทษจำคุกข้อหากระทำการทารุณสัตว์ 10 วัน และลงโทษปรับฐานไม่ฉีดวัคซีน ตัวละ 40 บาท ทั้งหมดรวม 560 ตัว เป็นเงิน 22,400 บาท รวมลงโทษจำคุก 8 เดือน 10 วัน ปรับ 22,400 บาท จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีจึงลดโทษลงกึ่งหนึ่ง คงเหลือจำคุกคน ละ 4 เดือน 5 วัน ปรับ คนละ 11,200 บาท¹⁷² คดีที่สองมีนายณภดล ชัยวังราช ศาลสั่งลงโทษจำคุกรวม 8 เดือน 10 วัน และปรับ ฐานไม่ฉีดวัคซีนสุนัข ตัวละ 40 บาท จำนวน 450 ตัว เป็นเงิน 18,000 บาท แต่รับ สารภาพจึงลดโทษเหลือจำคุก 4 เดือน 5 วัน และปรับ 9,000 บาท คดีที่สามมีนายวีระวัฒน์ สวัสดิ์ ศาล สั่งลงโทษ จำคุกรวม 8 เดือน 10 วัน และปรับที่ไม่ฉีดวัคซีนสุนัข 300 ตัวเป็นเงิน 12,000 บาทรับ สารภาพลดเหลือกึ่งหนึ่งคงเหลือจำคุก 4 เดือน 5 วันปรับ 6,000 บาท และคดีที่ 4 มีนายอนุสรณ์ นุพศิริ เป็นผู้ต้องหา ศาลสั่งลงโทษจำคุก 8 เดือน 10 วัน และปรับไม่ฉีดวัคซีนสุนัข 400 ตัว ตัวละ 40 บาท รวม เป็นเงิน 16,000 บาท รับสารภาพลดเหลือกึ่งหนึ่งคงเหลือโทษจำคุก 4 เดือน 5 วันปรับ 8,000 บาท ทั้งนี้

¹⁷⁰ ASTV ผู้จัดการออนไลน์, เรื่องเดียวกัน.

¹⁷¹ Today view, “ตัดสินถูก 4 เดือน ค้าสุนัขนครพนม ศาลชี้ทารุณสัตว์,” ไทยรัฐ (27 กันยายน 2554), ใน <http://www.thairath.co.th/today/view/204811>, (last visited 17 October 2012).

¹⁷² เรื่องเดียวกัน.

ศาลได้สั่งให้บริษัของกลาง คือ รถยนต์บรรทุกหกล้อ จำนวน 4 คัน พร้อมเครื่องเหล็กขึงสุนัขอีก 200 กรง เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดในคดีนี้ โดยศาลได้ให้เหตุผลในการพิพากษาคดีนี้ว่า จากการพิจารณารายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติ แล้วเห็นว่า การกระทำของจำเลยทั้งหมด เป็นการกระทำในลักษณะเชิงธุรกิจการค้า เป็นการกระทำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการล่าเหยื่อชนย้ายสัตว์มีลักษณะแออัดทารุณโหดร้าย โดยเพื่อหวังผลประโยชน์แก่ตนอย่างเดียว มิได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพของสังคมส่วนรวม ถึงแม้จำเลยทั้งหมดจะมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว ก็มีใช่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะเป็นเหตุให้รอการลงโทษจำคุกให้ ผู้ต้องหาทั้งหมดจึงต้องถูกส่งเข้าเรือนจำรับโทษทันที อย่างไรก็ตาม คำสั่งศาลไม่ได้ระบุถึงของกลางที่เป็นสุนัข เนื่องจากสุนัขไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย อีกทั้งทางอัยการไม่ได้ขอให้ศาลสั่งการใดๆ ต่อสุนัขของกลางเหล่านี้ ดังนั้น จึงต้องเป็นหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดนครพนม จะต้องดูแลสุนัขที่เหลือต่อไป¹⁷³

จากคดีตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าบทลงโทษทางกฎหมายนั้นยังไม่ซับซ้อนโทษโดยตรงที่รองรับกับปัญหาเหล่านี้ เพียงพอที่จะทำให้ขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติหันไปทำอาชีพอื่นได้ แม้จะมีโทษจำคุก แต่ก็ยังเป็นโทษเบา จึงจำเป็นจะต้องหามาตรการทางกฎหมายมาแก้ไขในส่วนนี้ให้ชัดเจนขึ้น กฎหมายไทยที่คุ้มครองสัตว์จากการทารุณในกรณีดังกล่าวโดยตรงนั้นมีเพียงมาตราเดียว คือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 ที่บัญญัติว่า “ ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนามันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ¹⁷⁴ นอกจากจะนิยามโทษที่น้อยนิดแล้ว ความชัดเจนว่ากรณีไหนจะเรียกว่า “กระทำทารุณกรรม” ก็ไม่ได้บัญญัติไว้ อาจตีความได้ว่า แม้ไม่ได้ลงมือทำร้าย แต่เลี้ยงดูแบบทิ้งๆ ขว้างๆ หรือกระทั้งฆ่าสัตว์เลี้ยงกฎหมายก็ไม่อาจระอบคลุมถึง ยิ่งการฆ่าสัตว์เลี้ยงมาเป็นอาหารนั้นกระทบต่อความรู้สึกของคนรักสัตว์ แต่กฎหมายก็ไม่ได้มุ่งเอาผิดต่อคนเหล่านี้ นอกจากนี้เจ้าของที่ชอบนำสุนัขไปปล่อยตามที่สาธารณะต่างๆ นอกจากจะไม่เห็นแก่สัตว์แล้วยังสร้างภาระให้กับสังคมอีกด้วย

ปัจจุบันหน่วยงานเอกชนพยายามผลักดันให้มีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตั้งแต่ พ.ศ.2547 โดยสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย(TSPCA) ร่วมกับสภาพนาความ และเครือข่ายอีก 32 องค์กรร่วมกันยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.....ขึ้น และเปิดตัวร่างกฎหมายนี้ในวันที่ 18 สิงหาคม 2549 จากนั้นก็เปิดให้ประชาชนเข้าชื่อให้ครบ 10,000 ชื่อเพื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา ขณะที่การรวบรวมรายชื่อยังไม่เสร็จสมบูรณ์ กรมปศุสัตว์ก็กำลังจัดทำร่างกฎหมายฉบับเดียวกันที่มีเนื้อหาคล้ายกันอยู่ด้วย ทางฝ่ายภาครัฐกับฝ่ายประชาชนจึงประชุมร่วมกันและนำหลักการร่างกฎหมายของทั้งสองฉบับมารวมเป็นร่างเดียวเพื่อผลักดันต่อไป และสามารถนำร่างกฎหมายฉบับนี้เข้าสู่วาระของสภาได้สำเร็จผ่านทางคณะรัฐมนตรีแต่เนื่องจากนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะประกาศยุบสภาเมื่อเดือนพฤษภาคม 2554 ร่างพระราชบัญญัติป้องกัน

¹⁷³ Today view, เรื่องเดียวกัน.

¹⁷⁴ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 มาตรา 381.

การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....ยังไม่ถูกนำมาพิจารณาในสภา ร่างกฎหมายจึงตกไป พร้อมกับการยุบสภาด้วย¹⁷⁵ และวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2555 มีการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....เพื่อคุ้มครองไม่ให้สัตว์ถูกกระทำทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ ซึ่งนำมาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและ ชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำไปใช้งาน หรือในการแสดง ซึ่งมีกำหนดมาตรการห้ามมิให้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันควร ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม และมีให้ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท¹⁷⁶

อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัตินี้กลับไม่ได้รับความเห็นชอบ เพราะรัฐมนตรีบางท่านได้แสดงความเห็นว่า มีโทษที่หนักเกินไป โดยกล่าวว่าอาจมีการกลั่นแกล้งกันได้ง่าย เช่น อาจมีการแกล้งเปิดประตูให้สุนัขออกมาแล้วโดนรถชน เจ้าของก็ต้องเดือดร้อนหากต้องโทษจำคุก หรือกฎหมายที่บังคับว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงต้องให้ข้าวให้น้ำ ขณะที่เจ้าของเองไม่มีจะกินจะทำอย่างไร อีกทั้งต้องมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ จะเป็นภาระทั้งเรื่องบุคคลและงบประมาณ จึงมีการเสนอให้กลับไปทบทวนใหม่ ในขณะที่ทางรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กล่าวว่าเรื่องนี้นั้นได้ศึกษามา 2 ปีแล้ว แต่ก็ยินดีที่จะกลับไปทบทวนใหม่¹⁷⁷ จากที่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีกล่าวมาโทษที่มีการกล่าวหานักเกินไปนั้นจะต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศว่าโทษจำคุก 1 ปีนั้นหนักเกินไปหรือไม่ เพราะถ้ายังไม่มีกฎหมายที่คุ้มครองอย่างจริงจัง ปัญหาการทารุณสุนัขของขบวนการค้าสุนัขจะมีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลายเป็นภาพลักษณ์ในทางลบให้แก่ประเทศไทยต่อไป ซึ่งนานาประเทศนั้นต่างรับไม่ได้กับพฤติกรรมทารุณสัตว์ในประเทศไทย โดยเฉพาะการลักลอบขนสุนัขไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้าน

ล่าสุดเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2555 ได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 24 ปีที่ 2 ครั้งที่ 20 (สมัยสามัญทั่วไป) ซึ่งที่ประชุมได้หยิบยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... ซึ่งอยู่ในวาระที่ 4 ของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งร่างพระราชบัญญัติที่นำเสนอโดยภาคประชาชนนำโดยสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย (TSPCA) ภายหลังอภิปรายกันอย่างกว้างขวางทั้งในส่วนของผู้รักฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลต่างมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ในหลักการให้ผ่านวาระที่ 1 โดยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็น

¹⁷⁵ สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย, ขอแรงคนรักสัตว์ 10,000 ชื่อ ดันต่อ พรบ.ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ฯ ใน <http://law.or.th/node/1336>, (last visited 12 April 2012).

¹⁷⁶ “กรม. ตีกลับ พรบ.ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ฯ หวั่นโทษแรง กลั่นแกล้งถึงติดคุก,” ไทยรัฐ (24 มกราคม 2555), ใน <http://www.thairath.co.th/content/pol/233119>, (last visited 17 October 2012).

¹⁷⁷ เรื่องเดียวกัน.

อย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างจริยธรรมและพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศไทย โดยสมาชิกผู้ร่วมอภิปรายต่างให้ข้อคิดเห็นสนับสนุนด้วยมติ 325 เสียง ต่อ 0 ส่วนขั้นตอนต่อไปได้จัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาพิจารณากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของภาคประชาชน โดยกำหนดจำนวนกรรมการทั้งหมด 36 คน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะมีการประชุมนัดแรกในวันที่ 17 ตุลาคม 2555 เป็นต้นไป¹⁷⁸

หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ.... มีดังนี้

1. กำหนดให้การกระทำความผิดเป็นการทารุณกรรมสัตว์มีความผิด มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
2. กำหนดลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นความผิดให้ชัดเจน โดยไม่รวมการฆ่าสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาด การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมทางศาสนา การจัดให้สัตว์ต่อสู้กันตามประเพณีของท้องถิ่น
3. กรณีที่สัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมาน และสัตวแพทย์เห็นว่าถ้าให้มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน เจ้าหน้าที่จะสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้ โดยที่เจ้าของสัตว์นั้นต้องยินยอม (Mercy Kill)
4. ห้ามเจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือทำการใดให้สัตว์พ้นจากความดูแลของตน เว้นแต่มอบให้คนอื่นที่ประสงค์จะดูแลแทน ผู้ใดฝ่าฝืน ละทิ้งสัตว์ มีโทษปรับสองหมื่นบาท
5. หากพบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม
6. กำหนดให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์เลี้ยงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามแต่ชนิด และลักษณะของสัตว์นั้นๆ ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นความก้าวหน้าของการคุ้มครองสัตว์ เพราะไม่ได้มุ่งที่จะลงโทษผู้ที่ทรมานสัตว์เท่านั้น แต่คุ้มครองให้สัตว์ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในทุกด้านด้วย¹⁷⁹

2.8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กรณีค้าสุนัขเพื่อบริโภค

2.8.1 พัฒนาการของกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์

ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่อสัตว์เป็นเวลานาน เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ในแง่กฎหมายจึงมีการบัญญัติกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับสัตว์และ

¹⁷⁸ Thaispca, แดงการณเรื่องสภาผู้แทนฯรับหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... ใน <http://www.thaispca.org/v2display/I2.php?item=15&trg=1&id=437&lang=1>, (last visited 17 October 2012).

¹⁷⁹ เรื่องเดียวกัน.

การให้การคุ้มครองสัตว์ขึ้นมามีบังคับใช้นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์แต่ละฉบับต่างมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ หากพิจารณาตามลำดับชั้นของกฎหมายอันได้แก่รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติรวมทั้งกฎหมายลำดับรองแล้ว (พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง) จะพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและระดับกฎหมายลำดับรองเท่านั้น สำหรับกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญนั้น นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีมาตราใดในรัฐธรรมนูญไทย กล่าวถึงการให้ความคุ้มครองสัตว์ไว้โดยตรง คงมีแต่ที่กล่าวถึงในส่วนนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ก็มิได้ครอบคลุมไปถึงสัตว์

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ในปัจจุบันที่ปรากฏในระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองอยู่หลายฉบับ ตัวอย่างเช่น กฎหมายดังต่อไปนี้ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำกฎหมายนี้ไปใช้กับสัตว์อื่นได้โดยการออกเป็นกฎกระทรวง, พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อปรับปรุงให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเร่งรัดการขยายพันธุ์สัตว์ป่าควบคู่กันไป และเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ, พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช 2482 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปรับปรุงการคุ้มครองกรรมสิทธิ์และการป้องกันการลักลอบสัตว์พาหนะ, พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ควบคุมโรงฆ่าสัตว์โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ โดยออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเนื้อสัตว์ในระยะยาว เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค, พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะปราศจากอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภค และพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533 เป็นกฎหมายที่ออกมาใหม่เพื่อควบคุมการจัดตั้งและการดำเนินการสถานพยาบาลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายไทยยังมีกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ในเรื่องของการทารุณสัตว์ โดยมีพัฒนาการดังต่อไปนี้

1. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ยกเลิกโดยประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ในอดีตประเทศไทยไม่มีกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์จนกระทั่งใน พ.ศ. 2451 ได้มีกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ภาค 2 ว่าด้วยลักษณะความผิด ในส่วนที่ 10 ว่าด้วยความผิดที่เป็นลหุโทษ จึงมีกฎหมายห้ามทารุณสัตว์ฉบับแรกของไทย ได้แก่

มาตรา 334 ซึ่งบัญญัติว่า ลักษณะความผิดลหุโทษฐานล่วงละเมิดอำนาจการปกครองบ้านเมืองแลล่วงละเมิดอำนาจโรงเรียน (16) ผู้ใดทรมานสัตว์เดือหรานด้วยความดุร้าย หรือมันฆ่าสัตว์เดือหรานให้ตายด้วยความลำบากโดยมิจำเป็น ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น 3 (17) ผู้ใดทำให้อายุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะถึงตาย หรือมีบาดเจ็บ เพราะมันขบขี้หรือบรรทุกสัตว์นั้นจนเหลือขนาดใช้

ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษ ชั้น 3¹⁸⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ได้ใช้บังคับเรื่อยมา จนกระทั่งมีการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ในปี พ.ศ. 2499 และมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 แทนฉบับเดิม

2. ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

เมื่อมีการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 และมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 จึงมีการบัญญัติกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ไว้ด้วยในกฎหมายนี้ ได้แก่ มาตรา 381 ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์ โดยให้ได้รับทุกขเวทนามันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 382 ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอื่น ไม่สมควรเพราะที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁸¹

กฎหมายนี้ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญจากฉบับเดิมแต่อย่างใดเพียงแค่เป็นการเรียงถ้อยคำให้เหมาะสมเท่านั้นเอง อย่างไรก็ตามกฎหมายดังกล่าวจัดเป็นเพียงความผิดเกี่ยวกับศีลธรรมอันดีของบุคคลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้คนในสังคมช่วยเหลือและมีเมตตาต่อสัตว์ แต่กฎหมายนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งคุ้มครองสัตว์แต่อย่างใด กฎหมายดังกล่าวได้ใช้บังคับเรื่อยมา นับตั้งแต่การประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ก็ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสองมาตรานี้แต่อย่างใด และไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดในเรื่องการป้องกันการทารุณสัตว์อีกเลย

นอกจากกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว หากผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้นได้มีการขโมยสุนัขจากเจ้าของ อาจเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ได้อีกด้วย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ที่บัญญัติว่า

“ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”¹⁸² ซึ่งบุคคลทั่วไปอาจเข้าใจว่า สุนัขเป็นสัตว์ที่มีชีวิตจิตใจ มิใช่สิ่งของ จึงน่าจะไม่ใช่ทรัพย์ เมื่อดูจากประมวลกฎหมายอาญาแล้วกฎหมายมิได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับทรัพย์ไว้แต่อย่างใด จึงจำเป็นต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งถือเป็นกฎหมายพื้นฐานในการกำหนดสถานะเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งตามมาตรา 137 บัญญัติว่า “ทรัพย์” หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง ซึ่งคำว่าวัตถุนี้ มีความหมายกว้างขวางว่าหมายถึง วัตถุอย่างใดๆ ที่มีใช้คน หากเป็นวัตถุจับต้องได้ ล้วนมีสภาพเป็นทรัพย์ทั้งสิ้น สุนัขจึงต้องจัดเป็น “ทรัพย์” ด้วย เมื่อสุนัขนั้นมีเจ้าของและถูกเอาไป เช่น การล่อสุนัขให้เดินตามไปแล้วจับใส่กรง

¹⁸⁰ ราชกิจจานุเบกษากรุงเทพมหานครในพระบรมมหาราชวัง เล่มที่ 5 ฉบับพิเศษ วันที่ 1 มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก 127 หน้า 206.

¹⁸¹ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 381.

¹⁸² ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 334.

ช้างพาขึ้นรถเคลื่อนที่ไป หรืออาจใช้กำลังบังคับจับเอาสุนัขนั้นไปได้ ทั้งนี้ การเอาทรัพย์สินไปนั้นจะต้องเป็นการกระทำที่เป็นการตัดกรรมสิทธิ์ของเจ้าของด้วย และเป็นการกระทำ “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ซึ่งหากเป็นการกระทำตามที่กล่าวมา ก็เป็นการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ จึงอาจต้องรับผิดทางอาญาอีกฐานหนึ่งด้วย

3. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.....

ปัจจุบันมีร่างกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการร่างกฎหมายของคณะกรรมการธิการ ซึ่งเนื้อหาที่ทางเอกชนได้เสนอร่วมกับสภานายความนั้นมีเนื้อหาที่สำคัญดังต่อไปนี้

เหตุผลที่มีการร่างกฎหมายนี้ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำมาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้เพื่อการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัตินี้กล่าวให้มีการให้นิยามคำว่าสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ด้วย ดังนี้ “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความถึง

- (1) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- (2) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- (3) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ส่วนความหมายคำว่าทารุณกรรมก็บัญญัติไว้ด้วยดังนี้ “การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทรมาน หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย”¹⁸³ อีกทั้งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”¹⁸⁴ และกำหนดลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นความผิดให้

¹⁸³ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....มาตรา 3, “ร่างที่สำนักงานกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว”, ใน http://img.ispio.com/share-4FFD_4F1805B9.html, (last visited 17 October 2012).

¹⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 17.

ชัดเจน โดยไม่รวมการฆ่าสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาด การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมทางศาสนา การจัดให้สัตว์ต่อสู้กันตามประเพณีของท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้ “การกระทำต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์

- (1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
- (2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- (4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน
- (5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา
- (6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่นหรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(7) การกระทำใดๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

- (8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์
- (9) การจัดให้มีการต่อสู้ตามประเพณีท้องถิ่น
- (10) การอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ
- (11) การอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ”¹⁸⁵

หรือกรณีที่สัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมาน และสัตว์แพทย์เห็นว่าถ้าให้มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน เจ้าหน้าที่จะสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้ โดยที่เจ้าของสัตว์นั้นต้องยินยอม (Mercy Kill) และที่สำคัญมีการกำหนดให้การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์มีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁸⁶ ซึ่งที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงบางส่วนของร่างกฎหมายดังกล่าวที่สำคัญเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณสัตว์ จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการทารุณสัตว์ ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีในปัจจุบัน

2.8.2 กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์

สวัสดิภาพสัตว์นั้นมีความสำคัญ เพราะหากสัตว์นั้นไม่ได้รับความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ไม่ได้รับน้ำ หรืออาหาร ที่เพียงพอ ไม่ได้อยู่ในที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมแล้วย่อมถือเป็นการทารุณสัตว์ได้เช่นกัน จึงต้องมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว มีเพียงร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....

¹⁸⁵ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... มาตรา 18.

¹⁸⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 28.

ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการร่างกฎหมายของคณะกรรมการการซึ่งเนื้อหาที่ทางเอกชนได้เสนอร่วมกับสภานายความนั้นมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ...

ร่างกฎหมายนี้มีกำหนดนิยามคำว่า การจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ดังนี้ “การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ¹⁸⁷ โดยเจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงประเภท ชนิด และอายุของสัตว์¹⁸⁸ อีกทั้งร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีการบัญญัติห้ามเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ไว้ด้วยว่า “ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควรการกระทำตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการ โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน”¹⁸⁹

กรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือ ไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม และกำหนดให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์เลี้ยงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามแต่ชนิด และลักษณะของสัตว์นั้นๆ ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นความก้าวหน้าของการคุ้มครองสัตว์ เพราะไม่ได้มุ่งที่จะลงโทษผู้ที่ทรมาณสัตว์เท่านั้น แต่คุ้มครองให้สัตว์ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในทุกด้านด้วย

ส่วนบทลงโทษนั้นเจ้าของสัตว์หรือผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท¹⁹⁰

จะเห็นได้ว่าร่างกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดใหม่ในประเทศไทยที่มีความพยายามจะคุ้มครองสัตว์ให้ได้รับความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักการสากล ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องตระหนักถึงความสำคัญของสัตว์ให้มากขึ้น

¹⁸⁷ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... มาตรา 3.

¹⁸⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19.

¹⁸⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 20.

¹⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 29.

2.8.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์

1. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับกรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย เนื่องจากการกระทำของผู้ค้าสุนัขนั้นเป็นความผิดในกฎหมายนี้ด้วย จึงจำเป็นต้องอธิบายกฎหมายในส่วนนี้ อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันโรคระบาดสัตว์เท่านั้น มิใช่เพื่อการป้องกันการทารุณสัตว์แต่อย่างใด

1) กระบวนการดำเนินการทางอาญา ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 เจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่	อำนาจหน้าที่
พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ 2499	มาตรา 9, 16
ตำรวจของกรมปศุสัตว์ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499	มาตรา 9, 26, 38
สัตวแพทย์ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499	มาตรา 10, 16, 17, 18, 24, 27, 28, 29, 34
ผู้ว่าราชการจังหวัด	มาตรา 15, 20

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการทางอาญา

1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

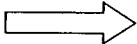
- มาตรา 83 การแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกจับ
- มาตรา 84 การเอาตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน
- มาตรา 120 พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อเมื่อได้มีการสอบสวน

2. ประมวลกฎหมายอาญา

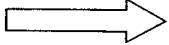
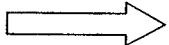
- มาตรา 32 ทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น
- มาตรา 33 (1) ทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้ในกระทำความผิด
- มาตรา 33 (2) ทรัพย์สินที่ได้มาโดยได้กระทำความผิด

ขั้นตอนการดำเนินการทางอาญาตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

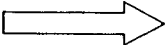
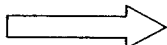
1. ขั้นจับกุม

เมื่อมูลคดีเกิดกล่าวคือ มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์
จับกุมผู้กระทำความผิด

2. ขั้นสอบสวน

ส่งพนักงานสอบสวน สอบสวนพยาน ส่งฟ้องผู้ต้องหา

3. ขั้นอัยการและศาล

ส่งฟ้องจำเลย สืบพยานหลักฐาน ศาลพิพากษา
กรณีศึกษา

1. เมื่อความผิดเกิดขึ้น เคลื่อนย้ายสัตว์เข้าเขตสงสัยว่าเป็นโรคระบาดโดยไม่ได้
รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

2. ขั้นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

ผู้มีอำนาจจับกุม คือ “สารวัตรของกรมปศุสัตว์” มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิด และมีอำนาจยึดสัตว์ และซากสัตว์ หรือ สิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป ตามมาตรา 38 ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. แจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ และส่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน
2. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ
3. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้
4. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ
5. จัดทำบันทึกการจับกุม
6. นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที และนำสัตว์หรือสิ่งของเพื่อส่งตัวผู้ถูกจับให้แก่ตำรวจ

ผลของการฝ่าฝืน ห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำของผู้ถูกจับเป็นพยานหลักฐาน

ผู้มีอำนาจเรียกตรวจ/เข้าไป ได้แก่ “สัตวแพทย์” มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะ เข้าไปในอาคารสถานที่อื่นใด เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด ตามมาตรา 29 โดยมีเงื่อนไขคือ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด และกระทำระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก

ผู้มีอำนาจร้องทุกข์

1. สารวัตรของกรมปศุสัตว์
2. บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจร้องทุกข์จากผู้มีอำนาจ
3. ชั้นกระบวนการยุติธรรม

1) ชั้นพนักงานสอบสวน

ทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสำนวนคดี พร้อมกับความเห็นมายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อไป

2) ชั้นพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการจะพิจารณาและสั่งคดีว่า เห็นควรสั่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้อง

3) ชั้นศาล

ให้การรับสารภาพ/สืบพยานหลักฐาน ---- พิพากษาคัดสินคดีตามพยานหลักฐานและข้อกฎหมาย

ตัวอย่าง กดีคำหมายเลขที่ 2065/2554, คดีแดงหมายเลขที่ 2400/2554

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2554 เวลาากลางคืนหลังเที่ยง จำเลยได้นำสุนัขจำนวน 300 ตัว บรรทุกมาในรถบรรทุก 6 ล้อ เพื่อเคลื่อนย้ายไปยังประเทศเวียดนาม ผ่านจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดพิษสุนัขบ้า ทั้งนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

(1) อัยการสั่งฟ้อง ในข้อหา...เคลื่อนย้ายสุนัขเข้าเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ มาตรา 17 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499

(2) กระทำการค้าสุนัข โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน มาตรา 21 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499

(3) เป็นผู้ครอบครองสัตว์ (สุนัข) ไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

(4) ทำการทารุณต่อสุนัข โดยนำสุนัขดังกล่าวกักขังในกรงเหล็ก สุนัขอยู่รวมกันในกรงซึ่งมีสภาพแออัดยัดเยียด ซึ่งทำให้สุนัขได้รับการทารุณทุกข์ทรมานอันไม่จำเป็น การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุให้สุนัขบางส่วนตาย อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381

(5) รถบรรทุก 6 ล้อ และกรงสำหรับขังสุนัข ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดเคลื่อนย้ายสัตว์ เพื่อค้าสัตว์และทารุณสัตว์ เป็นของกลาง

ศาลจังหวัดนครพนมพิพากษาว่า

(1) จำเลยมีความผิดตามฟ้องเป็นความผิดหลายกรรม ลงโทษทุกกรรมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91

(2) ฐานค้าสัตว์ (สุนัข) โดยไม่ได้รับอนุญาตจำคุก 4 เดือน

(3) ฐานเคลื่อนย้ายสัตว์ (สุนัข) โดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 4 เดือน

- (4) ฐานกระทำความรุนแรงสัตว์ (สุนัข) โดยฝ่าฝืนตัวกฎหมาย จำคุก 10 วัน
- (5) ฐานครอบครองสัตว์ (สุนัข) ไม่จัดการให้สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีน ปรับตัวละ 40 บาท รวม 300 ตัว เป็นเงิน 12,000 บาท
- (6) ฐานปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจํารถโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับ 2,000 บาท รวมลงโทษจำคุก 8 เดือน 10 วัน ปรับ 14,000 บาท รับผิดชอบหนึ่ง ตามมาตรา 78 คงจำคุก 4 เดือน 5 วัน ปรับ 7,000 บาท เห็นว่าการกระทำของจำเลยนั้น เป็นการกระทำความผิดเชิงธุรกิจการค้าในรูปของ ขบวนการ ซึ่งกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นการลำเลียงขนย้ายสัตว์ (สุนัข) ในลักษณะทารุณโหดร้าย โดย พึงหวังผลประโยชน์ของตนเองฝ่ายเดียว ไม่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แม้จะอ้างว่าได้กระทำเพื่อหาเลี้ยง คนในครอบครัวก็มีโชเหตุที่จะรอลงโทษจำคุก ส่วนรถยนต์บรรทุกและกรงขังสุนัขของกลางนั้น ถือ ได้ว่าเป็นทรัพย์สินซึ่งได้ในการกระทำความผิดคดีนี้ จึงให้ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) ถ้าไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 และ 30

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ซึ่งการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 เพราะเนื่องจาก พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ปศุสัตว์และสัตว์พาหนะที่ใช้บังคับในขณะนั้นมีหลายฉบับด้วยกัน ไม่ สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเป็นการยากแก่ราษฎรที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึง เห็นสมควรรวบรวมไว้ในฉบับเดียวกันให้เหมาะสมและสอดคล้องแก่เหตุการณ์และวิวัฒนาการของ ประเทศในขณะนั้น¹⁹¹ ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 โดยมีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เนื่องจากพระราชบัญญัติโรคระบาด สัตว์ พ.ศ. 2499 ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ทำให้มีบทบัญญัติบางส่วนที่ไม่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรที่จะปรับปรุงใหม่โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมการประกอบธุรกิจ เกี่ยวกับเอเอ็มบีไอหรือตัวอ่อนของสัตว์ซึ่งเป็นพาหนะให้เกิดโรคระบาดสัตว์อย่างหนึ่งด้วย รวมทั้ง สมควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสัตวแพทย์ สัตวภัตร และอธิบดี ในการควบคุมโรคระบาดสัตว์ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปรับปรุงอัตราโทษให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดผลบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ได้อย่าง จริงจังและปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้¹⁹²

สาระสำคัญของกฎหมายนี้มีทั้งหมด 6 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 การป้องกันโรคระบาด

หมวดที่ 2 เขตปลอดโรคระบาด

หมวดที่ 3 โรคระบาดสัตว์

¹⁹¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 30 ก หน้า 34, 23 เมษายน 2542.

¹⁹² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 199 ตอนที่ 16 ก หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

หมวดที่ 4 การควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์

หมวดที่ 5 เบ็ดเตล็ด

หมวดที่ 6 บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัตินี้ได้นิยามความหมายของคำที่สำคัญในพระราชบัญญัตินี้ไว้หลายคำด้วยกัน เช่น คำว่าสัตว์, ซากสัตว์, โรคระบาด, ด่านกักกันสัตว์, การค้า, สारวตฺร, ท่าออก, ท่าเข้า ฯลฯ ซึ่งที่สำคัญได้แก่คำว่า “สัตว์” หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(2) สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย และ

(3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงนี้ได้แก่กฎกระทรวงกำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2546 ให้สัตว์ดังต่อไปนี้เป็นสัตว์ชนิดอื่นตามมาตรา 4 (1) กบ (2) กระจงหรือไก่ (3) กระซู่ (4) กระตังหรือเมย (5) กวาง (6) กวางผา (7) กุ้ง (8) กูปรีหรือโคไพร (9) วายป่า (10) ค่าง (11) จระเข้ (12) จิงโจ้ (13) ตะพาบน้ำ (14) เต่า (15) ทราจหรือเนื้อทรายหรือตามะแน (16) นากหรือน้ำ (17) นางอายหรือลิงลม (18) ปลา (19) ปู (20) แมวป่า (21) ยีราฟ (21) แรด (21) ละองหรือละมั่ง (24) เสี่ยงผาหรือเชียงหรือโคร้าหรือกูรา (25) วัวแดงหรือวัวดำหรือวัวพะวะ (26) สมเสร็จหรือผสมเสร็จ (27) สมันหรือเนื้อสมัน (28) สิงโต (29) เสือ (30) หมี (31) หมูป่า (32) หอย (33) อีเก้ง (34) อีเก้งหรือฟาน (35) อูฐ (36) ฮิปโปโปเตมัส¹⁹³

สำหรับสุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี รวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์สัตว์เหล่านี้ และสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ มีการกำหนดไว้ว่าให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา¹⁹⁴ แต่อย่างไรก็ตามมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 บังคับแก่สุนัขและแมว พ.ศ. 2545 ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ เนื่องจากมีผู้นำสุนัขและแมวมาฆ่าเพื่อนำเนื้อมาบริโภค และเคลื่อนย้ายซากเพื่อนำไปใช้ผลิตเป็นสินค้าอื่น เช่น เครื่องหนัง เป็นต้น อาจก่อให้เกิดโรคระบาดที่ติดต่อกับสุนัขและแมว เช่น โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) โรคเลปโตสไปรา (Leptospirosis) และวัณโรค (Tuberculosis) เป็นต้น ซึ่งเป็นโรคระบาดร้ายแรง ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งมนุษย์และสัตว์ติดเชื้อแสดงอาการป่วยหรือเสียชีวิตได้ และโดยที่มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สุนัขและ

¹⁹³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 49 ก หน้า 35-37, 2 มิถุนายน 2546.

¹⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 6.

แมวมารวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวเฉพาะการนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรเท่านั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุม ป้องกันและกำจัดโรคระบาดดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นในราชอาณาจักร สมควรนำบทบัญญัติหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มาใช้บังคับแก่สุนัขและแมวมารวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว แต่เนื่องจากการนำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับในกรณีนี้ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกา จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงมีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มาตรา 3 ให้ใช้บทบัญญัติหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 บังคับแก่สุนัขและแมวมารวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าวด้วย¹⁹⁵

ส่วนนิยามที่สำคัญอีกคำหนึ่งได้แก่ คำว่าด่านกักกันสัตว์มีดังนี้ “ด่านกักสัตว์” หมายความว่า ที่สำหรับกักสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด ซึ่งมีประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง กำหนดด่านกักกันสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. 2552 ทำให้มีทั้งหมด 71 ด่านกักกันสัตว์ในปัจจุบัน¹⁹⁶

2) กฎหมายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้น มีดังต่อไปนี้

(1) ฐานค้าสัตว์ (สุนัข) โดยไม่ได้รับอนุญาตต่อนายทะเบียน จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 21 “ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน” และมีบทลงโทษตามมาตรา 42 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 มาตรา 17 มาตรา 21 มาตรา 21 ทวิ หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”¹⁹⁷

(2) ฐานเคลื่อนย้ายสัตว์ (สุนัข) เข้าเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มาตรา 17 “เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา 15 หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา 16 แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์” และมีบทลงโทษตาม

¹⁹⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 16 ก หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

¹⁹⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 126 ง หน้า 67, 5 พฤศจิกายน 2552.

¹⁹⁷ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 16 ก หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

มาตรา 42 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 12 มาตรา 17 มาตรา 21 มาตรา 21 ทวิ หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”¹⁹⁸

จากที่กล่าวมาเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการค้าสุนัขผู้บริโภคมของกลุ่มค้าสุนัขข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

อย่างไรก็ดี มีกฎหมายลำดับรองอื่นๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้หลายฉบับด้วยกัน ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 บังคับแก่สุนัขและแมว พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว¹⁹⁹ กฎกระทรวงกำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2546²⁰⁰ ซึ่งได้กล่าวไปแล้วเช่นกัน กฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. 2554 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมีโรคระบาดที่เกิดขึ้นกับ กุ้ง ปลา สัตว์เลื้อยคลาน และหอย จำนวน 9 โรค และโรคระบาดที่เกิดขึ้นกับสัตว์ปีก แกะ แพะ สุกร โค และกระบือ จำนวน 5 โรค ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ของประเทศ สมควรควบคุม ป้องกัน และกำจัดโรคระบาดที่เกิดขึ้นกับสัตว์ โดยกำหนดให้เป็นโรคระบาดตามบทนิยามคำว่า “โรคระบาด” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ประกอบกับได้มีการกำหนดให้โรคอื่นเป็นโรคระบาดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. 2543 และกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 สมควรนำมารวมเป็นฉบับเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและอ้างอิงของพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้ จากกฎกระทรวงนี้ทำให้โรคระบาดมีการกำหนดๆ ไว้เป็น 69 โรคที่ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499²⁰¹, กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2546 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2549 ได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และยกเว้นค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณีไว้ แต่การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการนำเข้าซากสัตว์ประเภทเครื่องในโค กระบือแพะ แกะ และสุกร เข้ามาในราชอาณาจักร ค่าธรรมเนียมการนำเข้าซากสัตว์ประเภทเศษขนแกะ (Wool noil) ออกนอกราชอาณาจักรยังเป็นอัตราที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการ ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการนำเข้าและนำออกซึ่งซากสัตว์ ตลอดจนป้องกันการหลีกเลี่ยงการเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้นำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งซากสัตว์ดังกล่าว สมควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ นอกจากนั้น

¹⁹⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 16 ก หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

¹⁹⁹ เรื่องเดียวกัน.

²⁰⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 2546 ตอนที่ 49 ก หน้า 35, 2 มิถุนายน 2546.

²⁰¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128 ตอนที่ 64 ก หน้า 4, 15 สิงหาคม 2554.

ควรกำหนดให้มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้นำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์ประเภท กบ กุ้ง จระเข้ ตะพาบน้ำ เต่า ปลา ปู หอย และซากสัตว์ดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจการค้า รวมถึงกำหนดยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้นำช้างออกนอกราชอาณาจักร เพื่อการแสดงและนำเข้ามาในราชอาณาจักรภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้, กฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2552 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันได้เกิดโรคระบาดในสัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่านและไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ทำให้สัตว์ปีกดังกล่าวป่วยและล้มตายเป็นจำนวนมากและบางโรคสามารถติดต่อมาสู่คนได้ สมควรกำหนดให้มีการควบคุมการค้าสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ และซากสัตว์ปีกดังกล่าวเพิ่มเติมไปจากกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นการควบคุมและดูแลป้องกันโรคระบาดจากสัตว์ดังกล่าว ประกอบกับขั้นตอนการปฏิบัติงานของนายทะเบียนในการพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับแนวทางตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 สมควรปรับปรุงเสียในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้, ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขีดยี การทำลาย หรือการส่งกลับซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์โดยไม่มีค่าخذใช้ พ.ศ. 2531 ด้วยปรากฏว่าได้มีผู้นำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ โดยฝ่าฝืนต่อบทแห่งกฎหมาย หรือเป็นกรณีนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยปฏิบัติถูกต้องตามบทแห่งกฎหมาย แต่สัตว์นั้นเป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์เป็นพาหะของโรคระบาดในขณะนั้นหรือภายหลังการนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรอยู่เนื่องๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจของประเทศ ด้านการปศุสัตว์ได้ เพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดขึ้นจากโรคระบาดสัตว์ ซึ่งติดมากับสัตว์หรือซากสัตว์จากต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 วางระเบียบให้ถือปฏิบัติโดยไม่มีค่าخذใช้, ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง กำหนดด่านกักสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เหตุผลที่กำหนดระเบียบนี้ คือ ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบันการปฏิบัติงานด้านควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมีปริมาณงานเพิ่มขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการรองรับภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับอื่นๆ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับพื้นที่อาณาเขตรับผิดชอบและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดให้ด่านกักกันสัตว์มีชื่อเรียกและอาณาเขตตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งหมด 70 ด่านทั่วประเทศไทย²⁰² อย่างไรก็ตามมีการเพิ่มเติมอีก 1 ด่าน และแก้ไขลำดับ 10 ในประกาศกรมปศุสัตว์เรื่อง กำหนดด่านกักสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๓)

²⁰² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 7 ง หน้า 8, 26 มกราคม 2548.

พ.ศ. ๒๕๕๒ ทำให้มีทั้งหมด 71 ด้านกักกันสัตว์ในปัจจุบัน²⁰³ ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง แต่งตั้งสารวัตรตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เหตุผลที่ออกประกาศนี้คือตามที่ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้จัดตั้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอและเพื่อให้การปฏิบัติงานของสารวัตรตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์สอดคล้องตามกรอบโครงสร้างใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 30 ตำแหน่งด้วยกัน และสุดท้ายประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง แต่งตั้งสารวัตรตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เหตุผลที่ออกประกาศนี้คือ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสารวัตรตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันให้ผู้ดำรงตำแหน่ง 24 ตำแหน่งที่กำหนดไว้ของกรมประมงเป็นสารวัตรตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยให้มีอำนาจเฉพาะการกำกับดูแลสัตว์หรือซากสัตว์ประเภท กบ กุ้งจะเข้ เต่า ตะพาบน้ำ ปลา ปู หอย²⁰⁴

2.8.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ และบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 ยังไม่เหมาะสมที่จะควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดี นอกจากนั้น กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มีสัตวแพทย์เพียงพอปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ กับสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เองในราคาถูก จึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้มีบทบัญญัติที่เหมาะสมยิ่งขึ้นและกำหนดให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้หน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

การคำนึงเพื่อบริ โภคณั้ยังมีคามผดตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 อีกด้วย ได้แก่ ความผดฐานครอบครองสัตว์ (สุนัข) ไม่จัดการให้สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนจากแพทย์โดยฝาดฝืนต่อกฎหมาย ปรับไม่เกินสองร้อยบาท ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 5 ประกอบมาตรา 21 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 5 เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามกำหนดเวลาดังนี้

²⁰³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 126 ง หน้า 67, 5 พฤศจิกายน 2552.

²⁰⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 86 ง หน้า 34, 23 พฤษภาคม 2551.

(1) ในกรณีของสุนัข ให้เจ้าของจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

(2) ในกรณีของสัตว์ควบคุมอื่น ให้เจ้าของจัดการให้สัตว์ควบคุมดังกล่าวได้รับการฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีน เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียม ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีที่เจ้าของสัตว์ควบคุมแจ้งให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ไปทำการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม ณ สถานที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุม เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา 21 เจ้าของสัตว์ควบคุมผู้ใดไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนตาม มาตรา 5 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 วรรคสอง มาตรา 7 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท²⁰⁵

2.8.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งสุนัขออกนอกราชอาณาจักร

1. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

กฎหมายศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุนัขเพื่อบริโภค กรณีหากจับกุมผู้ค้าสุนัขได้ ขณะพยายามนำสุนัขผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้านเป็นความผิดฐานพยายามนำหรือพาของที่ไม่ได้เสียภาษีหรือของจำกัด หรือของต้องห้าม หรือของที่ยังไม่ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องออกนอกราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 27 ดังต่อไปนี้

มาตรา 27 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักสยามก็ดี หรือส่ง หรือพาของ เช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้าที่มั่นคงหรือโรงเก็บของ โดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการใดๆ แก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของใน คลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่

²⁰⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 9 หน้า 24-29, 12 กุมภาพันธ์ 2535.

จะต้องเสียสำหรับของนั้นๆ ก็คือหรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี²⁰⁶ สำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ²⁰⁷

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการลงโทษจำเลยในฐานความผิดนี้มาก่อน

2.8.6 บทสรุป

จากการศึกษาวิวัฒนาการกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุนัขเพื่อบริโภค มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ ซึ่งได้แก่กฎหมายอาญา พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ และกฎหมายศุลกากร พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า อีกทั้งยังมีร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.....ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภา ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีแนวคิดทางกฎหมายในเรื่องการป้องกันการทารุณสัตว์มาบ้างตั้งแต่ พ.ศ. 2451 ในกฎหมายลักษณะอาญารศ.127 นับจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 104 ปีแล้ว แต่มีเพียงสองมาตราที่คุ้มครองการทารุณกรรมสัตว์ คือ มาตรา 381 และมาตรา 382 แห่งประมวลกฎหมายอาญานับปัจจุบันเท่านั้นที่ใช้บังคับและเป็นเพียงลหุโทษเท่านั้น อย่างไรก็ตามมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.....ที่มีความพยายามที่จะออกกฎหมายมาใช้บังคับให้สอดคล้องกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ในปัจจุบัน และยังเป็นการคุ้มครองให้สัตว์ได้มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมอีกด้วย

²⁰⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 43 หน้า 279-356, 13 สิงหาคม 2469.

²⁰⁷ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 64 ตอนที่ 2 หน้า 10-12, 7 มกราคม 2490.

บทที่ 3

กฎหมายการป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในต่างประเทศ

3.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare)

“ปฏิญญา” หมายถึง การให้คำมั่นสัญญาหรือแสดงการยืนยันโดยถือเอาสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง เมื่อพิจารณาความหมายของปฏิญญาจะเห็นได้ว่า ปฏิญญา มิใช่กฎหมาย แต่เป็นเพียงคำประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันของบรรดารัฐสมาชิก เพื่อที่จะกำหนดมาตรฐานแห่งการอยู่ร่วมกันที่ควรจะเป็นของมวลมนุษยชาติเท่านั้น ความคิดริเริ่มเรื่องปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare – UDAW) เกิดขึ้นโดยสมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งโลก (World Society for the Protection of Animals – WSPA) ทั้งนี้เพื่อนำมาชาติรับเอาปฏิญญาสากลนี้เป็นประเด็นสำคัญในชาติของตน โดยมีการลงทุนที่สำคัญ เช่น ความพยายามอย่างมากในการโยงเรื่องคำถามเกี่ยวกับคุณค่าของปฏิญญาสากลที่มีต่อเหตุผลที่ดีของสวัสดิภาพสัตว์และหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขอบเขตปฏิญญาที่ปรากฏอยู่ในเรื่องอื่นที่ประสบความสำเร็จในการมีอิทธิพลในระเบียบวาระระหว่างประเทศ เพื่อการสนับสนุนเหตุผลที่ดีนี้²⁰⁸ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ คือ ข้อตกลงในหมู่ประชาชนและประเทศต่างๆ ที่ยอมรับว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและสามารถรับรู้ถึงความทุกข์ทรมานโดยที่เรา “ในฐานะมนุษย์ผู้มีความรักความเมตตา” จำเป็นต้องใส่ใจสวัสดิภาพสัตว์และหยุดยั้งการทารุณกรรมสัตว์

ความรู้สึกคือความสามารถในการรับรู้ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน และความชื่นชมยินดี ซึ่งประเภทของความทุกข์ทรมานได้แก่ ความหิวโหย ความกระหาย ความไม่สบาย ความเจ็บปวด ความคับข้องใจ ความกลัว และความเป็นทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักการ “อิสราภาพ ๕ ประการ” นอกจากนั้น ข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ ส่วนมากมักจะเกี่ยวข้องกับ ความหิวโหย ความกระหาย และความเจ็บปวด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมดและสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังบางส่วนมีความคล้ายคลึงกับมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ คือมีปฏิกิริยาต่อการขาดแคลนอาหารหรือน้ำและต่อสิ่งกระตุ้นที่ไม่น่าชื่นชมเพราะมีประสาทรับรู้ความรู้สึกและกระบวนการทำงานที่คล้ายคลึงกันอยู่ภายในระบบประสาทส่วนกลางอันแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งนับว่าเป็นหลักฐานเด่นชัดว่าสัตว์เหล่านี้มีความรู้สึก และแสดงว่าอย่างน้อยก็มีกระบวนการทางจิตบางอย่างที่เทียบเท่ากับกระบวนการทางจิตของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ

²⁰⁸ WSPA, คุณค่าของปฏิญญา ใน http://media.animalsmatter.org/media/resources/thai/thai_valueofdec.pdf, (last visited 20 October 2012).

ภูมิหลัง

ก.ศ. 2546 การประชุมระหว่างรัฐบาลทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่กรุงมะนิลา มีรัฐบาลเข้าร่วมประชุม จาก 19 ประเทศ สหรัฐอเมริกาในฐานะผู้สังเกตการณ์ คณะกรรมาธิการยุโรป และไต้หวัน โดยเนื้อหาหลักของปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ ได้รับการลงมติยอมรับที่นี่

ก.ศ. 2548 มีการจัดตั้งคณะกรรมการรัฐบาลอำนวยการ โครงการปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ จากประเทศคอซอวอ, เคนยา, สาธารณรัฐเช็ก, อินเดีย และฟิลิปปินส์ ที่จะนำในภูมิภาคของตน

กลุ่มเคลื่อนไหวทางสวัสดิภาพสัตว์

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์มีเป้าหมายร่วมกันที่ผู้สนับสนุนทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ จำนวนขององค์กรทางด้านสวัสดิภาพสัตว์มีการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ทั่วโลกได้ลงชื่อสนับสนุนและประเทศไทยมีการลงนามลงนามความร่วมมือปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์แล้วตั้งแต่วันที่ 11 ม.ค. 2553²⁰⁹

พื้นฐานของเหตุผล

ส่งเสริมให้รัฐบาลนานาชาติประเทศทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญต่อสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศตนเองมากยิ่งขึ้น โดยริเริ่มก่อตั้งกฎหมายและกำหนดมาตรฐานว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ หรือมีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

- ตระหนักถึงความสำคัญของสวัสดิภาพสัตว์ในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดนโยบายทางด้านมนุษยธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมต่างๆ หันมาให้ความสำคัญต่อสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้น โดยรวมเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ เข้าในการพิจารณากำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติ
- มนุษย์จะเห็นความสำคัญและดูแลเอาใจใส่สัตว์และสวัสดิภาพสัตว์มากขึ้น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สัตว์ รวมทั้งผู้คนและสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกัน นับว่าเป็นประโยชน์ที่มีความสำคัญต่อสมาชิกของสหประชาชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (UN Millennium Development Goals) ด้วย โดยประกอบด้วยประเด็นด้านต่างๆ ดังนี้

สุขภาพมนุษย์ – เพราะการดูแลสัตว์เป็นอย่างดีจะช่วยลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคไปสู่มนุษย์และอาหารที่เป็นพิษ สายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ยังมีผลต่อการรักษาโรคด้วย

การพัฒนาทางสังคม – เพราะทัศนคติและพฤติกรรมของผู้คนที่มีต่อสัตว์จะทับซ้อนอยู่กับทัศนคติและพฤติกรรมของคนที่มีต่อกันและกันด้วย

²⁰⁹ ศาสนะ ศิริลาภ, ปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์, ใน <http://www.dailynews.co.th/article/5832/79631>, (last visited 12 April 2012).

การลดความยากจนและความอดอยาก – เพราะการดูแลสัตว์ทั้งหลายอย่างถูกต้องเหมาะสม จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต และช่วยผู้เลี้ยงสัตว์มีอาหารให้กับตนเอง พร้อมทั้งครอบครัว และชุมชน

การจัดการภัยพิบัติ – เพราะสัตว์ทั้งหลายมีความสำคัญต่อชีวิตและการดำรงชีพของมนุษย์ และจะต้องนำมาพิจารณาประกอบในการเตรียมพร้อมและการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ

การรักษาสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน – เพราะความรับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะมีผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงของอากาศสมภาวะ การจัดการน้ำ การอนุรักษ์ถิ่นอาศัยและความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น

เนื่องจากสัตว์ทั้งหลายมีความสำคัญต่อโลก ดังนั้นจึงมีปณิธานว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์²¹⁰

3.2 รัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจหน้าที่ต้องคุ้มครองสัตว์ในต่างประเทศ

3.2.1 รัฐธรรมนูญประเทศเยอรมัน (Basic Law for the Federal Public of Germany)

รัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมัน หรือ Basic Law for the Federal Public of Germany เป็นรัฐธรรมนูญที่ขึ้นชื่อได้ว่าการรับรองสิทธิเสรีภาพไว้อย่างมาก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 20a รับรองให้รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับคนในอนาคต ในการคุ้มครองธรรมชาติขั้นพื้นฐานของชีวิตและสัตว์ ด้วยกลไกของรัฐธรรมนูญ โดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และตุลาการ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติและตามความยุติธรรม²¹¹

3.2.2 รัฐธรรมนูญประเทศบราซิล

รัฐธรรมนูญประเทศบราซิลมีการรับรองคุ้มครองสัตว์และสิ่งมีชีวิตไว้อย่างเหมาะสม จะเห็นได้จากมาตรา 225 (7) (*) ได้บัญญัติรับรองเกี่ยวกับสัตว์ไว้ว่า สิทธิของบุคคลในความสมดุลของ

²¹⁰ WSPA Thailand, ปณิธานว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์, ใน <http://www.wspathailand.org/wspaswork/udaw/Default.aspx>, (last visited 13 April 2012).

²¹¹ Christian Tomuschat and David P. Currie, Basic Law for the Federal Republic of Germany at http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html#p0112, (last visited 27 December 2012).

Article 20 a [Protection of the natural foundations of life and animals] Mindful also of its responsibility toward future generations, the state shall protect the natural foundations of life and animals by legislation and, in accordance with law and justice, by executive and judicial action, all within the framework of the constitutional order.

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นทรัพย์สินสาธารณะประโยชน์และจำเป็นต่อคุณภาพชีวิต ในการนี้ รัฐและชุมชนมีหน้าที่ป้องกันและสงวนรักษาเอาไว้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินการตามสิทธิดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐมีหน้าที่... 7. เพื่อคุ้มครองสัตว์และพืช ห้ามมิให้กระทำการใดๆ ซึ่งเสี่ยงต่อการส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา หรือเป็นเหตุให้สัตว์สูญพันธุ์ หรือเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ²¹²

3.3 กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและประมวลกฎหมายของต่างประเทศที่ป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

3.3.1 กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นนั้นมีกฎหมายคุ้มครองสัตว์ เรียกว่า กฎหมายการดูแลรักษาสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมและการจัดการกับสัตว์ (Law for the humane Treatment and Management of Animals) โดยได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวไว้ด้วยดังนี้ วัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์ การดูแลรักษาสัตว์ที่เหมาะสม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ และเพื่อส่งเสริมความรักสัตว์ในประชาชน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาความรู้สึกเป็นมิตรต่อสิ่งมีชีวิตและกำหนดเรื่องที่ควบคุมเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งช่วยป้องกันอันตรายจากสัตว์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งต่อร่างกายและทรัพย์สิน²¹³ ส่วนหลักการพื้นฐานของกฎหมายดังกล่าวนี้ก็มีบัญญัติไว้ด้วย

²¹² World Intellectual property Organization, Constitution of the Federative Republic of Brazil at <http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=8755>, (last visited 20 October 2012).

Article 225 All have the right to an ecologically balanced environment. Which is an asset of common use and essential to a healthy quality of life, and both the government and the community shall have the duty to defend and preserve it for present and future generations

Paragraph 1 – In order to ensure the effectiveness of this right, it is incumbent upon the Government to: VII..... Protect the fauna and the flora, with prohibition, in the manner prescribed by law, of all practices which represent a risk to their ecological function, cause the extinction of species or subject animals to cruelty.

²¹³ Law for the humane treatment and management of animals, at <http://www.alive-net.net/english/en-law/L2-full-text.html>, (last visited 20 October 2012). “Article 1 The purpose of this Law is to prescribe matters relating to the prevention of cruelty to animals, the appropriate treatment of animals and other matters relating to the protection of animals, and to engender a feeling of love for animals among the people, thereby contributing to the development of respect for life and sentiments

คือให้รับรู้ความจริงที่ว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต ทุกคนจะต้องไม่เพียงแต่จะละเว้นจากการฆ่า การทำร้าย และก่อความโหดร้ายต่อสัตว์เท่านั้นแต่ยังเพื่อดูแลรักษาสัตว์อย่างถูกต้องเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็มีความจำเป็นในการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างคนและสัตว์และธรรมชาติของสัตว์ที่ควรต้องคำนึงถึงด้วย²¹⁴ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์และผู้ครอบครองสัตว์มีหน้าที่ต่างๆ โดยทั่วไปไว้ในมาตรา 5 วรรค 1 ดังนี้ เจ้าของและผู้ครอบครองสัตว์ จะต้องสำนึกในความรับผิดชอบในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของสัตว์นั้นโดยการดูแลหรือเก็บรักษาสัตว์ในลักษณะที่เหมาะสมและเพื่อให้แน่ใจว่าสัตว์นั้นไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ทั้งต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ²¹⁵ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ของประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดโทษทางอาญาของผู้ที่กระทำความทารุณต่อสัตว์หรือการดูแลสัตว์และละทิ้งสัตว์ไว้ด้วย ดังนี้ มาตรา 27 ผู้ใดฆ่าหรือทำอันตรายต่อสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนเยน

ผู้ใดกระทำความทารุณต่อสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ในลักษณะที่ทำให้อันตรายต่อสุขภาพ เช่น เรื่องอาหารหรือน้ำ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนเยน ผู้ใดละทิ้งสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนเยน²¹⁶ โดยกฎหมายดังกล่าวยังมีการกำหนดถึงสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองไว้ด้วยดังนี้

of amity and peace; and to prescribe matters relating to the control of animals, thereby preventing harm being done by animals to human life, body and property.

²¹⁴ Ibid., “Article 2 In recognition of the fact that animals are living beings, all people are required not only to refrain from killing, injuring, and inflicting cruelty upon animals, but also to treat animals properly while taking the need for symbiosis between people and animals and the natural habits of animals into account”

²¹⁵ Ibid., “Obligations of Owners and Possessors of Animals, etc.) Article 5 Owners and possessors of animals are required, in full realization of their responsibilities as owners or possessors of living beings, to maintain the health and safety of their animals by caring for or keeping their animals in a proper manner, and to ensure that their animals do not cause harm to human life, body, or property, or become a nuisance”

²¹⁶ Law for the human treatment and management of animals, “Chapter 5: Penalties Article 27 1. Any person who is found to have killed or harmed a protected animal without good reason shall be sentenced to a prison term of not more than one year and liable to a fine of not more than one million yen (¥1,000,000).

สัตว์คุ้มครองที่กล่าวในวรรคก่อน หมายถึงสัตว์ดังต่อไปนี้

1. โค ม้า สุกร แพะ แกะ สุนัข แมว กระต่าย ไก่ นก และเป็ด
2. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือสัตว์เลื้อยคลานอื่น นอกจากที่กำหนดในวรรคก่อนที่อยู่ใน

ความครอบครองของบุคคล²¹⁷

จะเห็นได้ว่ากฎหมายประเทศญี่ปุ่นมีการบัญญัติกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์โดยมีการกำหนดหน้าที่ทั่วไปของผู้ดูแลรักษาสัตว์และผู้ครอบครองสัตว์ รวมถึงการกระทำทารุณต่อสัตว์นั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้ามและมีโทษทางอาญา ส่วนการดูแลสัตว์ที่ไม่เหมาะสมนั้นยังมีโทษทางอาญาอีกด้วย

3.3.2 กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์การทารุณของประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายที่ป้องกันการทารุณสัตว์ที่บัญญัติความผิดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีเพียงมาตราเดียวเท่านั้นที่กล่าวถึงการทารุณสัตว์ การละทิ้งสัตว์ และโทษของการกระทำความผิด ซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 521-1 การกระทำทารุณต่อสัตว์ ต้องระวางโทษจำคุก 2 ปี และปรับ สามหมื่นยูโร และศาลอาจกำหนดบทลงโทษเพิ่มเติมเป็นการถาวรหรืออย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสัตว์ แต่บทลงโทษที่กล่าวมานั้นไม่ใช้กับการสู่วิวะทิ้งในกรณีที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดอย่างชัดเจน และไม่รวมถึงการชนไก่ที่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดอย่างชัดเจน แต่บทลงโทษที่กล่าวมานั้นรวมถึงการสร้างศูนย์รวมใหม่ในการชนไก่ด้วย บทลงโทษนี้ยังใช้กับสัตว์ที่เลี้ยงหรือสัตว์ที่เลี้ยงจนเชื่องหรือสัตว์ที่ถูกครอบครองไว้ ยกเว้นสัตว์ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องจำนวนประชากร²¹⁸

2. Any person who is found to have cruelly treated a protected animal without good reason in such a way as to weaken its health such as through withholding food or water shall be liable to a fine of not more than three hundred thousand yen (300,000).

3. Any person who is found to have abandoned a protected animal shall be liable to a fine of not more than three hundred thousand yen (300,000).

²¹⁷ Ibid., "Chapter 5: Penalties Article 27 P.4 "Protected animal" in the preceding paragraphs means the animals specified in each of the following items:

i. Cattle, horses, pigs, sheep, goats, dogs, cats, domestic rabbits, chickens, domestic pigeons and domestic ducks.

ii. Mammals, birds or reptiles other than those specified in the preceding item, which are in the possession of a person.

²¹⁸ John Rason, Penal Code, at http://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1957/13715/version/4/file/Code_33.pdf, (last visited 20 October 2012).

จากที่กล่าวมาแม้กฎหมายประเทศฝรั่งเศสนั้นไม่มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะในการคุ้มครองสัตว์ แต่ก็มีการกำหนดโทษทางอาญาในการทารุณสัตว์ไว้อย่างชัดเจนและมีข้อยกเว้นด้วย อีกทั้งสังเกตได้ว่ามีโทษจำคุกและปรับที่ค่อนข้างสูงอีกด้วย

3.3.3 กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศเยอรมัน

ประเทศเยอรมันนั้นจากที่กล่าวมาแล้วว่ามีรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหาให้รัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสัตว์ด้วยและนอกจากนั้นยังมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเรียกว่าพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare Act) ซึ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้ พระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ด้วยคือ วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้เพื่อคุ้มครองสิ่งมีชีวิตและความเป็นอยู่ของสัตว์ บนพื้นฐานความรับผิดชอบของมนุษย์สำหรับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ บุคคลใดก็ตามไม่อาจทำให้สัตว์เจ็บปวด ทรมาน และทำอันตรายต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร²¹⁹ กฎหมายดังกล่าวกำหนดหน้าที่ของผู้ดูแลสัตว์ไว้ด้วยดังนี้

ผู้ใดรักษา ดูแล หรือมีหน้าที่ดูแลสัตว์

1. ต้องให้อาหารสัตว์ ดูแลและให้อยู่อาศัยในที่เหมาะสม สำหรับ ชนิด ความต้องการ และนิสัยของสัตว์

Article 521-1 The unnecessary infliction, in public or otherwise, of serious maltreatment, including sexual maltreatment, towards or the commission of an act of cruelty on any domestic or tame animal, or any animal held in captivity, is punished by two years' imprisonment and a fine of €30,000.

As an additional penalty, the court may impose a prohibition, permanent or otherwise, against keeping an animal.

The provisions of the present article are not applicable to bullfights where an uninterrupted local tradition can be shown. Nor do they apply to cockfights in localities where an uninterrupted tradition can be established.

The penalties set out in the first paragraph apply to the creation of any new centre for holding cockfights.

The same penalties also apply to the abandonment of a domestic or tamed animal, or of an animal held in captivity, with the exception of animals used for repopulation purposes.

²¹⁹ German Animal Welfare Act, at <http://www.animallaw.info/nonus/statutes/stdeawa1998.htm>, (last visited 20 October 2012). “Article 1 The aim of this Act is to protect the lives and well-being of animals, based on the responsibility of human beings for their fellow creatures. No one may cause an animal pain, suffering or harm without good reason”.

2. อาจไม่จำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของสัตว์บางชนิดที่ทำได้ เพื่อให้สัตว์เจ็บปวดหรือหลีกเลี่ยงความทรมานหรืออันตราย

3. ต้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็น เพื่อให้สัตว์ได้รับอาหาร การดูแล และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ สอดคล้องกับพฤติกรรมของสัตว์²²⁰ โดยกระทรวงอาหาร เกษตรและป่าไม้มีอำนาจกำหนดรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ (มาตรา 2a)

- 1) อิศรภาพของสัตว์ หรือความต้องการของสัตว์
- 2) ห้อง กรง ภาชนะอื่นๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามธรรมชาติของการกิน การดื่มของสัตว์
- 3) แสงสว่างและอุณหภูมิสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์
- 4) การดูแลและกำกับดูแลสัตว์กระทรวงอาจสั่งให้มีการรายงานผลการตรวจสอบบันทึกไว้ และเก็บรักษาไว้เพื่อแสดงต่อผู้มีอำนาจเมื่อร้องขอ
- 5) ความรู้และทักษะของบุคคลที่ดูแล รักษาหรือมีหน้าที่ดูแลรักษา และพิสูจน์ว่ามี ความรู้และทักษะของบุคคลที่ดูแล รักษา หรือมีหน้าที่ดูแลรักษาสำหรับการค้าพาณิชย²²¹ หากฝ่าฝืน

²²⁰ Ibid., "Article 2 Any person keeping, caring for or required to care for an animal:

1. must provide the animal with food, care and housing appropriate to its species, its requirements and behaviour;
2. may not restrict the animal's possibility of species-specific freedom of movement to such an extent as to cause the animal pain or avoidable suffering or harm;
3. Must possess the knowledge and skills necessary for providing the animal with adequate food, care and housing in accordance with its behavioural requirements.

²²¹ German Animal Welfare Act, Ibid., "Article 2a (1) The Federal Ministry of Food, Agriculture and Forestry, hereinafter referred to as "the Federal Ministry", shall hereby be empowered, if required for the welfare of animals, to issue ordinances, with the consent of the Bundesrat, specifying in greater detail the requirements of Article 2 regarding animal husbandry and shall, in particular, issue provisions on requirements regarding:

1. the animals' freedom of movement or need for company;
2. rooms, cages, other containers and other facilities for housing animals and the nature of any tethers, feeding and drinking facilities;
3. the lighting conditions and temperature of the animal housing;
4. the care and supervision of the animals. The Federal Ministry may order that the results of monitoring shall be recorded, kept and presented to the competent authority on request;

บทบัญญัติมาตรา 2a²²² ดังกล่าวมีโทษปรับไม่เกิน 50,000 DM ด้วย²²³ ซึ่งข้อกำหนดที่กล่าวมานั้นเป็นกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของสัตว์ที่เหมาะสมรวมถึงบทลงโทษของการไม่ปฏิบัติตามด้วย

ส่วนการละทิ้งสัตว์ตามกฎหมายนี้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 3 วรรค 3 ดังนี้ “ห้ามกระทำการละทิ้งหรือปล่อยสัตว์ไว้ในบ้านหรือที่ครอบครองหรือที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์เพื่อจะกำจัดหรือเพื่อปิดความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่รักษาดูแล”²²⁴ และหากฝ่าฝืนมาตรานี้²²⁵ มีบทลงโทษปรับไม่เกิน 50,000 DM ด้วย²²⁶ ส่วนการกระทำทารุณสัตว์นั้นมีโทษจำคุกสูงสุดถึงสามปีหรือโทษปรับ หากมีการกระทำความผิดดังนี้

1. ฆ่าสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
2. ทำให้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง
 - 1) เจ็บปวดหรือทรมานจากการกระทำทารุณโหดร้าย หรือ
 - 2) ทำให้เจ็บปวดทรมานอย่างซ้ำๆ หรือเป็นการถาวร²²⁷

5. the knowledge and skills of persons keeping, caring for or required to care for animals and the proof of such knowledge and skills of persons keeping, caring for or required to care for animals for commercial purposes.”

²²² “Ibid., Article 18 3. violates an ordinance issued

a) pursuant to Article 2a or

²²³ Ibid., “Article 18 (3) The administrative offences referred to in paragraph 1 (1), (2), (3a), (4) to (9), (11), (12), (17), (20), (22), (25) and (27) and paragraph 2 may be punished by a fine of up to DM 50,000; the other infringements referred to in paragraph 1 may be punished by a fine of up to DM 10,000.

²²⁴ German Animal Welfare Act, Ibid., “Article 3 It shall be prohibited: 3. to abandon or leave an animal kept in a home, on a holding or otherwise in human care to get rid of it or to shirk the duty of keeper or caretaker;

²²⁵ Ibid., “Article 18 4. infringes a prohibition pursuant to Article 3;

²²⁶ Ibid., “Article 18 (3) The administrative offences referred to in paragraph 1 (1), (2), (3a), (4) to (9), (11), (12), (17), (20), (22), (25) and (27) and paragraph 2 may be punished by a fine of up to DM 50,000; the other infringements referred to in paragraph 1 may be punished by a fine of up to DM 10,000.

²²⁷ “Ibid., Article 17 Anyone committing the following offences shall be liable to up to three years’ imprisonment or a fine:

1. killing of a vertebrate without good reason or

ส่วนโทษปรับของการกระทำต่อสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่คนดูแล รักษา หรือมีหน้าที่รักษาดูแล ให้ได้รับความเจ็บปวด ทรมาน หรืออันตราย โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร²²⁸ หรือผู้ใดที่กระทำการทรมาน สัตว์หรือทำอันตรายต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร²²⁹ มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 DM²³⁰

3.3.4 กฎหมายกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศเกาหลี

ประเทศเกาหลีนั้น แม้มีการนิยมนิโศกสุนัขอย่างแพร่หลาย แต่ก็มีกฎหมายคุ้มครอง การทารุณสัตว์ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ประเทศเกาหลี หรือ Korea Animal Protection Act แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสนใจในเรื่องการคุ้มครองสัตว์อยู่ด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์กฎหมายดังกล่าวมี ดังนี้ วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้คือการให้การคุ้มครองที่เพียงพอ และการจัดการสัตว์ โดยการ ป้องกันการกระทำทารุณสัตว์และเพื่อปลูกฝังคนเกาหลีในการดูแลชีวิตสัตว์และความปลอดภัยของสัตว์ และเคารพต่อชีวิตสัตว์²³¹

พระราชบัญญัตินี้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้ “สัตว์” หมายถึง วัว ม้า สุกร สุนัข แมว กระต่าย ไก่ เป็ด แพะ แกะ กวาง สุนัขจิ้งจอก มิงค์ และสายพันธุ์อื่นๆ ที่กำหนดโดย

2. causing a vertebrate:

- a) considerable pain or suffering out of cruelty or
- b) persistent or repeated severe pain or suffering.

²²⁸ German Animal Welfare Act, Ibid, Article 18 (1) An administrative offence is committed by anyone who deliberately or negligently:

1. inflicts severe pain, suffering or harm without good reason on a vertebrate he keeps, cares for or is required to care for;

²²⁹ Ibid., Article 18 (2) Irrespective of the cases referred to in (1) of paragraph 1, an infringement is also committed by anyone inflicting severe pain, suffering or harm on an animal without good reason.

²³⁰ Ibid., Article 18 (3) The administrative offences referred to in paragraph 1 (1), (2), (3a), (4) to (9), (11), (12), (17), (20), (22), (25) and (27) and paragraph 2 may be punished by a fine of up to DM 50,000;

²³¹ Korea animal protection Act and related law, at <http://aapn.org/article/koreanlaw>, (last visited 20 October 2012) “Article 1 The purpose of this act is to provide the adequate protection and management of animals by preventing their mistreatment and to cultivate Korean peoples spirit to care for the animals lives and their safety and to respect animals lives.”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและประมง²³² นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดในการการคุ้มครองสัตว์พื้นฐาน ดังนี้ “ในการเก็บรักษา ดูแล และปกป้องสัตว์ บุคคลทุกคนต้องพยายามทำให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อการรักษาวิสัยตามธรรมชาติและรับรองชีวิตตามปกติของสัตว์”²³³ และมีการกำหนดการดูแล การรักษา การเลี้ยง และการจัดการสัตว์ที่เหมาะสมว่า “ต้องมีความพยายามทำให้แน่ใจว่ามีการให้อาหาร น้ำ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน การนอน ที่เพียงพอของสัตว์ ส่วนสัตว์ที่ป่วย หรือได้รับบาดเจ็บ ต้องได้รับความสนใจ โดยจำเป็นเร่งด่วนจากเจ้าของหรือผู้ดูแลรักษาสัตว์”²³⁴ ซึ่งที่กล่าวมาเป็นการคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศเกาหลี โดยการบัญญัติรับรองถึงความเป็นอยู่และการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างเหมาะสม ส่วนกฎหมายป้องกันทารุณสัตว์นั้นมีดังนี้ ห้ามฆ่าสัตว์ด้วยการทารุณหรือโหดร้ายโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และสัตว์จะต้องไม่อยู่ภายใต้การลงโทษให้เจ็บปวดที่ไม่เหมาะสมหรือไม่มีเหตุผลอันสมควร และยังมีกฎหมายห้ามละทิ้งสัตว์ ดังนี้ “เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์จะต้องไม่ละทิ้งสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร”²³⁵ ส่วนข้อยกเว้นของข้อห้ามที่กล่าวมาก็มีบัญญัติไว้ชัดเจนดังนี้ว่า มาตรการที่กล่าวมาไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

1. การฆ่าสัตว์สำหรับการบริโภคของมนุษย์ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสุขภาพและตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์
2. การล่าสัตว์ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองสัตว์ป่าและการล่าสัตว์

²³² “Ibid., Article 3 In keeping, caring and protecting of animals, everyone shall try to the maximum extent possible, to preserve the animals natural habits and to guarantee their normal lives.

²³³ Korea animal protection Act and related law, Ibid, “Article 4. ANIMAL PROTECTION CAMPAIGN 1. The Minister of Agriculture and fisheries may encourage public or civil organisations to conduct animal protection aims (hereinafter called “animal protection campaign”) and other related activities aimed at promoting the love of animals.

²³⁴ Ibid., Article 5

1. Efforts shall be made to ensure that animals are properly fed, watered and exercised and that they receive adequate rest and sleep

2. Sick or injured animals shall receive necessary and immediate attention from the owner or caretaker of the animal.

²³⁵ Ibid., “Article 6 1. No one shall kill animals in a way which is cruel or which provokes disgust without proper, rational reason.

2. Animals shall not be subject to the infliction of unnecessary pain or injury without proper, rational reason.

3. Owners and caretaker of animals shall not intentionally desert animals without proper, rational reason.

3. การฆ่าสัตว์สำหรับวัตถุประสงค์ในการใช้ขนสัตว์หรือหนังสัตว์และอุตสาหกรรมอื่นๆ

4. สำหรับวัตถุประสงค์การสะสมเขาสัตว์และเลือดสำหรับใช้เป็นยารักษาโรค และอุตสาหกรรมอื่นๆโดยปราศจากการฆ่าสัตว์

5. มาตรการในการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ต่อทรัพย์สิน ร่างกายและชีวิตมนุษย์

6. กรณีอื่นๆ ที่กำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรที่ไม่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองตามมาตรา 6 วรรค 1 และ 2²³⁶

สำหรับโทษทางอาญาในการกระทำทารุณสัตว์นั้นมีบัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดกระทำทารุณต่อสัตว์โดยฝ่าฝืนมาตรา 6 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 วอน หรือกักขัง.”²³⁷

3.3.5 กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เรียกว่าพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ หรือ Animal Welfare Act Chapter 45 ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

นิยามของคำว่าสัตว์ “สัตว์” หมายถึง สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่ไม่ใช่มนุษย์ และพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้กับสัตว์ที่เป็นทารกในครรภ์หรือในรูปของตัวอ่อน²³⁸ ส่วนสัตว์ที่ได้รับการ

²³⁶ Korea animal protection Act and related law, Ibid, “article 11 Paragraph 1 and 2 of article 6 shall not applying any of the following cases:

1. Slaughtering of animals for human consumption in accordance with the Livestock Product Sanitation and Inspection Act.

2. Hunting in accordance with the Wildlife Protection and Hunting Act.

3. Slaughtering animal for the use of fur or leather and other industrial purposes.

4. without slaughtering animal for collecting horns and blood for the use of medicine and other industrial purposes

5. Measures taken to prevent the damage to property, harm to human and life caused by animal.

6. Other cases determined by the Minister of Agriculture to be inappropriate for coverage by the Paragraph 1 and 2 of article 6”

²³⁷ Ibid., “Article 12criminal fine Anyone who maltreats animals in violation of article 6 shall be subject to a fine of up to 200,000 won or detention.”

²³⁸ Animal Welfare Act 2006, at www.animallaw.info/nonus/statutes/stat_pdf/UKAnimalWelfareAct2006.pdf, (last visited 20 October 2012) 1. Animals to which the Act applies

คุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ดังนี้คือสัตว์ที่เป็น “สัตว์คุ้มครอง” สำหรับวัตถุประสงค์ในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ 1.เป็นชนิดที่อยู่ในเกาะอังกฤษ 2. ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว หรือ 3. ไม่ใช่สัตว์ป่า²³⁹ ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณสัตว์มีดังนี้ การทรมานโดยไม่จำเป็น

(1) บุคคลกระทำความผิด ถ้า

- 1) กระทำการ ละเว้นกระทำการที่ทำให้สัตว์ทุกข์ทรมาน
- 2) รู้หรือควรจะได้รู้ว่าการกระทำหรือละเว้นกระทำนั้นจะเป็นเหตุให้สัตว์

ทุกข์ทรมาน

- 3) สัตว์นั้นเป็นสัตว์คุ้มครอง

- 4) ความทุกข์ทรมานนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น

2. บุคคลกระทำความผิด ถ้า

- 1) เป็นผู้รับผิดชอบสัตว์

(1) In this Act, except subsections (4) and (5), “animal” means a vertebrate other than man.

(2) Nothing in this Act applies to an animal while it is in its foetal or embryonic form.

(3) The appropriate national authority may by regulations for all or any of the purposes of this Act—

(a) extend the definition of “animal” so as to include invertebrates of any description;

(b) make provision in lieu of subsection (2) as respects any invertebrates included in the definition of “animal”;

(c) amend subsection (2) to extend the application of this Act to an animal from such earlier stage of its development as may be specified in the regulations.

(4) The power under subsection (3)(a) or (c) may only be exercised if the appropriate national authority is satisfied, on the basis of scientific evidence, that animals of the kind concerned are capable of experiencing pain or suffering.

²³⁹ Ibid., “Protected animal” An animal is a “protected animal” for the purposes of this Act if—

(a) it is of a kind which is commonly domesticated in the British Islands,

(b) it is under the control of man whether on a permanent or temporary basis, or

(c) It is not living in a wild state.

2) กระทำการ ละเว้นกระทำการ ให้บุคคลอื่นทำให้สัตว์นั้นได้รับความทุกข์
ทรมาน

3) บุคคลที่ให้เกิดการกระทำนั้นขึ้นไม่กระทำตามขั้นตอน(ไม่ว่าจะด้วยวิธีการ
กำกับดูแลบุคคลอื่นหรือวิธีอื่นๆ) ที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด และ

4) การทุกข์ทรมานนั้นไม่จำเป็น²⁴⁰ ซึ่งจากที่กล่าวมาการทารุณสัตว์นั้นมี 2 กรณี
คือ กรณีบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นใครก็ได้ หรือกรณีผู้รับผิดชอบสัตว์กระทำทารุณต่อสัตว์นั่นเอง
ส่วนทางอาญาลำหรับผู้ที่กระทำการทารุณสัตว์ดังที่กล่าวมานั้นได้แก่ จำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ หรือปรับ
ไม่เกิน 20,000 \$ หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁴¹ นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติขยายความคำว่าทรมานสัตว์โดยไม่
จำเป็นไว้ดังนี้

3. การทรมานสัตว์โดยไม่จำเป็นรวมถึง:

1) การทุกข์ทรมานที่สามารถหลีกเลี่ยงได้หรือทำให้น้อยลงได้

²⁴⁰ Animal Welfare Act 2006, Ibid, “4 Unnecessary suffering

(1) A person commits an offence if—

(a) an act of his, or a failure of his to act, causes an animal to suffer,

(b) he knew, or ought reasonably to have known, that the act, or failure to act,
would have that effect or be likely to do so,

(c) The animal is a protected animal, and

(d) The suffering is unnecessary.

(2) A person commits an offence if—

(a) he is responsible for an animal,

(b) an act, or failure to act, of another person causes the animal to suffer,

(c) he permitted that to happen or failed to take such steps (whether by way of
supervising the other person or otherwise) as were reasonable in all the circumstances to prevent that
happening, and

(d) The suffering is unnecessary.

²⁴¹ Ibid., “32 Imprisonment or fine

(1) A person guilty of an offence under any of sections 4, 5, 6(1) and (2), 7 and 8 shall be liable
on summary conviction to—

(a) imprisonment for a term not exceeding 51 weeks, or

(b) a fine not exceeding ฿20,000, or to both.”

2) การกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานที่เป็นการกระทำตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตหรือประมวลกฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ²⁴²

ส่วนข้อยกเว้นของการทารุณสัตว์นั้นมีการกำหนดไว้ดังนี้

3) การกระทำที่ทุกข์ทรมานที่มีวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่

(1) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสัตว์นั้น หรือ

(2) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือสัตว์อื่น

4) ความทุกข์ทรมานนั้นได้สัดส่วนต่อวัตถุประสงค์ของการกระทำนั้น

5) การกระทำนั้นอยู่ในสถานการณ์ที่มีเหตุผลเพียงพอและมีมนุษยธรรม

4. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับกับการทำลายสัตว์ที่เหมาะสมและในลักษณะที่มีมนุษยธรรม

นอกจากนั้น มีการกำหนดหน้าที่ของบุคคลที่รับผิดชอบสัตว์เพื่อให้แน่ใจว่ามีสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย ซึ่งได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

1. บุคคลกระทำความผิด หากไม่ทำตามขั้นตอนที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์เพื่อให้แน่ใจว่า ความต้องการของสัตว์ที่ตนรับผิดชอบสอดคล้องกับความจำเป็นตามหลักปฏิบัติที่ดี

2. สำหรับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้จะต้องดูแลความต้องการของสัตว์รวมถึง

1) ความต้องการของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

2) ความต้องการสำหรับอาหารที่เหมาะสม

3) ความต้องการที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมตามปกติได้

4) ความต้องการที่จะอยู่อาศัยโดยแยกหรืออยู่ร่วมกับสัตว์อื่นๆ และ

5) ความต้องการในการป้องกันความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน และโรคภัย

3. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับตาม (1) รวมถึง โดยเฉพาะ

1) วัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมายในการรักษาและ

2) การกระทำใดๆ ภายใต้อาณัติที่เกี่ยวข้องกับสัตว์

²⁴² Animal Welfare Act 2006, Ibid, “4 Unnecessary suffering (3) The considerations to which it is relevant to have regard when determining for the purposes of this section whether suffering is unnecessary include—

(a) whether the suffering could reasonably have been avoided or reduced;

(b) whether the conduct which caused the suffering was in compliance with any relevant enactment or any relevant provisions of a licence or code of practice issued under an enactment;

4. บทบัญญัติในส่วนนี้ไม่ใช้กับการทำลายสัตว์ ในกรณีที่เหมาะสมและลักษณะที่มีมนุษยธรรม²⁴³

ส่วนโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ที่กล่าวมา ได้แก่ จำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ หรือปรับไม่เกิน ระดับ 5 ในตารางมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁴⁴

²⁴³ Animal Welfare Act 2006, Ibid, “ 9 Duty of person responsible for animal to ensure welfare

(1) A person commits an offence if he does not take such steps as are reasonable in all the circumstances to ensure that the needs of an animal for which he is responsible are met to the extent required by good practice.

(2) For the purposes of this Act, an animal’s needs shall be taken to include—

- (a) its need for a suitable environment,
- (b) its need for a suitable diet,
- (c) its need to be able to exhibit normal behaviour patterns,
- (d) any need it has to be housed with, or apart from, other animals, and
- (e) its need to be protected from pain, suffering, injury and disease.

(3) The circumstances to which it is relevant to have regard when applying subsection (1) include, in particular—

- (a) any lawful purpose for which the animal is kept, and
- (b) any lawful activity undertaken in relation to the animal.

(4) Nothing in this section applies to the destruction of an animal in an appropriate and humane manner.”

²⁴⁴ Ibid., “ (2) A person guilty of an offence under section 9, 13(6) or 34(9) shall be liable on summary conviction to—

- (a) imprisonment for a term not exceeding 51 weeks, or
- (b) A fine not exceeding level 5 on the standard scale, or to both.

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการคุ้มครองสุนัขมิให้ถูกระทำทารุณและ การจัดสวัสดิภาพสุนัข กรณีการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคในประเทศไทย

การบริโภคสุนัขนั้นหากมองอย่างเป็นกลางแล้วอาจเป็นเรื่องไม่แปลก เพราะสุนัขก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง เหมือนเช่น โค กระบือ สุกร ไก่ แต่อย่างไรก็ตามสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยง เป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด ทำให้ผู้ที่รักสุนัขส่วนใหญ่ในประเทศไทยต่อต้านการบริโภคเนื้อสุนัข ซึ่งมีคนจำนวนกลุ่มน้อยเท่านั้นที่นิยมบริโภคสุนัข คือชาวไทยเชื้อสายญวนซึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2427 ส่วนเหตุผลที่มีการบริโภคสุนัขคงมีหลายเหตุผล อาจจะรสชาติดีหากปรุงด้วยสูตรพิเศษ บางคนเชื่อว่าทำให้ร่างกายอบอุ่น โดยเฉพาะในหน้าหนาว บางคนเชื่อว่ากินแล้วโชคดี หรืออาจเป็นเพราะเมื่อก่อนสุนัขหาได้ง่ายในพื้นที่ เป็นเนื้อสัตว์ที่ไม่ต้องซื้อหา หรือซื้อได้ในราคาถูก จากการแลกขวิดหรือกระป๋องและนำมาทำการชำแหละ สุนัขหนึ่งตัวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งตัว เพื่อนำไปทำอาหารเมนูเด็ด บางส่วนนำไปทำเนื้อแดดเดียว เครื่องในตุ๋นทำพะโล้ มันเอาไปเจียวใส่บับส่งไปขายหนึ่งเอาไปฟอกทำกลอง กระดุกเอาไปปั่นทำปุย

ส่วนในประเทศเวียดนาม ชาวเวียดนามนิยมบริโภคเนื้อสุนัข มีกฏตาการเนื้อสุนัขจำนวนมาก และมีตลาดค้าเนื้อสุนัขอีกด้วย ทำให้เนื้อสุนัขที่นำมาค้าขายเพื่อบริโภคนั้นมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ แม้จะมีการทำฟาร์มสุนัขในประเทศเวียดนามเองก็ตาม ส่งผลทำให้ต้องมีการลักลอบนำเข้าสุนัขจากประเทศไทย ดังที่กล่าวมาแล้วว่าในประเทศไทยไม่มีความนิยมบริโภคสุนัขกันอย่างแพร่หลายเหมือนในประเทศเวียดนาม แต่มีเพียงคนกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวนน้อยเท่านั้นที่นิยมบริโภค แต่เมื่อปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงไป ไม่เพียงแต่นิยมบริโภคสุนัขตามวัฒนธรรมของท้องถิ่นอีกต่อไป เพราะปัญหาเศรษฐกิจและความยากจน ทำให้กลุ่มคนเหล่านั้น หันมาค้าสุนัขเป็นอาชีพ เพื่อส่งออกไปยังประเทศเวียดนาม ตามความต้องการของกลไกตลาดที่มีมากในปัจจุบัน ซึ่งรายได้ของการค้าสุนัขเพื่อบริโภคส่งออกไปยังประเทศเวียดนามนั้นมีมูลค่ามหาศาล ชาวบ้านที่มีอาชีพดังกล่าวนี้สามารถหารายได้ให้กับครอบครัวเป็นจำนวนมาก จากที่ชาวบ้านเหล่านั้นมีฐานะยากจน ก็กลับกลายเป็นมีฐานะที่ดีขึ้น สามารถมีบ้านและรถยนต์เป็นของตนเองได้ หากเรามองในมุมของบุคคลที่มีอาชีพดังกล่าวแล้ว ผู้ค้าสุนัขมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา 43 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ”บุคคลเหล่านี้พยายามหาทางอยู่รอดในการประกอบอาชีพที่ตนเองมีเสรีภาพที่จะเลือกได้อย่างอิสระ ตราบเท่าที่กฎหมายไม่ได้ห้ามให้กระทำ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นไม่มีกฎหมายใดที่ห้ามการค้าสุนัขเพื่อนำมาบริโภค แต่หากมอง

ในทางกลับกันแล้ว การกระทำของพ่อค้าเหล่านี้ทำให้ “สัตว์เลี้ยง” ต้องได้รับความทุกข์ทรมานและเจ็บปวดจากการกระทำกับสุนัขเหล่านี้อย่างโหดร้ายเหมือนว่าสุนัขเหล่านี้ไม่สามารถรู้สึกเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานได้ เพราะพฤติกรรมของพ่อค้าเหล่านี้ที่ตระเวนตามล่าสุนัข โดยใช้รถกระบะไปตามที่ต่างๆ เพื่อที่จะจับสุนัขจรจัด สุนัขที่พลัดหลงจากเจ้าของ หรือสุนัขที่เจ้าของไม่ต้องการแล้วเอามาปล่อยไว้ตามที่ต่างๆ หรือแม้กระทั่งขโมยสุนัขตามบ้านของเจ้าของ ซึ่งวิธีการจับสุนัขนั้นโหดร้ายมาก เนื่องจากมีการทุบตี จนได้รับบาดเจ็บ และให้อยู่ในกรงแคบๆ ให้อาหารและน้ำ การกระทำเหล่านี้สร้างความเวทนาให้กับผู้พบเห็น และผู้รักสุนัขเป็นอย่างมาก หากมีการให้เสรีภาพในการประกอบอาชีพนี้ โดยรัฐไม่ได้คำนึงถึงสุนัขที่เป็นเพื่อนของมนุษย์ จะทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมมากขึ้นทุกวัน และเป็นปัญหาระดับประเทศ เนื่องจากมีบุคคลที่พยายามอุทิศตนทำงานเพื่อช่วยเหลือสุนัขเหล่านี้ แต่พ่อค้าสุนัขก็ไม่ได้ลดน้อยลง กลับมีการจับกุมได้อย่างต่อเนื่องตลอดมา ซึ่งธุรกิจนี้มีประเภที่นั่นผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นการค้าสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต เคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต และครอบครองสัตว์โดยไม่ได้นิฉัตรขึ้นจากสัตว์แพทย์ แต่กฎหมายดังกล่าวไม่ได้มีเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันการทารุณสัตว์และคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์แต่อย่างใด จากที่กล่าวมาแล้วว่าการกระทำของกลุ่มคนเหล่านี้เป็นการกระทำที่ทารุณโหดร้ายต่อสุนัขเป็นอย่างมาก ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับโดยตรงกับการกระทำทารุณดังกล่าวนี้มีเพียงมาตราเดียวคือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 “ผู้ใดกระทำทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์โดยได้รับทุกข์เวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” เป็นเพียงโทษเบาเท่านั้น รายได้ที่มีมากกว่า 100 ล้านบาทต่อปีและไม่เสียภาษี ทำให้เป็นแรงจูงใจให้พ่อค้าเหล่านี้ยังทำอาชีพนี้ต่อไป โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และกฎหมายที่กล่าวมานั้นไม่เพียงพอและไม่ได้อำนาจวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณโดยตรง อีกทั้งมีโทษเบาเกินกว่าที่พ่อค้า กับนายทุนจะเลิกประกอบอาชีพนี้และหันไปทำอาชีพอื่นได้ การปราบปรามกลุ่มคนเหล่านี้จึงไม่เป็นผล

จากการศึกษาแล้วพบว่าประเทศไทยนั้นแม้มีการลงนามความร่วมมือปณณญาสากลว่าด้วย
สวัสดิภาพสัตว์ตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม 2553 แต่ก็ตาม แต่ก็พบว่ายังไม่มีกรออกกฎหมายที่มี
วัตถุประสงค์ตามปณณญาดังกล่าวที่ต้องการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ กล่าวคือ

1. อิสรภาพจากความหิวกระหาย
2. อิสรภาพจากความไม่สะดวกสบาย
3. อิสรภาพจากความเจ็บปวดและอันตราย
4. อิสรภาพจากความหวาดกลัวและความเกลียด
5. อิสรภาพที่จะแสดงออกตามธรรมชาติของสัตว์

แล้ว อย่างเช่นประเทศเยอรมันนั้นมีการคุ้มครองสัตว์เป็นอย่างมากหากเทียบกับประเทศอื่นๆ เนื่องจากเป็นประเทศที่คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพมาก และยังคุ้มครองไปถึงสัตว์อีกด้วย เห็นได้จากรัฐธรรมนูญเยอรมัน มาตรา 20a ที่ให้รัฐต้องปกป้องคุ้มครองพื้นฐานตามธรรมชาติของสัตว์และสิ่งมีชีวิตด้วย และการทารุณสัตว์ในประเทศเยอรมันนั้นมีโทษจำคุกสูงสุดสามปีอีกด้วย ซึ่งถือว่าสูงที่สุด ในบรรดาประเทศต่างๆ ที่มีกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ ส่วนประเทศบราซิลนั้นได้บัญญัติห้ามการทารุณสัตว์ไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 225(7) ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดที่คำนึงถึงเพื่อนมนุษย์เป็นอย่างมาก หากเปรียบเทียบกับกฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายอาญาของต่างประเทศที่ศึกษามาแล้ว ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศเกาหลี ประเทศอังกฤษ ต่างก็มีกฎหมายคุ้มครองการกระทำทารุณสัตว์ แต่ที่แตกต่างกันคือบทลงโทษ ซึ่งจะมีความมากน้อยแล้วแต่ความเข้มข้นของกฎหมายแต่ละประเทศ ส่วนที่เหมือนกันก็คือ ส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ที่อาจจะเรียกชื่อต่างๆ กันไป แต่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการกระทำทารุณสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เว้นแต่ประเทศฝรั่งเศสที่มีกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ในประมวลกฎหมายอาญาเช่นเดียวกันกับประเทศไทย แต่บทลงโทษจำคุกนั้นสูงสุดนาน 2 ปี ซึ่งมากกว่าประเทศไทยที่มีบทลงโทษจำคุกสูงสุดเพียงแค่ 1 เดือนเท่านั้น เห็นได้ว่าแม้แต่ประเทศที่ไม่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณโดยตรงก็มีบทลงโทษที่หนักกว่าประเทศไทย แสดงว่าประเทศไทยขาดความเอาใจใส่ต่อสัตว์ ละเลยปัญหาต่างๆ เหล่านี้มานาน กฎหมายอาญามาตรา 381 นั้นใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ. 2499 ก็ไม่ได้มีการแก้ไขในเรื่องโทษ ในมาตราดังกล่าวเลย ซึ่งปัจจุบันสภาพสังคมนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว มีบุคคลบางกลุ่มที่กระทำต่อสัตว์อย่างโหดร้ายทารุณเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อการค้าโดยไม่สนใจปัญหาสังคมที่ตามมามากมาย กฎหมายจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ในแต่ละยุคสมัยให้สอดคล้องกับในทางปฏิบัติในนานอารยะประเทศ ที่มีการคำนึงถึงสัตว์ สิ่งมีชีวิตประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์มากที่สุด ซึ่งจากที่กล่าวมานั้นพบว่าประเทศไทยมีปัญหาต่างๆ แยกวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์

4.1.1 ปัญหาการบริโภคสัตว์ โดยเฉพาะสุนัข เป็นการกระทำทารุณสัตว์หรือไม่

สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยง หมายความว่า เป็นสัตว์ที่มนุษย์นำมาเลี้ยงไว้และให้น้ำ ให้อาหาร โดยอาจเลี้ยงไว้เพื่อการดูเล่น เพื่อเป็นเพื่อน เพื่อเป็นอาหาร หรือเพื่อการอย่างอื่น ซึ่งการเลี้ยงสุนัขมีความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ผู้เลี้ยงสุนัขมักจะมีผูกพันกับสัตว์เลี้ยงของตน โดยนิสัยแล้วสุนัขจะมีความซื่อสัตย์และรักเจ้าของมาก แม้แต่ในอดีตพระราชวงศ์ทุกพระองค์ทรงโปรดสุนัขและมีสุนัขทรงเลี้ยงหลายตัว รวมถึงพระมหากษัตริย์ในอดีต ตัวอย่างเช่น ล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ทรงสร้างอนุสาวรีย์ความซื่อสัตย์ให้แก่ย่าเหล สุนัขพันธุ์ทางที่มีความซื่อสัตย์ต่อพระองค์ และตายเพราะมนุษย์ใจ

ร้ายลอบทำร้ายแม้แต่สุนัขหลวง นอกจากนี้ในศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย ยังมีข้อห้ามเกี่ยวกับการถวายเป็นภัตตาหารแก่พระสงฆ์ คือ ห้ามถวายเป็นภัตตาหารอีกด้วย

ชาวท่าแร่ จังหวัดสกลนครคืออดีตชาวเวียตนามอพยพที่นำวัฒนธรรมในการบริโภคเนื้อสุนัขเข้ามาในประเทศไทย จนกลายเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสกลนครและแถบภาคอีสานใกล้เคียง ซึ่งการบริโภคสุนัขกรณีนี้ถือเป็นวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แม้จะเป็นการทารุณสัตว์บ้างแต่ก็ไม่ถือเป็นปัญหามากนัก แต่ปัจจุบันการบริโภคเนื้อสุนัขไม่ใช่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกต่อไป หากเป็นการค้าหากำไรกับสุนัขที่เป็นเพื่อนที่ดีของมนุษย์ โดยการลักลอบจับสุนัขตามที่ต่างๆ โดยมีการกระทำทารุณโหดร้ายแก่สุนัขเหล่านี้ เนื่องจากการจับสุนัข สุนัขเหล่านี้ย่อมมีการขัดขืน ทำให้ต้องใช้ไม้ตี ทำร้าย ทารุณจนกระทั่งได้รับบาดเจ็บ บางตัวอาจการสาหัส และเมื่อจับสุนัขนั้นได้แล้ว ก็มีการนำสุนัขเหล่านั้นยัดใส่กรงที่แออัด หายใจแทบไม่ได้ ไม่มีการให้อาหารและน้ำจนถึงที่หมาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำทารุณต่อสุนัข ตามกฎหมายของนานาชาติและประเทศไทย อีกทั้งในการฆ่าสุนัขเหล่านี้เพื่อบริโภค ก็มีการฆ่าโดยวิธีทรมานทั้งยังมีชีวิตอยู่ เช่น ถลกหนังทั้งเป็น อย่างสด ฯลฯ เนื่องจากมีความเชื่อว่าหากสุนัขนั้นได้รับความเจ็บปวดจะทำให้เนื้อสุนัขนั้นนุ่มขึ้น นำรับประทาน ซึ่งปัจจุบันผู้ค้าสุนัขจะลักลอบส่งสุนัขไปขายยังประเทศเวียดนามทำให้ธุรกิจนี้เติบโตอย่างมาก

การบริโภคเนื้อสุนัขถูกต้องด้านและไม่ใช่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันเนื่องจากสุนัขนั้นเป็นสัตว์เลี้ยงที่มนุษย์บางกลุ่มเลี้ยงไว้เป็นเพื่อน จึงเห็นว่าสุนัขนั้นมีความน่ารักเกินกว่าจะนำไปเป็นอาหาร และการบริโภคเนื้อสุนัขนั้นเป็นการทารุณโหดร้ายอย่างมาก เพราะสุนัขไม่ใช่สัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร ต่างจากสัตว์ประเภทปศุสัตว์หรือสัตว์เศรษฐกิจ เช่น เนื้อสุกร เนื้อไก่ เนื้อวัว หรือแม้แต่เนื้อกระต่ายและหนูที่เป็นสัตว์ที่นิยมใช้เป็นสัตว์ทดลอง สัตว์เหล่านี้มิได้มีความผูกพันกับมนุษย์ดังเช่นสุนัข มนุษย์มีความผูกพันและเห็นอกเห็นใจกับสัตว์ที่อยู่ใกล้ชิดกับตนและทราบดีว่าสุนัขสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี มีความรู้สึก และเจ็บปวดได้ ภาพการทรมานสุนัขจึงถือว่าทารุณโหดร้ายสำหรับมนุษย์ที่รักสุนัขเป็นอย่างยิ่ง การรับประทานเนื้อสุนัขจึงถือเป็นการทารุณสัตว์ หากจะวิเคราะห์คำว่าทารุณกรรมสัตว์ก็มีการให้ความหมายคำนี้ในกฎหมายของต่างประเทศไว้ด้วย ซึ่งกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ประเทศอังกฤษ บทที่ 45 ส่วนที่ 4 (3) บัญญัติว่า การทรมานสัตว์โดยไม่จำเป็นรวมถึง

1. การทรมานที่สามารถหลีกเลี่ยงได้หรือทำให้น้อยลงได้
2. การกระทำที่เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานที่เป็นการกระทำตามบทบัญญัติที่

เกี่ยวข้องหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตหรือประมวลกฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

หรือร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... ได้มีการร่างไว้ว่า “การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ ทรมาน ความเจ็บปวด พุพพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย”

จะเห็นได้ว่าจากความหมายของคำว่าทารุณกรรมดังกล่าวแล้ว การบริโภคเนื้อสุนัขย่อมเป็นการกระทำ “ทารุณกรรม” ในตัวเองอีกด้วย นอกจากนี้ผู้ที่ค้าสุนัขปฏิบัติต่อสุนัขอย่างทารุณโหดร้ายดังที่กล่าวมาแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับกรณีการทารุณสัตว์ โดยเฉพาะการค้าสุนัขเพื่อบริโภค เพื่อคุ้มครองสุนัขที่ถูกกระทำทารุณซึ่งไม่ได้เลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคโดยเฉพาะ เนื่องจากสุนัขนั้นเป็นสัตว์ที่มนุษย์ให้ความรักและความสำคัญเป็นอย่างมาก ในฐานะสัตว์เลี้ยงที่ใกล้ชิดกับมนุษย์

4.1.2 ปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณสัตว์

ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้ลงโทษผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้น เป็นความผิดฐานการค้าสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต เคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต และครอบครองสัตว์โดยไม่ได้อัตโนมัติจากรัฐพาณิชย์ ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499 และพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรคระบาดสัตว์และโรคพิษสุนัขบ้า ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์แต่อย่างใด แต่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองมนุษย์จากโรคระบาด ส่วนประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 ที่มีบทลงโทษการทารุณสัตว์ ก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์โดยเฉพาะ แต่เป็นกฎหมายทางศีลธรรม เป็นเพียงลงโทษ ดังนั้นประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์ เพราะสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการยอมรับในทางวิทยาศาสตร์แล้วว่า สามารถรู้สึกเจ็บปวด ทุกข์ทรมานได้เช่นเดียวกับมนุษย์ แม้จะไม่อาจสื่อสารกับมนุษย์ได้ แต่ก็มีปฏิกิริยาตอบสนองที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของพวกเขา การที่รัฐไม่คำนึงถึงการปกป้อง คุ้มครองสัตว์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่สมควร และเป็นความคิดที่ล้าหลัง เนื่องจากปัจจุบันแนวคิดนี้ได้แพร่หลายไปทั่วโลกและประเทศต่างๆ ได้มีการออกกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์ขึ้นเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ส่วนประเทศไทยเองยังไม่มีกฎหมายเช่นนี้ แต่เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2555 สภาผู้แทนราษฎรในการประชุมสมัยสามัญทั่วไป ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ จำนวน 325 ต่อ 0 เสียง รับหลักการร่าง พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ... มติเป็นเอกฉันท์แสดงให้เห็นโดยปริยายว่ากฎหมายนี้มีความสำคัญ ซึ่งเหตุผลของการร่างกฎหมายนี้มีดังต่อไปนี้

เหตุผลการร่าง พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.เพราะปัจจุบันในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับโดยสากลและโดยหลักคุณธรรมว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติของสัตว์ และได้รับการดูแลมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม หรือมีการฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็น โดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์ อีกทั้งสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมเช่นกัน นอกจากนี้ มีการนำสัตว์มาเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อการค้า การแสดง การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพ และการป้องกันมิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด หรือทุกข์ทรมานที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู หรือการใช้สัตว์ประกอบกิจการ

ส่วนในต่างประเทศ จากการศึกษาหลายประเทศที่มีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ในประเทศญี่ปุ่น กฎหมายการดูแลรักษาสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมและการจัดการกับสัตว์ วัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้คือการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณสัตว์ การดูแลรักษาสัตว์ที่เหมาะสม และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ และเพื่อส่งเสริมความรักสัตว์ในประชาชน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาความรู้สึกเป็นมิตรต่อสิ่งมีชีวิตและกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ซึ่งช่วยป้องกันอันตรายจากสัตว์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งต่อร่างกายและทรัพย์สิน ประเทศเยอรมันพระราชบัญญัติสวัสดิภาพสัตว์ 2006 วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้คือ เพื่อคุ้มครองสิ่งมีชีวิตและความปลอดภัยของสัตว์ บนพื้นฐานความรับผิดชอบของมนุษย์สำหรับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ บุคคลใดก็ตามไม่อาจทำให้สัตว์เจ็บปวด ทรมาน และทำอันตรายต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ประเทศเกาหลีพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ประเทศเกาหลี วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้คือการให้การคุ้มครองที่เพียงพอ และการจัดการสัตว์ โดยการป้องกันการกระทำทารุณสัตว์และเพื่อปลูกฝังคนเกาหลีในการดูแลชีวิตสัตว์และความปลอดภัยของสัตว์และการพ่่อชีวิตสัตว์ จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมันมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อการคุ้มครองสัตว์ ป้องกันการกระทำทารุณสัตว์ การจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างชัดเจน ต่างจากในประเทศไทยที่ไม่มีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะในเรื่องดังกล่าวเลย แสดงถึงการละเลย ไม่เอาใจใส่ต่อสัตว์ในประเทศไทย ปัญหานี้กระทบต่อการค้าสุนัขเพื่อบริโภคเป็นอย่างมากเพราะหากปล่อยให้มีการค้าสุนัขโดยไม่มีกฎหมายที่ใช้คุ้มครองสัตว์เหล่านี้โดยตรง ย่อมก่อให้เกิดปัญหานี้ต่อไป ยากที่จะแก้ไขได้

4.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์

การจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์ว่าควรได้รับสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน ปราศจากความทุกข์ ทรมาน เจ็บปวด โดยจะต้องได้รับ น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การรักษาทางการแพทย์ที่เพียงพอ ที่เป็นเรื่องทางศีลธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อสัตว์ ซึ่งจากกรณีที่มีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค ผู้ค้าเหล่านี้มักจะดูแลสุนัขที่จับมาได้อย่างไม่เหมาะสม ซึ่งมีการทารุณสุนัขดังที่กล่าวมาแล้ว และยังมีการให้อาหารและน้ำในระหว่างการเดินทางข้ามฝั่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำไปขายให้กับภัตตาคารต่างๆ สุนัขเหล่านี้แออัดอยู่ในกรงแคบๆ ส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บ และไม่ได้รับการรักษา และบางตัวตายลง เพราะทนอาการบาดเจ็บไม่ไหว เพราะทั้งไม่ได้รับการรักษาและต้องแออัดขาดอากาศหายใจอีกด้วย ซึ่งการกระทำเหล่านี้ล้วนขัดต่อหลักการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ โดยปัญหาที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

4.2.1 ปัญหาแนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์

สิทธิสัตว์คือ แนวคิดในการหยุดแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องสัตว์ ไม่ว่าจะเป็น การเลี้ยงและการฆ่าสัตว์เป็นอาหารในฟาร์มปศุสัตว์เพื่อการบริโภคของมนุษย์ การกินเนื้อสัตว์ การล่าสัตว์ การใช้สัตว์เพื่อการทดลอง ละครสัตว์ การแสดงต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ การใช้สุนัขของคนตาบอด สุนัขตำรวจ สุนัขค้นหาและกู้ภัย และการฝึกสุนัขของตัวเอง ฯลฯ ส่วนสวัสดิภาพสัตว์ คือ การป้องกันการทารุณและการทารุณสัตว์และการให้การดูแลและที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็นสำหรับสัตว์เลี้ยง เช่น การให้เงินทุนและจัดให้มีที่อยู่อาศัยของสัตว์ เพื่อที่จะให้สัตว์มีที่หลบภัยสำหรับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง ทำร้าย เร่ร่อน หรือสัตว์ที่เจ้าของไม่ต้องการและหากเป็นไปได้จัดให้สัตว์นั้นมีที่อยู่ที่ดี ฯลฯ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ยังหมายถึง การจัดให้มีการฆ่าให้ตายอย่างไม่ทรมาน เมื่อไม่สามารถเอามาเลี้ยงต่อไปได้และให้การศึกษาแก่สาธารณะชนเกี่ยวกับความจำเป็นสำหรับการทำหมันของสัตว์เลี้ยงและเพื่อป้องกันการล้นจำนวนของสัตว์ในที่อยู่อาศัย การบังคับใช้กฎหมายการต่อต้านการกระทำทารุณกรรมสัตว์ การชักนำหรือชักชวนและสังเกตการใช้บังคับของกฎหมายเพื่อให้แน่ใจว่ามีพื้นฐานในด้านมนุษยธรรมต่อสัตว์ในฟาร์มปศุสัตว์ ห้องทดลอง การแสดงต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

ตั้งแต่อดีตมีนักปรัชญาหลายท่านที่มีแนวคิดในการคุ้มครองสัตว์ซึ่งแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายที่คิดว่าสัตว์นั้นควรมีสถานะที่คล้ายกับมนุษย์ เช่น สิทธิที่จะไม่เป็นทาสหรือปราศจากการรบกวนใดๆ ของมนุษย์ โดยห้ามใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ใดๆ เลย แนวคิดนี้มีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 แต่ก็มีอีกฝ่ายที่คิดว่าสัตว์นั้นไม่สามารถมีสิทธิเทียบกับมนุษย์ได้ เพราะสัตว์กับมนุษย์นั้นมีความแตกต่างกันอยู่มาก การรับรองสิทธิของสัตว์จึงเป็นเรื่องไร้สาระ อย่างไรก็ตามแนวคิดเรื่องสิทธิสัตว์ก็ถูกเผยแพร่ไปทั่วยุโรป แต่ก็มีนักคิดค้านจากอีกฝ่ายมาโดยตลอดเช่นกันจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีแนวคิดเรื่องการให้สิทธิแก่สัตว์ แต่เรื่องดังกล่าวก็ยังห่างไกลกับความเป็นจริงมาก อย่างไรก็ตามนักปรัชญาและมนุษย์ต่างเห็นด้วยกับแนวคิดการคุ้มครองสัตว์ที่เรียกว่าการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) มากกว่าการให้สิทธิกับสัตว์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบัน ได้มีการออกกฎหมายรับรองแนวคิดนี้อย่างกว้างขวางในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี หรือในแถบทวีปยุโรป เช่น ประเทศเยอรมัน อังกฤษ อเมริกา ฯลฯ

หลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์เกิดจากมนุษย์ที่มีอารยธรรมมากขึ้น ทำให้รู้จักเห็นอกเห็นใจสิ่งมีชีวิตอื่นๆ โดยเฉพาะสัตว์ที่พิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์แล้วว่ามีความรู้สึกไม่แตกต่างจากมนุษย์ การจัดสวัสดิภาพสัตว์จึงเป็นเหมือนกฎหมายทางศีลธรรมอย่างหนึ่งที่ใช้บังคับกับมนุษย์ให้มีหน้าที่ดูแลสัตว์อย่างเหมาะสม ไม่ทารุณสัตว์ แม้เราจะไม่สามารถเลิกใช้ประโยชน์จากสัตว์ได้ แต่การใช้สัตว์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์นั้นควรอยู่ในขอบเขตที่ไม่ทำให้สัตว์นั้นได้รับความเจ็บปวด ทรมาน เพราะมนุษย์นั้นเป็นผู้มีอารยธรรมแล้วจะต้องคำนึงถึงสิ่งมีชีวิตอื่นด้วย แนวคิดเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์จึงเป็นเรื่องที่ใช้บังคับเป็นกฎหมายในปัจจุบัน แต่เรื่องสิทธิสัตว์นั้นไม่ปรากฏเลยว่ามีกฎหมายใดในโลกใช้แนวคิดนี้ ส่วนประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และแนวคิดนี้ในประเทศไทยถือเป็นเรื่องใหม่มาก ยังต้องมีการศึกษาจากต่างประเทศเพื่อนำมาปรับใช้เสนอเป็นกฎหมายต่อไป

4.2.2 ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของการค้าสุนัขเพื่อนำไปบริโภคและการไม่มีกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทย

กฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันนั้น ไม่มีกฎหมายใดเลยที่กำหนดให้ผู้ดูแลสัตว์ต้องปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่ตนครอบครองอยู่ ให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสม และหากฝ่าฝืนแล้วจะมีโทษทางอาญา ซึ่งหากมีกฎหมายเหล่านี้ กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค ก็จะถือเป็นการขัดต่อหลักการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ เนื่องจากการปฏิบัติต่อสัตว์ของผู้ค้าสุนัขเหล่านี้มีลักษณะที่ไม่เหมาะสม โดยการให้ที่อยู่อาศัยในการเดินทางที่แออัด ไม่ให้น้ำ อาหาร การไม่ให้การรักษาอาการบาดเจ็บ ฯลฯ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศที่ได้ศึกษามาแล้ว ประเทศส่วนใหญ่มีกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ และมักจะมีโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนอีกด้วย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมาย Law for the humane treatment and management of Animals ซึ่งมาตรา 5 วรรค 1 กำหนดให้เจ้าของสัตว์และผู้ครอบครองสัตว์ จะต้องสำนึกในความรับผิดชอบในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของสัตว์นั้น โดยการดูแลหรือเก็บรักษาสัตว์ในลักษณะที่เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าสัตว์นั้นไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ทั้งต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ จะเห็นได้ว่ากฎหมายนี้คือการกำหนดในเรื่องการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีการคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพของสัตว์นั้น โดยให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสม ส่วนประเทศฝรั่งเศสนั้นไม่มีกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์เช่นเดียวกับประเทศไทย ในประเทศเยอรมันที่มีการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพเป็นอย่างมากนั้นได้มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ดูแลสัตว์ไว้ด้วยใน German Animal Welfare Act มาตรา 2 โดยกำหนดให้ต้องมีการให้อาหารสัตว์ และดูแลสัตว์อย่างเหมาะสม ซึ่งโดยเฉพาะ

1. เรื่องอิสรภาพของสัตว์ หรือความต้องการของสัตว์
2. ห้อง กรง ภาชนะอื่นๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามธรรมชาติของการกิน การดื่มของสัตว์

3. แสงสว่างและอุณหภูมิสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์ และหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวมีโทษทางอาญา ปรับไม่เกิน 50,000 DM ด้วย ซึ่งกฎหมายที่กล่าวมานั้นถือว่าเป็นกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศเยอรมัน ส่วนประเทศเกาหลีนั้นมีกฎหมาย Korea animal protection Act มาตรา 4 และ 5 ที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ไว้ ก็ต้องมีการให้อาหาร น้ำ การออกกำลังกาย มีการพักผ่อน การนอนที่เพียงพอของสัตว์ ส่วนสัตว์ที่ป่วยหรือบาดเจ็บต้องได้รับความสนใจ โดยจำเป็นเร่งด่วนจากเจ้าของหรือผู้ดูแลรักษาสัตว์ และสุดท้ายประเทศอังกฤษมีกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ เรียกว่า Animal Welfare Act 2006 ที่กำหนดให้ต้องดูแลความต้องการของสัตว์รวมถึง

- 1) ความต้องการของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- 2) ความต้องการสำหรับอาหารที่เหมาะสม
- 3) ความต้องการที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมตามปกติได้

- 4) ความต้องการที่จะอยู่อาศัยโดยแยกหรืออยู่ร่วมกับสัตว์อื่นๆ และ
- 5) ความต้องการในการป้องกันความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน และโรคภัย

ส่วนโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ที่กล่าวมา ได้แก่ จำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ หรือปรับไม่เกิน ระดับ 5 หรือทั้งจำทั้งปรับ จากที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่า ประเทศต่างๆ มีการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ขั้นพื้นฐานในเรื่องที่อยู่อาศัย อาหาร น้ำ การเจ็บป่วย บาดเจ็บ เป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมากที่ต้องคำนึงถึง แม้การให้สิทธิกับสัตว์นั้น ไม่สามารถทำได้ แต่การจัดการสวัสดิภาพสัตว์อย่างเหมาะสมถือเป็นเรื่องที่จำเป็น หากมนุษย์ต้องการใช้สัตว์ หรือแม้แต่เลี้ยงสัตว์เพื่อความเพลิดเพลินก็ตาม และหากพิจารณาปัญหากรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคแล้ว การต่อต้านการค้าสุนัขอาจถูกมองเป็นเรื่องการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งหากผู้ค้านั้นต้องการค้าสุนัขเป็นอาชีพแล้ว ก็อาจจะมีการขออนุญาตทำเป็นฟาร์มสุนัข เพื่อให้มีการค้าสุนัขอย่างถูกกฎหมายได้ อย่างไรก็ดี หากมีการทำฟาร์มสุนัขเพื่อบริโภคขึ้นจริง หากประเทศไทยมีกฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ สุนัขทุกตัวก็ต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ส่งผลให้ผู้ค้าสุนัข ต้องปฏิบัติตามข้อกฎหมายเหมาะสมทุกขั้นตอนและยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลสุนัขซึ่งสูงมาก ปัญหาการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในปัจจุบันส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากผู้ค้าไม่มีต้นทุนจากการเลี้ยงสุนัข ทำให้มีกำไรมหาศาล แต่หากผู้ค้าต้องหันมาทำฟาร์มสุนัขแล้ว ต้องคำนึงถึงต้นทุนจำนวนมาก จะทำให้กำไรนั้นแทบไม่มีเหลือ การค้าสุนัขเพื่อบริโภคก็จะเป็นที่นิยมอีกต่อไป ซึ่งท้ายที่สุดก็อาจแก้ปัญหาการค้าสุนัขเพื่อบริโภคได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการป้องกันการทารุณสัตว์ กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทย ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทารุณสัตว์ของไทยและต่างประเทศ กฎหมายการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ในต่างประเทศ แนวคิดของสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ในต่างประเทศ สภาพปัญหาการทารุณสุนัขของผู้ค้าสุนัขผู้บริโภค พบว่ากฎหมายไทยนั้นมีเพียงกฎหมายอาญามาตรา 381 เพียงมาตราเดียวที่ป้องกันการทารุณสัตว์ในกรณีนี้โดยตรง และมีโทษเบา เพียงลหุโทษ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน ซึ่งกฎหมายดังกล่าวไม่เพียงพอ อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้น ไม่มีในประเทศไทย ส่วนในต่างประเทศนั้นก็มีกฎหมายที่รองรับในส่วนนี้อย่างเหมาะสม อีกทั้งรัฐธรรมนูญของไทยไม่มีการคุ้มครองสัตว์ไว้เหมือนเช่นในประเทศเยอรมันและประเทศบราซิลที่ให้ความสำคัญกับสัตว์โดยให้รัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสัตว์ไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ทำให้ปัญหาการทารุณสุนัขของผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้นรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีท่าทีว่าจะลดน้อยลงแต่อย่างใด แม้จะมีการจับกุมอย่างต่อเนื่องก็ตาม

5.1 บทสรุป

เนื่องจากปัญหาการทารุณสัตว์โดยเฉพาะการค้าสุนัขเพื่อบริโภคในประเทศไทยนั้นมีความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อป้องกันการทารุณสัตว์อย่างเหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้การปราบปรามผู้ค้าสุนัขเพื่อบริโภคนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

5.1.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ พบว่า

1. การค้าสุนัขเพื่อบริโภค เป็นการกระทำทารุณสัตว์ในตัวเองและยังมีการกระทำต่อสัตว์ในลักษณะอื่นๆที่ไม่เหมาะสมอย่างมากที่ถือเป็นการทารุณสัตว์ตามความหมาย “การทารุณกรรม” ของกฎหมายต่างประเทศและร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
2. ปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณสัตว์ซึ่งประเทศไทยมีกฎหมายที่นำมาใช้กับการทารุณสัตว์กรณีการค้าสุนัขผู้บริโภค เช่น พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรคระบาดสัตว์ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์แต่อย่างใด ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศแล้ว จะมีกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองการทารุณสัตว์ด้วย

5.1.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พบว่า

1. แนวความคิดในการคุ้มครองสัตว์แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด คือ การให้สิทธิสัตว์ กับการจัดให้มีสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งหากศึกษาแล้วจะพบว่าแนวคิดที่เป็นกฎหมายคือ แนวคิดการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ส่วนเรื่องการให้สิทธิกับสัตว์แม้มีมาเป็นเวลานานแต่ก็ไม่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันและยังไม่เคยมีกฎหมายในโลกที่ให้สิทธิกับสัตว์เลย

2. กฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันนั้น ไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดให้ผู้ดูแลสัตว์ต้องปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่ตนครอบครองอยู่ ให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสม และหากฝ่าฝืนแล้วจะมีโทษทางอาญา ซึ่งหากมีกฎหมายเหล่านี้ กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค ก็จะถือเป็นการขัดต่อหลักการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ เนื่องจากการปฏิบัติต่อสัตว์ของผู้ค้าเหล่านี้มีลักษณะที่ไม่เหมาะสม ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศแล้ว มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์กำหนดไว้อย่างชัดเจน ทำให้สัตว์ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทารุณสัตว์ กรณีการค้าสุนัขเพื่อบริโภค ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

เห็นควรให้มีกฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์เป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติโดยมีวัตถุประสงค์คุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำมาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ซึ่งควรกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

1. สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสัตว์ชนิดใดบ้าง ซึ่งเสนอว่าควรบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ...

“สัตว์หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุนัข เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่นๆ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึง

- 1) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- 2) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- 3) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

2. ความหมายของการทารุณสัตว์นั้นหมายความว่าอย่างไร โดยเสนอให้มีการบัญญัติไว้ ดังนี้ “การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ ทรมาน ความเจ็บปวด พุพพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย โดยการทุกข์ทรมานที่สามารถหลีกเลี่ยงได้หรือทำให้น้อยลงได้”

3. ข้อยกเว้นของการทารุณสัตว์ โดยเสนอให้มีการบัญญัติไว้ดังนี้

- 1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
 3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
 4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถ
 เยียวหาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

5) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์
 หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน

6) การกระทำใดๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์
 โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและ
 ได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

7) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองา โดยมีเหตุผลอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์

8) การอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

9) การอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

4. บทลงโทษในการทารุณสัตว์ โดยเสนอให้บัญญัติไว้ดังนี้ “การกระทำทารุณต่อสัตว์ ต้อง
 ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

5. ความหมายของการจัดสวัสดิภาพสัตว์และกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยเสนอให้
 บัญญัติไว้ดังนี้ “การจัดสวัสดิภาพสัตว์หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ใน
 สภาพที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ”

เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ
 เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยเฉพาะ

1. เรื่องอิสราภาพของสัตว์ หรือความต้องการของสัตว์

2. ห้อง กรง ภาชนะอื่นๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์ และสิ่ง
 อำนวยความสะดวกตามธรรมชาติของการกิน การดื่มของสัตว์

3. แสงสว่างและอุณหภูมิสำหรับที่อยู่อาศัยของสัตว์ และหากมีการฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ
 ไม่เกิน 20,000 บาท

6. กฎหมายที่ใช้บังคับกับเจ้าของสัตว์ที่ปล่อย ละทิ้งสัตว์ของตน โดยเสนอให้บัญญัติไว้ดังนี้
 “ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอัน
 สมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำ
 สัตว์ไปดูแลแทนการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

บรรณานุกรม

หนังสือ

บุญเพราะ แสงเทียน. กฎหมายอาญา 3 (ภาคความผิดและภาคโทษ) แนวประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด, 2543.

ประพนธ์ เกตวาทศ. สุนัขใกล้ชิด. มปท, 2537.

คณะสัตวแพทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาอายุรศาสตร์. สุนัข. ม.ป.ป.

ยืนหยัด ใจสมุทร. คำอธิบายรวมกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม พับบลิชชิง เฮ้าส์, 2549.

รหัส สิงหวิริยะ. รวมบทความเกี่ยวกับสาระทางกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นิติธรรม, 2548.

อุดมศักดิ์ สันธิพงษ์. สิทธิมนุษยชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552.

Animal Legal and Historical Center. The History of the RSPCA. Michigan State University College of Law, n.d.

Brophy, Brigid. "The rights of Animals" The Sunday Times, (10 October 1965) "Ciited in"

Ryder Richard. Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism. First published Basil Blackwell: 1989.

Descartes, Rene. Discourse on the Method. 1 ed.1637. n.p. Oxford University Press, 1995.

Descartes, Rene. Meditations on First Philosophy. 1 ed.1641. n.p.: Oxford University Press, 1995.

Dershowitz, Alan. Rights from Wrongs: A Secular Theory of the Origins of Rights. n.p.: 2004.

Erin. E. Williams. and DeMello, Margo. Why Animals Matter. n.p.: Prometheus Books, 2007.

Francione. L. G., Animals, Property, and the Law. n.p.: Temple University Press, 1995.

Francione. L. G., Rain Without Thunder: The Ideology of the Animal Rights Movement, n.p.: Temple University Press, 1996.

Francione. L.G., R. G. The Animal Rights Debate: Abolition or Regulation? Columbia: University Press, 2010.

Frey R. G. Interests and Rights: The Case against Animals. Oxford: Clarendon Press, 1980.

Garner, Robert. Animals, politics and morality. n.p.: Manchester University Press, 2004.

Godlovitch, R., Godlovitch, S. and Harris, J. Animals. Men and Morals: An Inquiry into the Maltreatment of Non-humans. New York: Taplinger publishing Co., n.d.

Jean-Jacques, Rousseau. Discourse on Inequality. n.p.: 1754.

Jeremy, Bentham. Principles of Penal Law, Part III. n.p.: 1781.

- Jeremy Bentham. The Collected Works of Jeremy Bentham. n.p.: Oxford University Press, 1996.
- Kant, Immanuel. Lecture on Ethics. L. Infield trans. n.p.: Harper Torchbooks, 1963.
- Kathleen, Kete. Animals and Ideology: The Politics of Animal Protection in Europe. in Rothfels, Nigel. Representing Animals. n.p.: Indiana University Press, 2002.
- Klemens, Giese., W K. Das deutsche Tierschutzrecht: Bestimmungen zum Schutz der Tiere. Berlin: Duncker and Humbolt, 1939.
- Legge, D., Brooman, S. Text of An Act to prevent the cruel and improper Treatment of Cattle, Law Relating to Animals. n.p.: Cavendish Publishing, 1997.
- Locke, John. Some Thoughts Concerning Education 1693. Ruth Weissbourd Grant and Nathan Tarcov ed. n.p.: Hackett Publishing, 1996.
- Longman, Hurst., Rees. Orme. and Brown. Speeches in Parliament of the Right Honourable William Windham. Vol.I. London: 1812.
- Longman, Hurst., Rees. Orme. and Brown. Speeches in Parliament: of the Right Honourable William Windham Vol. 3 Cruelty to Animals Bill. London: 1812.
- Magel (1989) "Cited in" Robert Garner". Animals, Politics, and Morality. Manchester: University of Manchester Press, 2004.
- McCormick, John. Bullfighting: Art, Technique and Spanish Society. n.p.: Transaction Publishers, 1999.
- Molland, Neil. Thirty Years of Direct Action. Best & Nocella eds,. Terrorists or Freedom Fighters: Lantern Books, 2004.
- Monaghan, Rachael. Terrorism in the Name of Animal Rights, in Taylor Maxwell and John Horgan. The Future of Terrorism. Np.: Routledge, 2000.
- Nash, Roderick. The Rights of Nature: A History of Environmental Ethics. n.p.: University of Wisconsin Press, 1989.
- Ökologischen Bewusstseins, n.p.: Fischer Taschenbuch Verlag, 1991.
- Proctor, N. R. . The Nazi War on Cancer. n.p.: Princeton University Press, 1999.
- Regan, Tom. Defending Animal Rights. n.p.: University of Illinois Press, 2001.
- Rudacille, Deborah. The Scalpel Nand the Butterfly. n.p.: University of California Press, 2000.
- Ryder, Richard. Animal Revolution: Changing Attitudes Towards Speciesism. n.p.: Berg, 2000.
- Salt, S. Henry. Animals' Rights: Considered in Relation to Social Progress. n.p.: Macmillan & Co., 1894.

- Sax, (2000) "Cited in" Hermand, Jost. Grüne Utopien in Deutschland: Zur Geschichte des
- Sax, Boria. Animals in the Third Reich: Pets, Scapegoats, and the Holocaust Klaus. n.p.: P. Fischer, 2000.
- Schopenhauer, Arthur. On the Basis of Morality. n.p.: Hackett Publishing, 1998.
- Singer, Peter. Animal Liberation, 2nd ed. New York Review. New York: Random House, 1990.
- Stallwood, Kim. A Personal overview of Direct Action. In Best & Nocella eds., Terrorists or Freedom Fighters. N.p.: Lantern Book, 2004.
- Steiner, Gary. Animals as persons: essays on the abolition of animal exploitation, Foreword in Gary Francione ed. Columbia: University Press, 2008.
- Taylor, Angus. Animals and Ethics. n.p.: Broadview Press, 2003.
- Uekoetter, Frank. The Green and the Brown: A History of Conservation in Nazi Germany. n.p.: Cambridge University Press, 2006.
- Ward, Nathaniel. The Earliest New England Code of Laws 1641. n.p.: A. Lovell & Company, 1896.

บทความในวารสาร

- แคลิยา ธนพงศ์พิพัฒน์. การคุ้มครองสัตว์เพื่อการศึกษาและการทดลองในประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะนิติศาสตร์ Vol.3 (สิงหาคม 2012): 197.
- Justin, Rood. Animal Rights Groups and Ecology Militants Make DHS Terrorist List, Right-Wing Vigilantes Omitted. Congressional Quarterly (March 2005)
- Mark, R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon. Developmental link between Cruelty to animals and Human Violence. Australian New Zealand Journal of Criminology Vol.35 No.3 (December 2002): 5-6.
- Martin, Robert. Spanish parliament to extend rights to apes. Reuters (June 2008)
- Peter, Singer. Animal liberation. The New York Review of Books No.5 (April 1973): 1-8.
- Peter, Singer. Of great apes and men. The Guardian. (July 2008): 5.

บทความในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

- งานเปิดสำนักงาน WSPA ในประเทศไทย. มติชน (27 ตุลาคม 2549): 18.
- จินนุกป่วนร้านขายลูกชิ้นเนื้อแมว. แนวหน้า (19 มิถุนายน 2549): 14.
- สวนสัตว์ประเทศจีนทารุณสัตว์. มติชน (24 พฤษภาคม 2550): 9.
- Donald, G. McNeil. When Human Rights Extend to Nonhumans. The New York Times (July 2008)

บันทึกเส้าหมาทำแร่. Dogazine (ตุลาคม 2548).

Edward, Skidelsky. New Statesman (June 2000).

Frank R. Asione. Animal Abuse and Youth. Juvenile Bulletin (September 2000): 2, 1-16.

Feder, Barnaby. J. Pressuring Perdue. The New York Times. (November 1889).

Jeffrey, Stinson. Activists pursue basic legal rights for great apes. USA Today. (July 2008).

Jessica, Vanse. How is animal cruelty defined. Understanding Animal Cruelty. (January 2000): 2.

Jonathan, Benthall. Animal liberation and rights. Anthropology Today vol. 23 (April 2007): 1.

Jonathan, Leake. Scientists say dolphins should be treated as 'non-human person. The Sunday Times (January 2010).

เอกสารข้อมูลสารสนเทศในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์. ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ..... ใน <http://www.did.go.th/home/prb.html>. (last visited 16 October 2012).

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ....., ใน <http://www.did.go.th/home/prb/prb.html>. (last visited 16 October 2012).

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมปศุสัตว์. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ พ.ศ..... ใน <http://www.dld.go.th/home/prb.html>. (last visited 16 October 2012).

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. Infoterra Thailand. ใน <http://infoterra.deqp.go.th>. (last visited 16 October 2012).

กลุ่มวิเคราะห์ข่าวและฐานข้อมูล. สำนักโฆษกกรมควบคุมโรคเตือนกินเนื้อสุนัขระวังพิษสุนัขบ้า. ใน <http://www.thaigov.go.th/th/news-people/item/27159-.html>. (last visited 17 October 2012).

กรม. ดิกลับ พรบ. ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ฯ หวั่นโทษแรง กลั่นแกล้งถึงติดคุก. ไทยรัฐ (24 มกราคม 2555). ใน <http://www.thairath.co.th/content/pol/233119>. (last visited 17 October 2012).

คลังปัญญาไทย. ประวัติของยาเหล. ใน <http://royalmusic.panyathai.or.th/wiki/index.php/>. (last visited 16 October 2012).

ตุลย์. เปิดใจมองวัฒนธรรม คนกินหมา. ใน <http://mekongcuisine.wordpress.com>. (last visited 17 October 2012).

มติชน. “ศาลตัดสินแก้ค่าสุนัขข้ามชาติจำคุก 4 เดือน,” มติชนออนไลน์. ใน <http://www.news.365thai.com/show-179559.html>. (last visited 20 April 2012).

- ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... “ร่างที่ สำนักงานกฤษฎีกา ตรวจพิจารณาแล้ว”. ใน http://img.ispio.com/share-4FFD_4F1805B9.html. (last visited 17 October 2012).
- सानะ ศิริลาภ, ปลูกญาสาเกล้าด้วยสวัสดิภาพสัตว์. ใน <http://www.dailynews.co.th/article/5832/79631>. (last visited 12 April 2012)
- สตรี. “ปลูกจิตสำนึกรักสัตว์ป้องกันการค้าเสรีสุนัข,” ไทยโพสต์. ใน <http://www.ryt9.com/s/tpd/1232126>, (last visited 20 April 2012).
- สภาวิจัยแห่งชาติ (2547). จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานวิจัยวิทยาศาสตร์: นิยามสัตว์ทดลอง. ใน www.nlac.mahidol.ac.th/nlacmuEN/RD/Ethics/ethics.pdf. (last visited 27 December 2012).
- สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย. ขอแรงคนรักสัตว์ 10,000 ชื่อ ดันต่อ พรบ.ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์. ใน <http://law.or.th/node/1336>. (last visited 12 April 2012).
- สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งประเทศไทย. เชิญร่วมรณรงค์คนไทยไม่กินเนื้อหมาและไม่ค่านังสุนัข. ใน <http://www.atriumtech.com/cgi-bin/hilightcgi?Home=/home/InterWeb2000&File=/home2/searchdata/Forums/http/www.pantip.inet.co.th/cafe/jatujak/topic/J728750.html>. (last visited 20 April 2012).
- สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งประเทศไทย. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์. ใน www.khonloy.com/forum/download.php?id=876. (last visited 27 December 2012).
- สมาคมพิทักษ์สัตว์แห่งประเทศไทย. หมาทำแ้ว. ใน http://www.thaiaga.org/dog_slaughter_house.php. (last visited 20 April 2012).
- Academic Room. Animal rights. At www.academicroom.com/topics/animal-rights. (last visited 10 October 2012).
- ALIVE (All Live in a Viable Environment in Japan). Cruelty to animals. At www.alive.net. (last visited 10 October 2012).
- ALIVE (All Life in a viable Environment in Japan). The definition of Cruelty to Animal. At www.alive_net.net/english/en-law/L1-definition. (last visited 23 January 2013).
- Animal Welfare Act 2006. At www.animallaw.info/nonus/statutes/stat_pdf/UKAnimalWelfareAct2006.pdf. (last visited 20 October 2012).
- Animal World. The Meaning of Animal. At www.animalworld.net. (last visited 16 October 2012).
- Animal Defenders International. Greece bans animal circuses. At www.ad-international.org/animals_in_entertainment/go.php?id=2528, (last visited 21 January 2013).

Animals Protection Act No. 71 of 1962 (Assented to 16 June 1962) (Date of Commencement: 1 December 1962). At <http://www.rattascals.co.za/animalprotectionact.html>. (last visited 16 October 2012).

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขง ปลายทางเมนูหมูที่เวียดนาม. ใน <http://www.thaiday.com/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9540000101639>. (last visited 17 October 2012).

Associated Press. California: Suit That Called Whales Slaves Is Dismissed. (8 February 2012), At www.nytimes.com/2012/02/09/us/california_suit_that_called_whales_slave_is_dismissed.html. (last visited 20 January 2013).

Association of American Medical Colleges. Personhood' Redefined: Animal Rights Strategy Gets at the Essence of Being Human. At <http://www.lists.envirolink.org/pipemail/ar-news/week-of-Mon-20031124/011299>. (last visited 10 October 2012).

Biology online. Animal At <http://www.bioligy-online.org/dictionary/Animal>. (last visited 16 October 2012).

Carefordogs Foundation. ยุติการค้าเนื้อสุนัข. ใน <http://www.loc.gov/law/help/guide/nations/germany.php>. (last visited 20 April 2012).

Christian Tomuschat and David P. Currie. Basic Law for the Federal Republic of Germany. At http://www.gesetze-im-internet.de/english_gg/english_gg.html#p0112. (last visited 27 December 2012).

Convention on Migratory Species. Introduction to CMS. At <http://www.cms.int>. (last visited 16 October 2012).

European Convention for the protection of Pet Animal Strasbourg (13XI.1987). At <http://conventions.coe.int>. (last visited 16 October 2012).

European Convention for the Protection of Animals Kept for Farming Purpose (1976). At <http://conventions.coe.int>. (last visited 16 October 2012).

German Animal Welfare Act. At <http://www.animallaw.info/nonus/statutes/stdeawa1998.htm>. (last visited 20 October 2012).

Joe. ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสุนัข. ใน <http://knowledgesharing.thaiportal.net/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1/tabid/93/articleType/ArticleView/articleId/41/-.aspx>. (last visited 16 October 2012).

John, Rason. Penal Code. At http://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1957/13715/version/4/file/Code_33.pdf. (last visited 20 October 2012).

- Kathleen, Kete and Kahler, Waldemar. "Beastly Agendas: An Interview with Kathleen Kete", Cabinet, (Fall 2001). At www.cabinetmagazine.org/issues/4/. (last visited 12 January 2013).
- Korea animal protection Act and related law. At <http://aapn.org/article/koreanlaw>. (last visited 20 October 2012).
- Laura, Klappenbach. The 6 Basic Animal Group. At <http://animals.about.com/od/zoologybasics/>. (Last visited 16 October 2012).
- Law for the humane treatment and management of animals. At <http://www.alive-net.net/english/en-law/L2-full-text.html>. (last visited 20 October 2012).
- Malta Animal Welfare Act 2002. Chapter 439, Animal Welfare Act (8 February No. XXV2002) ACT of 2001. At <http://www.pictures-of-cats.org/Malta-Animal-Welfare-Act-2002>. (last visited 16 October 2012).
- Mary, Midgley. "Descartes Prisoners," The New Statesman, 24 (May 1999). At www.newstateman.com/node/134849. (last visited 21 January 2013).
- McGraw-Hill Dictionary of Scientific and Terms, 6th Ed., (2003). Definition of Animal. At <http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Animals>. (last visited 16 October 2012).
- Michigan State University College of Law, Animal Legal and Historical Center. The History of the RSPCA. At <http://www.animallaw.info/>. (last visited 16 October 2012).
- Pet-Abuse (a national animal protection organization). Animal Cruelty. At www.pet_abuse.com/pages?animal_cruelty.php. (last visited 23 January 2013).
- Rebecca, Dube. "The new legal hot topic: animal law" The Globe and Mail (15 July 2008). At <http://www.theglobeandmail.com/life/the-new-legal-hot-topic-animal-law/article4221325/>. (last visited October 2012).
- Richard, D. Ryder. "All beings that feel pain deserve human rights," The Guardian (6 August 2005). At www.guardian.co.uk/uk/2005. (last visited 21 January 2013).
- Rocha, ข้อเสนอแนะพัฒนากรรมการกึ่งที่ทั่วโลกต่อต้าน, At <http://krupeach.blogspot.com/2012/11/doglike.com.html>, (last visited 17 October 2011).
- Roger, Scuton. "Animal rights" City Journal, (Summer 2000). At www.city-journal.org/html/10_3_Urbanities-animal.htm. (last visited 21 January 2013).
- RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to animals). Case Animal Abuse & Cruelty. At www.rspca.org, (last visited 10 October 2012).
- RSPCA Australia, RSPCA-Early History At www.rspca.org.au. (last visited 5 March 2012).

- Steven, M. Wise. "Animal Rights", Encyclopædia Britannica 2007. At <http://definitions.uslegal.com/a/animal-cruelty/>. (last visited 17 October 2012).
- Rupert, Cornwell. American Football: Vick Faces jail after admitting dog flight. At <http://www.independent.co.uk/>. (last visited 10 October 2012).
- Steve. Animal Cruelty in Asia. At <http://www.bbc.co.uk/>. (last visited October 2012).
- Studentchula. ประวัติสุนัข. ใน <http://www.thamwebsite.com/cty/tipicarn/old/pages/dog.htm>. (last visited 16 October 2012).
- Thaispca. แถลงการณ์เรื่องสภาผู้แทนฯรับหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.... ใน http://www.thaispca.org/v2/display/12.php?item=15_&trg=1&id=437&lang=1. (last visited 17 October 2012).
- The ASPCA–Pioneers in Animal Welfare, Encyclopaedia Britannica's Advocacy for Animals. At <http://www.advocacy.britannica.com/blog/aduocdcy/>. (last visited 10 October 2012).
- The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, official document, The CITES Appendices. At <http://www.cites.org>. (last visited 16 October 2012).
- Today view, ตัดสินคุก 4 เดือน ค้าสุนัขจนรพนม ศาลชี้ทารุณสัตว์ (27 กันยายน 2554). ใน <http://www.thairath.co.th/today/view/204811>. (last visited 17 October 2012).
- Universal Declaration on Animal Welfare. At http://www.udaw.org/gov/pdf/thai/thai_flyer.pdf. (last visited 16 October 2012).
- U.S. Department of State (2009). Foreign Agriculture Service U.S. Mission to The European Union. At <http://useu.usmission.gov/agri/welfare.html>. (last visited 16 October 2012).
- Wikipedia the Free Encyclopedia. Animal Rights. at http://en.wikipedia.org/wiki/Animal_rights. (last visited 16 October 2012).
- World Intellectual property Organization. Constitution of the Federative Republic of Brazil. At <http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=8755>. (last visited 20 October 2012).
- WSPA. คุณค่าของปัญญา. ใน http://media.animalsmatter.org/media/resources/thai/thai_valueofdec.pdf. (last visited 20 October 2012).
- WSPA Thailand. ปัญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์. ใน <http://www.wspathailand.org/wspaswork/udaw/Default.aspx>. (last visited 13 April 2012).

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ราชกิจจานุเบกษากรุงเทพมหานครในพระบรมมหาราชวัง เล่มที่ 5 ฉบับพิเศษ วันที่ 1 มิถุนายน
รัตนโกสินทร์ศก 127.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 ตอนที่ 0ก หน้า 1492, 6 พฤศจิกายน 2482.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 64 ตอนที่ 2 หน้า 10-12, 7 มกราคม 2490.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 64 ตอนที่ 3 หน้า 81, 14 มกราคม 2490.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 78 หน้า 1063, 2 ตุลาคม 2499.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 100 ตอนที่ 45 หน้า 17, 9 เมษายน 2535.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 9 หน้า 24-29, 12 กุมภาพันธ์ 2535.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 15 หน้า 1, 28 กุมภาพันธ์ 2535.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 30 ก หน้า 34, 23 เมษายน 2542.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 36 ก หน้า 1, 23 เมษายน 2545.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 16 ก หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 49 ก หน้า 35-37, 2 มิถุนายน 2546.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 7 ง หน้า 8, 26 มกราคม 2548.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนพิเศษ 86 ง หน้า 34, 23 พฤษภาคม 2551.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 126 ง หน้า 67, 5 พฤศจิกายน 2552.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 199 ตอนที่ 16 หน้า 1, 12 กุมภาพันธ์ 2545.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 2546 ตอนที่ 49ก หน้า 35, 2 มิถุนายน 2554.

Immanuel Kant, *The Metaphysics of Morals*, Part II (The Metaphysical Principles of the Doctrine of
Virtue)

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ ชื่อสกุล : นางสาวพัชรวลัย เตชะกิงเกรียงไกร
- วัน เดือน ปีเกิด : 13 ธันวาคม 2525
- สถานที่เกิด : กรุงเทพมหานคร
- วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2553
ประกาศนียบัตร อบรมวิชาว่าความสหภาพนายความ 2554

